

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: filologia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Karpacka Państwowa Uczelnia w Krośnie

Data przeprowadzenia wizytacji: 29-30 października 2020 r.

Warszawa, 2020

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	18
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	32
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	44
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	47
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	53
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	56
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	58
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	62
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	65
Zalecenia	67
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	67
5. Załączniki:	68

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący prof. dr hab. Dariusz Dolański, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Ariadna Strugielska, członek PKA
2. dr hab. Ewa Kujawska-Lis, ekspert PKA
3. dr hab. Jacek Szczepaniak, ekspert PKA
4. Beata Opala, członek PKA
5. Maciej Rewucki, ekspert PKA ds. studenckich
6. Katarzyna Nowak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

.....

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia prowadzonym w Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie (KPU w Krośnie) została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2019/2020. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przeprowadzona zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej zdalnie.

Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodniczący zespołu oceniającego oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

(jeśli studia na kierunku są prowadzone na różnych poziomach, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu studiów)

Nazwa kierunku studiów	Filologia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I stopnia	
Profil studiów	Profil praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	Językoznawstwo 92% Literaturoznawstwo 8%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów 180-193 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	24 tygodnie/wymiar godzinowy nieokreślony/34 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	• filologia angielska • filologia germańska ze specjalizacją nauczycielską • język rosyjski i wiedza o Rosji • dwujęzyczne studia dla tłumaczy	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	163	---
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2115-2190 h	---
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	119 ECTS	---
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	121,5-127,5 ECTS	---
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	36 ECTS	---

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku filologia w Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie zakłada wyposażenie wszystkich absolwentów w biegłą znajomość wybranego języka obcego w mowie i piśmie na poziomie C1, przygotowanie do życia w otwartym europejskim społeczeństwie obywatelskim, opartym na zasadach tolerancji, poszanowania prawa i przywiązania do podstawowych wartości humanistycznych, oraz wykształcenia szacunku dla innych kultur. Poza tym, koncepcja kształcenia zakłada zdobycie przez absolwentów umiejętności (w założeniu) zawodowych, powiązanych z odrębnymi ścieżkami specjalizacyjnymi. Tym samym, absolwenci kierunku powinni znaleźć zatrudnienie w różnych instytucjach kulturalnych, społecznych lub samorządowych, a także w firmach utrzymujących kontakty międzynarodowe, między innymi jako tłumacze. Absolwenci nauczycielskiej ścieżki kształcenia – o czym informuje m.in. strona internetowa adresowana dla kandydatów na studia – przygotowani są do nauczania w szkołach podstawowych, przedszkolach i innych placówkach oświatowych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 1450 z późn. zm.).

Koncepcja kształcenia łącząca komunikacyjne umiejętności w zakresie wybranego języka obcego osadzone w europejskim kontekście kulturowym, gdzie premiowane są wartości i postawy ogólnohumanistyczne nie jest precyzyjna i specyficzna dla kierunku filologia. Zaawansowana znajomość jednego języka obcego, poszanowanie prawa czy funkcjonowanie w oparciu o zasady tolerancji to kompetencje generyczne, w które wyposażani są absolwenci większości kierunków humanistycznych. Co więcej, koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku nie jest specyficzna dla kierunków filologicznych, gdyż nie odwołuje się wprost do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przyporządkowano kierunek i które stanowią dwa filary kształcenia filologicznego, wyznaczone bezpośrednio przez zakres denotacyjny pojęcia „filologia”. **Rekomenduje się** przywołanie w koncepcji kształcenia dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, zgodnie z przyporządkowaniem kierunku.

Jak już wspomniano, jednym z celów kształcenia na kierunku jest rozwój umiejętności i kompetencji społecznych przydatnych na rynku pracy, przy czym Uczelnia nieprecyzyjnie definiuje cele kształcenia również w tym obszarze. W koncepcji kształcenia wskazano bowiem dwie grupy zawodowe - nauczycieli języka obcego i tłumaczy (przy czym należy zaznaczyć, że od roku akademickiego 2020/2021, specjalność tłumaczeniowa, funkcjonująca w na kierunku jako ścieżka *dwujęzyczne studia dla tłumaczy* (DST), nie jest dostępna dla studentów kierunku filologia, gdyż przekształciła się w odrębny kierunek studiów), oraz niesprecyzowany katalog innych zawodów, w których absolwenci znajdują zatrudnienie, ale do których – jak wynika z programu studiów – kierunek nie przygotowuje. Na podkreślenie zasługuje fakt, że nieprecyzyjne sformułowanie koncepcji kształcenia zostało wskazane Uczelni w 2012 roku, w trakcie oceny programowej przeprowadzonej przez PKA.

Mimo braku precyzji, koncepcja kształcenia na kierunku filologia jest zgodna z misją i strategią rozwoju Uczelni poprzez dbałość o kształcenie studentów, zwłaszcza tych wywodzących się z regionu Podkarpacia, w sposób uwzględniający potrzebę tolerancji i otwartości na inne kultury. Kierunek filologia, przyporządkowany do dwóch dyscyplin w dziedzinie nauk humanistycznych, realizuje również

strategię Uczelni w zakresie zrównoważonego rozwoju kierunków o charakterze technicznym, społecznym i humanistycznym.

Jak wspomniano koncepcja kształcenia nie odwołuje się wprost do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przyporządkowano kierunek. Dyscypliny te są przywołane jedynie implicytnie, poprzez użycie pojęcia „filologia”, które swą definicją obejmuje badania nad językiem i literaturą danego obszaru kulturowego. Z tej perspektywy, przyporządkowanie kierunku o nazwie filologia do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo jest właściwe, gdyż koreluje z zakresem znaczeniowym pojęcia „filologia”. W przypadku ocenianego kierunku to formalne przyporządkowanie nie znajduje jednak uzasadnienia w przyporządkowaniu merytorycznym, co uwidacznia się w treściach programowych (o czym szerzej kryterium 2) oraz w procesie dyplomowania (o czym szerzej w kryterium 3). Koncepcja kształcenia zakłada również wykorzystanie w procesie kształcenia dyscyplin pomocniczych, pokrewnych filologii, których obecność umotywowana jest przede wszystkim prowadzeniem ścieżek specjalizacyjnych na kierunku. Rozwój kompetencji w zakresie nowoczesnych technologii, pedagogiki czy psychologii, został podporządkowany celom językowym i językoznawczym i – w pełni słusznie – potraktowany subsydialnie.

Uczelnia nie uwzględniła wprost w koncepcji kształcenia postępu w obszarach działalności zawodowej nauczycieli języków obcych lub tłumaczy. Koncepcja kształcenia odnosi się do kompetencji kluczowych, takich jak umiejętność komunikowania się w języku obcym czy też funkcjonowania w środowisku wielokulturowym w oparciu o zasady tolerancji. **Rekomenduje się** zatem uwzględnienie w koncepcji kształcenia postępu w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku.

Prowadzenie kierunku filologia związane jest przez Uczelnię z nadgranicznym położeniem i potrzebami składów celnych i placówek odpraw granicznych turystów z całej Unii Europejskiej. Analizy Uczelni wskazują, że absolwenci kierunku filologia znajdują zatrudnienie w różnych podmiotach gospodarczych jako tłumacze czy przewodnicy wycieczek. Jednakże, jak już wskazano powyżej, cele kształcenia przedstawione w koncepcji kształcenia są w tym zakresie nieprecyzyjne, co skutkuje tym, że oferowane na kierunku ścieżki specjalizacyjne nie są wprost powiązane z potrzebami lokalnych pracodawców poprzez, na przykład, kształcenie powiązane z sektorem turystycznym czy ruchem nadgranicznym. **Rekomenduje się** zatem wyraźne wskazanie w koncepcji kształcenia korelacji między celami kształcenia i potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Koncepcja kształcenia w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie jest zgodna z wymaganiami określonymi w przywoływanym w koncepcji kształcenia rozporządzeniu MNiSW w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Zgodnie punktem 1.3. załącznika nr 1 do tego rozporządzenia określającym standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu nie ma on zastosowania do kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III). Jednocześnie w punkcie 1.4. tego załącznika wskazuje się, że odpowiednie kształcenie jest prowadzone jako studia I stopnia i studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku, którego program studiów określa efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające podstawie programowej przedmiotu. Zapis ten wyraźnie wskazuje, że aby uzyskać kwalifikacje uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciela należy uzyskać tytuł zawodowy magistra w ramach jednolitych studiów magisterskich lub studiów I i II stopnia. Uczelnia prowadząc tylko studia I stopnia nie realizuje pełnego standardu kształcenia nauczycieli – robi to tylko w odniesieniu do kształcenia na poziomie szkoły podstawowej – i nie może nadawać kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodu nauczyciela. Kwalifikacje te absolwenci uczelni zdobędą po

ukończeniu w innej uczelni studiów II stopnia na kierunku, którego program studiów określa efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające podstawie programowej przedmiotu oraz uzupełniają kształcenie w zakresie realizacji standardu kształcenia nauczycieli w odniesieniu do szkół ponadpodstawowych. **Rekomenduje się** więc podjęcie współpracy z uczelnią prowadzącą odpowiednie studia II stopnia, w wyniku której koncepcja kształcenia i program specjalizacji nauczycielskiej prowadzonej na kierunku filologia w KPU w Krośnie umożliwi jej absolwentom uzyskanie kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela bez wyznaczania różnic programowych.

Nieprecyzyjnie sformułowana koncepcja kształcenia, której cele sprowadzają się do rozwijania umiejętności komunikacyjnych w zakresie jednego języka obcego oraz wynikających z nich generycznych kompetencji społeczno-zawodowych, takich jak umiejętność redagowania listu czy prowadzenia rozmowy telefonicznej, nie zostały określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi (poza wybranymi osobami stanowiącymi kadrę kierunku) i zewnętrznymi. Mimo zaleceń ZO PKA sformułowanych w trakcie oceny programowej kierunku przeprowadzonej w 2012 roku, Uczelnia nie dokonała systemowych konsultacji celów kształcenia, szczególnie w powiązaniu z oferowanymi ścieżkami specjalizacyjnymi, z pracodawcami powiązanych z kierunkiem filologia, nie wykazując tym samym zgodności zakładanych celów kształcenia z potrzebami rynku pracy.

Rekomenduje się zredefiniowanie celów kształcenia na kierunku we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w szczególności ze studentami i z pracodawcami.

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia, które przyjęto dla kierunku. Po pierwsze, koncepcja kształcenia zakłada zdobycie przez absolwentów (mniej lub bardziej) specjalistycznych umiejętności zawodowych, powiązanych z odrębnymi ścieżkami specjalizacyjnymi, podczas gdy wybrane efekty uczenia się charakterystyczne dla tych ścieżek umieszczono w katalogu efektów kierunkowych. Ilustrują to efekty: K_W08: „student potrafi dokonać poprawnego przekładu tekstu pisemnego i ustnego o charakterze ogólnym z języka polskiego na język wybranej ścieżki kształcenia obcy (zgodnie z treściami objętymi zakresem uczenia się)” (sic!), powiązany ze ścieżką tłumaczeniową, oraz K_U06: „student potrafi samodzielnie przygotować i przedstawić wystąpienie ustne w wybranym języku obcym, bądź także w innym języku w zakresie wyznaczonym przez wybrane treści uczenia się”, powiązany ze specjalnością tłumaczeniową (ścieżką DST) lub specjalizacją z językiem hiszpańskim. Tym samym, w ogólnych efektach kierunkowych znalazły się efekty powiązane z wybranymi ścieżkami specjalizacyjnymi i osiąmane tylko przez część studentów. Po drugie, niezgodnie z koncepcją kształcenia, osadzoną w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo, efekty uczenia się, np.: K_W02, K_U01, obejmują również na tym samym poziomie zaawansowania dyscyplinę nauki o kulturze i religii. Po trzecie, koncepcja kształcenia obejmuje opanowanie jednego języka obcego przez wszystkich absolwentów kierunku, a efekty uczenia się wskazują na umiejętności w zakresie co najmniej dwóch języków obcych, nabywane przez wszystkich studentów kierunku filologia, niezależnie od specjalizacji, np.: K_U05: „Student wykazuje się odpowiednią do poziomu studiów pierwszego stopnia praktyczną i teoretyczną znajomością wybranego języka bądź też innego języka”, K_U06: „student potrafi samodzielnie przygotować i przedstawić wystąpienie ustne w języku specjalności, bądź także w innym języku w zakresie wybranej specjalności, a także w języku polskim na wybrany temat z wykorzystaniem literatury przedmiotu”, oraz efekt w module zajęć podstawowych *język-przekład-kultura*: „student ma podstawową wiedzę dotyczącą elementów związanych z obszarami języka angielskiego, hiszpańskiego, niemieckiego i rosyjskiego w zakresie: dzieje cywilizacji, zarys historii języka, geografia językowa i współczesny stan języka, interakcja kultury języka z Polską, język w przekładzie na polszczyznę”.

Kierunkowe efekty uczenia się nie są całkowicie zgodne z profilem praktycznym, gdyż nie uwzględniają w pełni charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6. Polskiej

Ramy Kwalifikacji: P6S_WG i P6S_KK, pomijając tak istotne dla profilu praktycznego aspekty jak: „znajomość zastosowań praktycznych wiedzy [językoznawczej i literaturoznawczej] w działalności zawodowej związanej z kierunkiem” oraz gotowość do „uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu”.

Kolejnym przykładem niezgodności efektów uczenia się z profilem praktycznym jest sposób aplikacji charakterystyki P6S_UW w części dotyczącej praktycznego wykorzystywania wiedzy językoznawczej literaturoznawczej, w tym w szczególności formułowania i rozwiązywania problemów oraz wykonywania zadań typowych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów. Chociaż efekt kierunkowy K_U02: „Student potrafi wyszukiwać, analizować i użytkować informacje, wykorzystując różne źródła polskie i obcojęzyczne, aby rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania zgodne z wykonywanym zawodem”, został określony prawidłowo i mówi o praktycznym wykorzystaniu wiedzy, w wielu powiązanych kartach zajęć umieszczono efekty uczenia, które pomijają ten aspekt. Ilustruje to, na przykład karta zajęć z *literatury amerykańskiej*, gdzie zamieszczono efekt: „student potrafi wyszukiwać, analizować i użytkować informacje, wykorzystując różne źródła polskie i obcojęzyczne w zakresie wybranej specjalności”, oraz sylabus zajęć z *historii USA*: „student potrafi wyszukiwać, analizować i użytkować informacje, wykorzystując różne źródła polskie i obcojęzyczne w zakresie historii USA oraz krytycznie je oceniać”.

Efekty uczenia się nie w pełni odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji. Na przykład, efekty K_W01, K_W02, K_W03, K_W04, przewidują, że absolwent wykazuje się znajomością podstawowej wiedzy i terminologii filologicznej, podczas gdy charakterystyki PRK dla poziomu 6. przewidują stopień zaawansowany.

Efekty uczenia się dla kierunku nie są w pełni specyficzne dla dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, gdyż często odwołują się pośrednio lub nieprecyzyjnie do faktów, obiektów i zjawisk językoznawczych oraz literaturoznawczych oraz dotyczących ich metod i teorii. Dobrym przykładem tego zjawiska jest efekt K_W01: „student zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane fakty i zjawiska dotyczące literatury oraz innego języka z obszaru/rodziny językowej, ma świadomość kompleksowej natury języka i jego złożoności, zna teorie wyjaśniające zależności między tymi faktami i zjawiskami, stanowiące podstawową ogólną wiedzę z zakresu językoznawstwa, wiedzy o kulturze, ze szczególnym uwzględnieniem literatury”, w którym dyscyplinę literaturoznawstwo określono jako „literaturę” a dyscyplinę językoznawstwo również jako „język” i „inny język z obszaru/rodziny językowej”. **Rekomenduje się** zatem sformułowanie kierunkowych efektów uczenia się w odniesieniu do precyzyjnie określonych dyscyplin naukowych.

Wynikiem tego nie w pełni precyzyjnego określenia dyscyplin na poziomie efektów kierunkowych jest niespecyficzne formułowanie efektów modułowych. Na przykład, dwa z efektów w karcie zajęć z *literatury amerykańskiej* sformułowano jako: „student ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych osiągnięciach w językoznawstwie i literaturoznawstwie oraz w naukach pomocniczych i pokrewnych w ramach filologii” oraz „student stosuje aparat pojęciowo-terminologiczny stosowany w językoznawstwie i literaturoznawstwie oraz w naukach pomocniczych i pokrewnych w ramach filologii”, odwzorowując tym samym, w sposób niezgodny z zakresem kształcenia wytyczonym przez nazwę przedmiotu, odpowiednio efekty kierunkowe K_W02 i K_U01. Podobnie, niespecyficzny (poza ostatnim członem) dla zajęć z literaturoznawstwa jest efekt uczenia się w karcie zajęć *literatura ze wstępem do literaturoznawstwa - język C* (dla specjalności DST): „student ma uporządkowaną podstawową wiedzę językową umożliwiającą rozumienie złożonych wypowiedzi ustnych i tekstów pisanych w standardowej odmianie języka niemieckiego; wiedzę na temat istoty teorii języka oraz relacji pomiędzy teorią a danymi językowymi; wiedzę z zakresu historii literatury

niemieckiej”. Z kolei na zajęciach *gramatyka opisowa - język C* (również dla specjalności DST) student ma uzyskać „podstawową wiedzę z nauki o języku niemieckim, przygotowującą do ćwiczeń tłumaczeniowych z języka C na język ojczysty”. W podobnie nieumotywowany sposób powiązano efekt uczenia się „student wykorzystuje wiedzę, aby przygotować w języku specjalności (bądź także w innym języku z obszaru/rodziny językowej specjalności czy w języku polskim) typowe prace pisemne o charakterze ogólnym odnoszące się do różnych dziedzin życia i kultury” z zakresem programowym wyznaczonym przez zajęcia z tłumaczeń konsekutywnych i symultanicznych (język B; specjalność DST), mimo iż tłumaczenia te są z definicji oparte na umiejętności mówienia.

Powiązany problem jest powtarzalność efektów uczenia się, dotycząca zarówno powielania efektów ogólnych w kartach zajęć, np. *literatura amerykańska* czy *pragmatyka z elementami semantyki*, jak i występowania tożsamyh efektów uczenia się w danym module, niezależnie od stopnia progresji. Na przykład, efekt kierunkowy K_U05: „student wykazuje się odpowiednią do poziomu studiów pierwszego stopnia praktyczną i teoretyczną znajomością języka angielskiego, posiada umiejętności językowe zgodne z wymaganiami określonymi przez ESOKJ jako poziom C1” występuje w niezmienionej formie w kartach zajęć: *PNJA: use of English* (semestry 1-6), *PNJA: reading* (semestry 1-6), *PNJA: speaking and listening* (semestry 1-2, 4-6).

Nie w pełni specyficzne efekty uczenia się nie dotyczą zastosowania wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej. Na przykład, w karcie zajęć *socjolingwistyka*, efekty uczenia się sformułowano z całkowitym pominięciem zastosowań wiedzy, np.: „student ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych osiągnięciach w socjolingwistyce”, odnosząc go jednocześnie do efektu kierunkowego K_W02, mówiącego o zastosowaniach wiedzy w praktyce zawodowej. Podobnie nieprawidłowo, czyli z pominięciem praktycznego wymiaru wiedzy, uszczegółowiono ten sam efekt kierunkowy w karcie zajęć z *literatury angielskiej*, gdzie zyskuje on brzmienie: „student zna i rozumie historię rozwoju literatury angielskiej z uwzględnieniem kanonu poezji, prozy i dramatu”. Również efekty uczenia się w kategorii umiejętności nie wiążą wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej z jej wykorzystaniem. Na przykład, w karcie zajęć *gramatyka opisowa*, sformułowano efekt, w założeniu powiązany z efektem kierunkowym K_U02, mówiącym o „wykonywaniu zadań zgodnie z wykonywanym zawodem”, w następujący sposób: „student potrafi wyszukiwać, analizować i użytkować informacje, wykorzystując różne źródła anglojęzyczne w zakresie składni angielskiej”. Nieprawidłowość ta została powielona w wielu innych kartach zajęć, np.: *wstęp do językoznawstwa*, *socjolingwistyka*, *literatura angielska*, *literatura amerykańska*, *socjolingwistyka*, w tym specjalizacyjnych, np.: *praktyczna nauka języka hiszpańskiego (kurs zintegrowany)* czy *historia i kultura krajów hiszpańskojęzycznych*. Natomiast dobrym przykładem współwystępowania wszystkich zdiagnozowanych powyżej uchybień dotyczących efektów uczenia się, czyli ich niespecyficzności, powtarzalności oraz niełączenia wiedzy z jej zastosowaniami praktycznymi jest karta zajęć *seminarium dyplomowe*, zawierająca wyłącznie kierunkowe efekty uczenia, często błędnie dobrane pod kątem celów kształcenia charakterystycznych dla seminarium dyplomowego, np.: „student potrafi przygotować w języku specjalności typowe prace pisemne o charakterze ogólnym odnoszące się do różnych dziedzin życia i kultury”, nieprecyzyjnie powiązane z dyscypliną, w której powstawać będzie praca dyplomowa, np.: „student stosuje aparat pojęciowo-terminologiczny stosowany w językoznawstwie i literaturoznawstwie oraz w naukach pomocniczych i pokrewnych w ramach filologii” oraz „student ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych osiągnięciach w językoznawstwie czy kulturoznawstwie w ramach filologii” i nie uwzględniające praktycznego profilu kształcenia, np.: „student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać

umiejętności badawcze w zakresie filologii i specjalności, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego”.

Odrębnym problemem jest fakt, że efekty uczenia się nie odzwierciedlają dominującej roli językoznawstwa, zadeklarowanej jako dyscyplina wiodąca, gdyż kierunkowe efekty uczenia się zostały w sposób symetryczny powiązane, lub implicytnie powiązane, z obiema dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek, co dobrze ilustrują efekty K_W02: „student ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych osiągnięciach w językoznawstwie, nauce o kulturze oraz literaturoznawstwie, a także w naukach pomocniczych i pokrewnych w ramach filologii, potrafi tę wiedzę odnieść do kontekstu współczesnego i zastosować w praktyce zawodowej” i K_U01: „student stosuje specjalistyczny aparat pojęciowo-terminologiczny stosowany w językoznawstwie, literaturoznawstwie, nauce o kulturze oraz w naukach pomocniczych i pokrewnych w ramach filologii dzięki czemu komunikuje się z otoczeniem precyzyjnie i zwięźle”.

Efekty uczenia się w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo, również ze względu na nieprawidłowości w ich formułowaniu wskazane powyżej, nie uwypuklają aktualnego stanu wiedzy literaturoznawczej i jej zastosowań, ograniczając się do sformułowań ogólnikowych, np.: „student ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych osiągnięciach w socjolingwistyce”, „student ma podstawową wiedzę o powiązaniach filologii z socjologią, psychologią, historią, naukami politycznymi”, „student zna i rozumie podstawowe szkoły interpretacji literatury”. **Rekomenduje się** zatem sformułowanie efektów w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo w sposób odzwierciedlający aktualny stan wiedzy w tych dyscyplinach.

Efekty uczenia się, poprzez szczegółowe efekty sformułowane w obrębie wybranych modułów specjalizacyjnych, są zgodne ze stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy tłumaczy i nauczycieli języków obcych. Należy jednak zaznaczyć, że pozostałe moduły specjalizacyjne, czyli: *język angielski z językiem hiszpańskim* oraz *językowo-kulturowy*, w wyniku nieprawidłowo sformułowanej koncepcji kształcenia, nie zostały powiązane z żadną specyficzną ścieżką zawodową i w efekcie nie zawierają efektów uczenia się powiązanych ze stanem praktyki w wybranym zawodzie.

Efekty uczenia się uwzględniają w szczególności umiejętności komunikowania się w języku obcym – kierunkowym (zazwyczaj angielskim) na poziomie C1 ESOKJ oraz, w przypadku wybranych specjalności, niekierunkowym (np. hiszpańskim lub niemieckim) na poziomie B1 ESOKJ. Rozproszenie kompetencji językowych pomiędzy kierunkiem a specjalnością - czy też „ścieżką”, w rozumieniu Uczelni – lub specjalizacją wewnątrz danej ścieżki skutkuje, wspomnianym już powyżej, brakiem precyzji w formułowaniu efektów uczenia się w tym zakresie. Efekty uczenia się zostały bowiem skonstruowane w sposób mający na celu objąć wszystkie (potencjalne) kombinacje językowe. Nieczytelny rezultat takiego rozwiązania dobrze ilustruje efekt kierunkowy K_W07: „student wykorzystuje wiedzę, aby przygotować w języku obcym (bądź także w innym języku z obszaru/rodziny językowej objętej zakresem treści uczenia się czy w języku polskim) typowe prace pisemne o charakterze ogólnym odnoszące się do różnych dziedzin życia i kultury”, w którym *de facto* zawarto jednocześnie koniunkcję („także”) i dysjunkcję („bądź”), czyli opcje wzajemnie się wykluczające.

Efekty uczenia się nie uwzględniają w szczególności umiejętności praktycznych. Na poziomie efektów kierunkowych, umiejętności praktyczne pojawią się bowiem tylko raz - jako część omówionego już powyżej efektu K_U02. Natomiast na poziomie szczegółowych efektów uczenia się, jak już wcześniej zaznaczono, ten człon efektu kierunkowego jest często pomijany. Co więcej, w wielu kartach zajęć wprost przywołuje się umiejętności badawcze. Ilustruje to sylabus zajęć *tłumaczenia w biznesie*, gdzie znajdujemy następujący efekt: „student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności

badawcze w zakresie filologii i specjalności, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego.” Umiejętności badawcze mają być również rozwijane są również w ramach zajęć: *kultura i instytucje W. Brytanii, PNJA: fonetyka praktyczna z fonologią, wstęp do językoznawstwa, literatura amerykańska, warsztaty z tłumaczenia konsekwentnego, czy też metodyka nauczania języka angielskiego.*

Efekty uczenia się nie uwzględniają w szczególności kompetencji społecznych niezbędnych w działalności zawodowej nauczycieli języka angielskiego lub tłumaczy. Sporadycznie odnoszą się do zawodu w znaczeniu generycznym, np.: K_K05: „student potrafi, współdziałając w grupie, także wielonarodowościowej, przyjmując w niej różne role, tworzyć dorobek i tradycje zawodu.”

Sposób formułowania efektów uczenia się nie umożliwia stworzenia w pełni rzetelnego systemu ich weryfikacji. Główną przeszkodą w stworzeniu skutecznego systemu weryfikacji efektów uczenia się jest błędne przyporządkowanie efektów uczenia się do kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Na przykład, efekty K_W07 i K_W08, mówiące o umiejętnościach (wykorzystaniu wiedzy), nieprawidłowo umieszczono w kategorii wiedzy, odnosząc je jednocześnie prawidłowo do charakterystyki P6S_U, czyli kategorii umiejętności. Z kolei w efektach K_W02 i K_W03 połączono wiedzę i umiejętności w ramach jednego efektu, np.: K_W03: „student zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji tekstów kultury, wykorzystuje praktycznie w działalności zawodowej zgodnie z wybranym kierunkiem kształcenia”. Problem ten jest mniej widoczny na poziomie kart zajęć z uwagi na opisaną już powyżej nieprawidłowość polegającą na nieuwzględnianiu w szczegółowych efektach uczenia się członu powiązanego z praktycznym wykorzystaniem wiedzy. W efekcie przywołany powyżej efekt kierunkowy uzyskuje następujące brzmienie w karcie zajęć *gramatyka opisowa (morfologia i składania)*: „student zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji zdania angielskiego i leksemu wielomorfemowego”. Z kolei, w kategorii umiejętności umieszczono sformułowania typowe dla języka efektów w kategorii wiedzy, np.: K_U09: „rozumie potrzebę i potrafi samodzielnie rozwijać posiadane przez siebie umiejętności i wiedzy (sic) przez całe życie” lub sformułowania niecharakterystyczne dla języka efektów uczenia się, np.: K_U08: „ceni wkład innych osób, także osób o innych kompetencjach zawodowych w zespole interdyscyplinarnym oraz osób reprezentujących inne kultury”.

Wszystkie kierunkowe efekty uczenia się w kategorii kompetencji społecznych (K_K01 – K_K05), oraz powiązane z nimi efekty w kartach zajęć, zostały sformułowane nieprawidłowo. Niektóre z nich skonstruowano bowiem w sposób charakterystyczny dla kategorii wiedzy, np. K_K04: „student rozumie konieczność przestrzegania etyki swojego zawodu i kieruje się jej zasadami” lub umiejętności, np.: K_K05: „student potrafi, współdziałając w grupie, także wielonarodowościowej, przyjmując w niej różne role, tworzyć dorobek i tradycje zawodu”, K_K03: „student uczestniczy w życiu kulturalnym i różnych jego form, korzystając z różnych mediów oraz kompetencji językowych. Inicjuje działania na rzecz interesu publicznego”. Wprowadzono również elementy opisu osobowości studentów, niewłaściwe dla języka efektów uczenia się, np.: K_K02: „student jest odpowiedzialny za rzetelność wykonywanej pracy i jej społeczne skutki”.

Sposób sformułowania efektów uczenia się jest przeszkodą w stworzeniu w pełni rzetelnego systemu ich weryfikacji. Przyczyną tego jest m.in. wspomniane już niejasne, często implicytne, odniesienie do dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przyporządkowano kierunek, np.: K_W04: „student ma podstawową wiedzę o powiązaniach filologii z dyscyplinami naukowymi w dziedzinie nauk humanistycznych. Rozumie podstawowe prawne, etyczne i społeczne uwarunkowania zastosowań wiedzy z danego zakresu kształcenia oraz ich skutki”, którego lektura nie pozwala na stwierdzenie ani o jakie dyscypliny chodzi ani w jakiej liczbie one występują.

Kolejnym problemem jest fakt, że efekty uczenia się są zwykle zbudowane piętrowo, łącząc szereg nie dających się objąć jedną oceną kompetencji, co ilustrują następujące przykłady: K_U07: „student potrafi określić priorytety przy realizacji określonego zadania. Sprawnie organizuje pracę własną oraz zespołu” (określenie priorytetów i organizacja pracy zespołu to umiejętności o różnym stopniu zaawansowania); K_U08: „student potrafi współdziałać w grupie i indywidualnie (sic!)” (podobnie, efekt mówi o umiejętnościach na różnych poziomach zaawansowania), oraz bardzo liczne przykłady w kartach zajęć, np.: „student zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji tekstów pisanych oraz interakcji werbalnych i badania znaczenia w kontekście językowym, kulturowym, sytuacyjnym oraz interpersonalnym, a także znaczenia słownikowego” (składnia efektu sprawia, że jest on niezrozumiały) (*pragmatyka z elementami semantyki*), „student potrafi porozumiewać się i dyskutować na temat zagadnień ujętych w treściach przedmiotu, odnosząc się do poglądów innych autorów i formułując wnioski (sic)” (porozumiewanie się i dyskusja to umiejętności na różnych poziomach zaawansowania (*socjolingwistyka*)).

Kierunkowe efekty uczenia się przewidując przygotowanie do działalności edukacyjnej nawiązują do ogólnych efektów uczenia się zawartych w standardzie kształcenia nauczycieli przedmiotu. Efekty uczenia się określone w kartach opisu przedmiotów nie zawierają pełnego zakresu szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Nie zostały w pełni uwzględnione w kartach opisu przedmiotów zajęcia z grupy B (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne) oraz grupy C (podstawy dydaktyki i emisja głosu). W karcie przedmiotu *podstawy dydaktyki* pominięto efekt C.U6: „dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej”). W karcie przedmiotu *psychologia* – pominięto istotne z punktu widzenia przygotowania do nauczania w szkole podstawowej efekty, tj. efekt B.1.W2.: „proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, normę rozwojową, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia”, efekt B.1.W3. „teorię spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich uwarunkowania, sytuację interpersonalną, empatię, zachowania asertywne, agresywne i uległe, postawy, stereotypy, uprzedzenia, stres i radzenie sobie z nim, porozumiewanie się ludzi w instytucjach, reguły współdziałania, procesy komunikowania się, bariery w komunikowaniu się, media i ich wpływ wychowawczy, style komunikowania się uczniów i nauczyciela, bariery w komunikowaniu się w klasie, różne formy komunikacji – autoprezentację, aktywne słuchanie, efektywne nadawanie, komunikację niewerbalną, porozumiewanie się emocjonalne w klasie, porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych”, efekt B.1.U1. „obserwować procesy rozwojowe uczniów”, efekt B.1.U2.: „obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania”, efekt B.1.U4. „porozumieć się w sytuacji konfliktowej”. Z kolei, w karcie przedmiotu *pedagogika* pominięto pewne fragmenty efektów uczenia się określonych w standardzie, tj.: w efekcie B.2.W1 – „działania wychowawczo-profilaktyczne”, w efekcie B.2.W6 – „zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice”, w efekcie B.2.U1. – „dostosować do potrzeb edukacyjnych uczniów”, w efekcie B.2.K4 – „i specjalistami”.

W rezultacie, w kształceniu nauczycieli pomija się istotne elementy tworzące i dopełniające program, pozostawiając znaczące luki w realizacji standardu.

W odniesieniu do przedmiotów grupy D (przygotowanie dydaktyczne do nauczania pierwszego przedmiotu), w kartach opisu nie stwierdzono obecności szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardzie. Oznacza to, że pomimo zgodności nazw poszczególnych przedmiotów z nazwami grup przedmiotów w standardzie, ich programy w większości nie spełniają warunków standardu - tylko 3 z 12 przedmiotów kształcenia nauczycieli w programie są zgodne ze standardem w kontekście przyjętych dla nich efektów (z niewielkimi uchybieniami). Efekty uczenia się określone dla pozostałych przedmiotów wykazanych w grupie specjalizacji nauczycielskiej są w większości niespecyficzne dla tego typu kształcenia zawodowego, często sformułowane bardzo ogólnikowo powtarzające się, zarówno w obrębie modułu kształcenia nauczycielskiego, jak i w innych modułach w programie studiów. W konsekwencji, efekty tożsame lub bardzo do siebie zbliżone są wielokrotnie weryfikowane i oceniane podczas realizacji programu studiów na różnych etapach jego realizacji i w ramach różnych przedmiotów. Na przykład efekt uczenia się w zakresie umiejętności „student stosuje specjalistyczny aparat pojęciowo-terminologiczny stosowany w językoznawstwie stosowanym” występuje w 6 przedmiotach specjalizacji nauczycielskiej (*metodyka nauczania języka angielskiego – terminologia, metodyka nauczania języka angielskiego – organizacja lekcji, nowoczesne technologie w nauczaniu języka angielskiego, autonomia w nauce języka obcego, nauczanie języka angielskiego w szkole podstawowej i przedszkolu, metodyka nauczania języka obcego – inne zagadnienia*) oraz, dodatkowo, w wielu innych przedmiotach w programie studiów. Zgodnie ze standardem, umiejętności związane z stosowaniem terminologii nie są kluczowe w przygotowaniu do wykonywania zawodu nauczyciela, nie są specyficzne dla tego typu przygotowania – żaden z ogólnych i żaden ze szczegółowych efektów uczenia się standardu nie odnosi się wprost do umiejętności w tym zakresie. Ponadto, zauważyć należy, że umiejętności związane ze stosowaniem terminologii w zakresie językoznawstwa stosowanego na kierunku o profilu praktycznym niezbędne są podczas zajęć, również praktycznych, z zakresu specjalizacji nauczycielskiej. Student, bowiem, nie osiąga takiego efektu w wyniku realizacji zajęć z np. metodyki czy nowoczesnych technologii w nauczaniu, ale jedynie wykorzystuje efekt osiągnięty uprzednio stosując właściwy aparat terminologiczny.

Często efekty uczenia się określone w karcie przedmiotu nie są wystarczająco spójne z celami realizacji tego przedmiotu, które, w kontekście wymogów standardu, wydają się dobrane dość trafnie. Na przykład, celem przedmiotu *metodyka nauczania języka angielskiego – terminologia* jest m.in. rozwój umiejętności niezbędnych do nauczania języka obcego na pierwszym etapie edukacyjnym, a żaden z zamieszczonych w karcie przedmiotu efektów uczenia się nie odnosi się do rozwijania umiejętności dydaktycznych w tym zakresie na takim etapie edukacyjnym. Pojawia się natomiast np. efekt FA.D1.2.K_U01 dotyczący umiejętności stosowania specjalistycznego aparatu pojęciowego i komunikowania się w żargonie dziedzinowym, a także wiele innych, luźno nawiązujących do efektów szczegółowych określonych w standardzie. Nie można ich więc uznać za adekwatne do sformułowanych w rozporządzeniu efektów. Ten sam problem występuje w odniesieniu do efektów uczenia się dot. umiejętności wykorzystywania wiedzy np. „aby przygotować w języku angielskim typowe prace pisemne o charakterze ogólnym”, określonym dla przedmiotu *metodyka nauczania języka angielskiego - terminologia* oraz dla przedmiotu *autonomia w nauce języka obcego*. Celem tych przedmiotów nie jest nauczanie pisanie prac o charakterze ogólnym (stanowi to typowy cel przedmiotów z grupy praktycznej nauki języka) z uwzględnieniem zagadnień dot. metodyki czy autonomii, a efekt ten nie jest powiązany z żadnym z efektów opisanych w standardzie, co czyni go w tym kontekście nieadekwatnym.

Jednym z najczęściej pojawiających się efektów są kompetencje studenta dot. współdziałania w grupie wielonarodowościowej. Występują w 4 przedmiotach tej specjalizacji: *metodyka nauczania języka angielskiego – organizacja lekcji, nowoczesne technologie w nauczaniu języka angielskiego, akwizycja języka oraz nauczanie języka angielskiego w szkole podstawowej i przedszkolu*. Ponadto, ten sam efekt student osiąga na 8 przedmiotach spoza specjalizacji nauczycielskiej, o zupełnie odmiennej specyfice, np.: *PNJA use of English, PNJA fonetyka praktyczna z fonologią, literatura amerykańska, gramatyka opisowa (morfologia i składnia)*. Ponownie, program zakłada więc wielokrotną weryfikację tego samego efektu, dodatkowo, niespecyficznego dla kształcenia nauczycieli. Co ważne, w przypadku specjalizacji nauczycielskiej, efekt ten powinien zostać uspołniony z zapisami rozporządzenia, gdyż efekt brzmiący „pracuje w grupie” nie odpowiada określonemu w standardzie efektowi D.1.K.5.: „absolwent jest gotowy do kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów”. Nie chodzi tu bowiem o pracę studenta w grupie, ale o pracę grupową ucznia, do czego przyszły nauczyciel powinien umieć go przygotować.

Przedmioty ujęte w ścieżce nauczycielskiej: *metodyka nauczania języka angielskiego – terminologia, metodyka nauczania języka angielskiego – organizacja lekcji, nowoczesne technologie w nauczaniu języka angielskiego, autonomia w nauce języka obcego, metodyka nauczania języka obcego – inne zagadnienia* nie uwzględniają efektów uczenia się określonych dla kształcenia nauczycielskiego, a sformułowane dla nich efekty nie są specyficzne dla kompetencji związanych z zawodem nauczyciela, ponieważ obejmują np. wiedzę o rozwoju i osiągnięciach językoznawstwa stosowanego, podstawową wiedzę o powiązaniach językoznawstwa stosowanego z innymi dyscyplinami, pojęcia i zasady ochrony własności intelektualnej, przygotowywanie prac pisemnych o ogólnym charakterze, umiejętność priorytetyzacji zadań, argumentowanie i formułowanie wniosków, selekcjonowanie informacji, rzetelność wykonywanej pracy i innych.

Koncepcja kształcenia zakłada zaopatrzenie absolwenta w kompetencje nauczyciela przedmiotu na poziomie szkoły podstawowej, co implikuje osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się określonych w standardzie kształcenia nauczycieli w odniesieniu do tego okresu kształcenia z uwzględnieniem kontekstu rozwoju człowieka. Efekty uczenia się sformułowane dla zajęć wskazanych przez uczelnię jako odpowiadające grupom zajęć określonym w standardzie kształcenia nauczycieli nie zapewniają kompleksowego, zgodnego z efektami uczenia się określonymi w standardzie przygotowania do roli nauczyciela w szkole podstawowej. Nie są też one zgodne ze standardem kształcenia nauczycieli, ponieważ zakładają przygotowanie absolwenta do nauczania języka obcego w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1¹(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia wpisują się w strategię i misję Uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinach naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, nie odnosząc się jednak do nich

¹W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

w sposób bezpośredni. Koncepcja kształcenia nie w pełni uwzględnia postęp w działalności nauczycieli języków obcych i tłumaczy, odnosząc się jedynie do kluczowych umiejętności komunikowania się w języku obcym lub społecznego funkcjonowania w środowisku interkulturowym. Koncepcja kształcenia nieprecyzyjnie definiuje kompetencje zawodowe absolwentów i nie jest w pełni zorientowana na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy, z którego przedstawicielami nie skonsultowano celów kształcenia na kierunku.

Koncepcja kształcenia odnośnie do przygotowania do zawodu nauczyciela zakłada zaopatrzenie studenta w kompetencje do pełnia roli nauczyciela języków obcych w przedszkolu, na etapie wczesnoszkolnym i w klasach IV-VIII szkoły podstawowej, co jest sprzeczne z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 1450 z późn. zm.). Koncepcja kształcenia jest zatem w tym zakresie sprzeczna z potrzebami otoczenia społecznego gospodarczego, ponieważ standard te potrzeby definiuje. Jednocześnie koncepcja kształcenia zakłada przyznawanie absolwentom kierunku kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela, co jest także sprzeczne z wymaganiami określonymi w standardzie kształcenia nauczycieli, który przywodzi nadawanie tych kwalifikacji osobom z tytułem zawodowym magistra, które ukończyły studia I i II stopnia na kierunkach, których programy studiów określają efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające podstawie programowej przedmiotu.

Efekty uczenia się nie są zgodne z koncepcją i celami kształcenia, ponieważ nie uwzględniają w pełni wskazanych dla profilu praktycznego charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6. Polskiej ramy Kwalifikacji w zakresie znajomości zastosowań praktycznych wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej w działalności zawodowej związanej z kierunkiem oraz gotowości do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu. Nie zawsze są również zgodne z szóstym poziomem PRK zakładając podstawowy poziom zaawansowania dla wiedzy w zakresie dyscyplin, do których został przyporządkowanym kierunek i kompetencji w zakresie zakładanych ról zawodowych. Efekty uczenia się dla kierunku są powiązane z dyscyplinami językoznawstwo i literaturoznawstwo, ale nie są dla nich specyficzne i nie odzwierciedlają wiodącej roli dyscypliny językoznawstwo, gdyż zostały w sposób symetryczny powiązane z obiema dyscyplinami. Niezgodnie z koncepcją kształcenia, efekty uczenia się powiązano z dyscypliną nauki o kulturze i religii. Efekty uczenia się nie uwypuklają aktualnego stanu wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej i nie są powiązane z jej zastosowaniami. Tym samym nie odzwierciedlają praktycznego, ukierunkowanego na działalność zawodową profilu kształcenia na kierunku, kładąc nacisk na akademickie, badawcze kompetencje absolwentów.

Kierunkowe efekty uczenia się zawierają efekty osiągalne tylko dla części absolwentów kierunku, odnoszące się do kompetencji nabywanych w ramach prowadzonych specjalizacji.

Efekty uczenia się zazwyczaj nie opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów. Wiele efektów uczenia się (kierunkowych i dla zajęć) sformułowanych jest jednocześnie w różnych kategoriach (np. umiejętności i kompetencji społecznych), piętrowo i w odniesieniu do odległych od siebie kompetencji, często w języku niespecyficznym dla opisu efektów uczenia się. Efekty uczenia się nie uwzględniają w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności zawodowej właściwej dla kierunku; uwzględniają natomiast kompetencje w zakresie języków obcych, lecz definiują je w sposób nieprecyzyjny.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie są zgodne ze standardem kształcenia nauczycieli, ponieważ zakładają przygotowanie absolwenta do nauczania języka obcego w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej oraz nie uwzględniając na poziomie poszczególnych zajęć części efektów szczegółowych efektów uczenia się określonych w standardach, nie są specyficzne dla kompetencji nauczyciela języka obcego.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) nieprecyzyjnej koncepcji kształcenia w zakresie przygotowania absolwentów zgodnie z potrzebami rynku pracy, 2) niezgodności koncepcji kształcenia i w konsekwencji efektów uczenia się ze standardami kształcenia nauczycieli, 3) nieprawidłowości w sformułowaniu efektów uczenia się w zakresie: a/nieuwzględnienia wiodącej roli dyscypliny naukowej językoznawstwo, b/uwzględnienia, niezgodnie z koncepcją kształcenia, dyscypliny nauki o kulturze i religii, c/częściowej niezgodności efektów uczenia się z poziomem wskazanym w Polskiej Ramie Kwalifikacji, d/nieuwzględnienia w efektach uczenia się kluczowych i wskazanych w PRK dla profilu praktycznego aspektów wiedzy i kompetencji społecznych, e/braku wyraźnego praktycznego sprofilowania efektów uczenia się, f/włączenia efektów osiągalnych w ramach wybranej specjalizacji w katalog efektów kierunkowych, g/sformułowania efektów uczenia się dla zajęć i grup zajęć w sposób niespecyficzny, często tożsamy z brzmieniem efektów kierunkowych, h/sformułowania efektów uczenia się w języku nieadekwatnym dla efektów uczenia się lub danej kategorii efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Wskazanie zamkniętego katalogu zawodów, do wykonywania których przygotowuje program studiów realizowany na kierunku.
2. Wyłączenie z katalogu efektów uczenia się efektów powiązanych z dyscypliną nauki o kulturze i religii traktowanej równorzędnie z dyscyplinami literaturoznawstwo i językoznawstwo, do której nie odnosi się koncepcja kształcenia na kierunku.
3. Sformułowanie efektów uczenia się tak, by nie zawierały efektów wykluczających się, osiągalnych tylko przez część studentów kierunku.
4. Uwzględnienie w efektach uczenia się wiodącej roli dyscypliny językoznawstwo w sposób odpowiadający proporcjom wskazanym w programie studiów.
5. Dostosowanie kierunkowych efektów uczenia się do poziomu 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji.
6. Uwzględnienie w efektach kierunkowych kluczowych dla profilu praktycznego elementów wiedzy (znajomość zastosowań praktycznych wiedzy [językoznawczej i literaturoznawczej] w działalności zawodowej związanej z kierunkiem) i kompetencji społecznych (uznawanie znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu), zawartych w charakterystykach drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie szóstym PRK: P6S_WG i P6S_KK.

7. Sformułowanie efektów uczenia się dla zajęć i grup zajęć w sposób odzwierciedlający praktyczny profil kształcenia poprzez powiązanie wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej z jej zastosowaniami.
8. Sformułowanie efektów uczenia się dla zajęć i grup zajęć w sposób specyficzny, powiązany z zakresem kształcenia wyznaczonym przez nazwę przedmiotu.
9. Sformułowanie efektów uczenia się (kierunkowych i przedmiotowych):
 - a) w sposób odpowiadający jednej z trzech kategorii: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne,
 - b) w odniesieniu do spójnych kompetencji, dających się objąć wspólną oceną,
 - c) w języku efektów uczenia się.
10. Wyłączenie z koncepcji kształcenia dla specjalizacji przygotowującej do zawodu nauczyciela kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III).
11. Wyrażne wskazanie w koncepcji kształcenia i informacjach adresowanych do kandydatów na studia i studentów, że uzyskanie kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela wymaga ukończenia studiów II stopnia, których program określa efekty uczenia się obejmujące wiedzę i umiejętności odpowiadające podstawie programowej przedmiotu oraz obejmuje realizację standardów kształcenia nauczycieli w odniesieniu do szkoły ponadpodstawowej.
12. W przypadku efektów uczenia się w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela dostosowanie efektów uczenia się do standardu kształcenia nauczyciela przedmiotu w sposób zapewniający osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się określonych w standardzie na poziomie szkoły podstawowej z wyłączeniem kompetencji dotyczących nauczania na poziomie przedszkola i klas I-III szkoły podstawowej.
13. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Dla kierunku filologia przewidziano kształcenie na w ramach czterech ścieżek treści programowych, zwanych też specjalnościami, przy czym ich nazwy różnią się w zależności od uzyskanej dokumentacji: 1) *filologia/ścieżka angielska*, 2) *dwujęzyczne studia dla tłumaczy* 3) funkcjonująca w programie studiów pod nazwą *ścieżka germańska*, choć uczelnia prowadzi rekrutację na specjalność *filologia germańska ze specjalizacją nauczycielską* oraz 4) funkcjonująca w programie studiów pod nazwą *ścieżka rosyjska*, choć uczelnia prowadzi rekrutację na specjalność *język rosyjski i wiedza o Rosji*.

Treści programowe dla kierunku filologia zostały uporządkowane w taki sposób, że moduł zajęć ogólnych, obejmujący problematykę technologii informacyjnej, mediów elektronicznych, ochronę własności intelektualnej oraz zagadnienia kultury współczesnej, oraz moduł zajęć podstawowych obejmujący zajęcia o nazwie *język przekład kultura – angielski/niemiecki/ rosyjski/hispański* są wspólne dla wszystkich studentów kierunku. Wyjątek stanowi specjalność *filologia germańska ze specjalizacją nauczycielską*, gdzie do modułu zajęć podstawowych włączona została także *praktyczna*

nauka języka niemieckiego, której odpowiednik dla pozostałych języków ulokowano w module zajęć kierunkowych. Specyficzne dla specjalności treści programowe umieszczone są w tym ostatnim module oraz module zajęć do wyboru. **Rekomenduje się** uporządkowanie programu studiów zarówno pod względem stosowanego nazewnictwa jak i formalnych podziałów na moduły.

Zapisy zawarte w sylabusach i mające w założeniu stanowić treści programowe dla kierunku są w istocie zbiorem ogólnikowych informacji, skoncentrowanych na elementach podstawowej wiedzy językoznawczej lub literaturoznawczej. Dobrym przykładem jest tutaj karta zajęć *wstęp do językoznawstwa* na specjalności *filologia angielska*, w której treści programowe dotyczą zapoznania studentów „z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi języków naturalnych, rozwoju języka, rozwoju pisma, historii języka angielskiego, najważniejszych gałęzi językoznawstwa oraz szkół lingwistycznych”, poszerzając wiedzę „z zakresu ogólnie pojętego językoznawstwa, podstawowej terminologii oraz głównych nurtów badawczych”. Podobnie, z analizy karty zajęć *wstęp do przekładoznawstwa - C1* wynika, że treści programowe ograniczono do następujących podstawowych zagadnień w kategorii wiedzy: „jednostka tłumaczenia, ekwiwalencja, nieprzekładalność, strategie tłumaczeniowe, czy tłumaczenie funkcjonalne”, całkowicie pomijając treści służące celowemu rozwijaniu umiejętności i kompetencji społecznych studentów.

Dodatkowym problemem jest brak treści programowych w niektórych kartach zajęć, np. *literatura angielska (ze wstępem do literaturoznawstwa)* lub ich niewłaściwe sformułowanie w kategoriach ogólnych celów kursu (np.: *PNJA: speaking and listening*). Nieprawidłowość ta jest szczególnie wyraźna w przypadku specjalności *dwujęzyczne studia dla tłumaczy*. Na przykład, w karcie zajęć *gramatyka opisowa język C* podano jedynie informację o powtarzaniu i utrwalaniu „wiedzy na temat najważniejszych struktur gramatycznych języka niemieckiego i ich funkcji w języku”. Podobnie jest w przypadku zajęć *praktyka przekładu - język C*, dla którego treści są sformułowane jako ogólne cele przedmiotu: „zapoznanie studentów ze specyfiką przekładu; wykształcenie umiejętności tłumaczenia krótkich tekstów o zróżnicowanej tematyce”. Podobna ocena dotyczy także zajęć: *digital media, wykłady tematyczne, autoprezentacje w wystąpieniach publiczne, wprowadzenie do tłumaczenia symultanicznego język B i język C, praktyka przekładu - język C, tłumaczenie tekstów turystycznych, historia muzyki amerykańskiej, świat filmu oraz społeczeństwo, instytucje i tradycje obszaru językowego – język C*. Zdarza się również, że treści formułowane są jako aktywności wykonywane przez studentów (np. *pragmatyka z elementami semantyki*). **Rekomenduje się** zatem zamieszczenie w kartach wszystkich zajęć prowadzonych na kierunku spójnie sformułowanych treści programowych. Biorąc pod uwagę ogół informacji na temat prowadzonych na kierunku zajęć, czyli ich celów, ograniczonych treści i aktywności zaplanowanych dla studentów, to treści programowe uwzględniają podstawową wiedzę językoznawczą i literaturoznawczą i tym samym, w kategorii wiedzy, są zgodne z nieprawidłowo (zakładającymi podstawowy poziom kompetencji) sformułowanymi kierunkowymi efektami uczenia się. Treści programowe nie uwzględniają natomiast zastosowań wiedzy wyznaczonych przez profil praktycznych, co jest bezpośrednią konsekwencją przyjęcia niespecyficznych dla profilu praktycznego kierunkowych efektów uczenia się. W niektórych kartach zajęć, np. *gramatyka opisowa* i *pragmatyka z elementami semantyki* znajdujemy co prawda deklaracje, iż kształtowane są umiejętności praktyczne, lecz rozumiane są one jako umiejętności charakterystyczne dla profilu ogólnoakademickiego, takie jak „analiza morfemowa leksemów wielomorfemowych oraz rozpoznawanie i aktywne wykorzystywanie procesów słowotwórczych” czy „analiza znaczeń synonimicznych, antonimicznych, polisemii, antonimii”. Podobnie ogólnoakademicki charakter, niepowiązany z kształtowaniem specyficznych umiejętności oraz kompetencji społecznych

przygotowujących do działalności zawodowej, mają umiejętności analizy i interpretacji tekstów, kształtowane w trakcie zajęć z literatury brytyjskiej i amerykańskiej.

Również treści w kartach zajęć w module *praktycznej nauki języka angielskiego (PNJA)* nie są w powiązane z rozwijaniem umiejętności praktycznych, co dobrze ilustruje karta zajęć *PNJA: use of English*. Opis zajęć głosi co prawda, że „ćwiczenia poświęcone są rozwijaniu i doskonaleniu czterech podstawowych sprawności językowych, a także sprawności częściowych”, ale uszczegóławia je wyłącznie w kategoriach wiedzy jako: „ćwiczenia poszerzające zakres słownictwa oraz systematyzujące, utrwalające i poszerzające dotychczas zdobytą wiedzę gramatyczną”. Kolejnym przykładem niezgodności treści programowych z celami kształcenia na kierunku o profilu praktycznym są treści programowe dla przedmiotów *literatura ze wstępem do literaturoznawstwa - język B i język C*, które obejmują wiedzę faktograficzną, nie wskazując na możliwości jej praktycznego zastosowania w kontekście zakładanych dla kierunku ról zawodowych absolwentów. Podobnie jest w przypadku *historii języka - język B i język C*, których treści programowe są specyficzne raczej dla kierunku o profilu ogólnoakademickim, przekazując wiedzę specjalistyczną w niewielkim zakresie przydatną w kształtowaniu sprawności translatorskich i nie uwzględniają aktualnego stanu praktyki w obszarach działalności związanej z tłumaczeniami. W pozostałych kartach zajęć prowadzonych na kierunku, z wyjątkiem zajęć *komputer w pracy tłumacza*, nie zamieszczono treści obejmujących normy i zasady a także aktualnego stanu praktyki w obszarach działalności zawodowej tłumaczy. **Rekomenduje się** zatem wprowadzenie treści powiązanych z tymi zagadnieniami do szerszego katalogu zajęć

W programie studiów znajdują się treści zbędne z punktu widzenia koncepcji kształcenia na kierunku. Są to, na przykład, treści programowe zajęć *literatura staroruska, kultura antyczna z elementami łaciny i greki*, które w niewielkim stopniu przyczyniają się do realizacji celów kształcenia na profilu praktycznym i do osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Podobnie jest w przypadku zajęć *wykłady tematyczne*, gdzie treści programowe dotyczą m.in. zapoznania studentów z podstawową wiedzą w zakresie: dziejów architektury Polski i regionu, historii najnowszej, wybranych aspektów współczesnej literatury, lub cywilizacyjnych zagrożeń i szans dla środowiska. Z kolei treści zajęć *język przekład kultura – angielski/niemiecki/rosyjski/hiszpański*, obejmujące zagadnienia realioznawcze związane z tymi czterema obszarami kulturowymi są zbędne w programie kształcenia na specjalności *filologia angielska*, gdzie studenci, zgodnie z koncepcją kształcenia, rozwijają wiedzę na temat uwarunkowań społeczno-kulturowych rozwoju języka angielskiego, czy odpowiednio germanistycznej czy rusycystycznej ścieżce kształcenia. **Rekomenduje się** zatem dobór treści programowych w sposób bezpośrednio przyczyniający się do realizacji celów kształcenia na kierunku. Na treści programowe składają się zagadnienia dotyczące językoznawstwa, np. w postaci gramatyki opisowej, (elementów) gramatyki kontrastywnej czy socjolingwistyki, i literaturoznawstwa, np. w postaci kursów z literatury, zależnego od specjalności, obszaru językowego. Proporcje między treściami w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo są zmienne: symetryczne w przypadku specjalności język niemiecki ze specjalizacją nauczycielską, głównie literaturoznawcze w przypadku specjalności język rosyjski i wiedza o Rosji, oraz literaturoznawcze i, w nieco większym stopniu, językoznawcze, w przypadku specjalności filologia angielska. Żadna z realizowanych na kierunku specjalności nie przewiduje udziału treści językoznawczych i literaturoznawczych w sposób odzwierciedlający zdecydowanie wiodącą rolę dyscypliny językoznawstwo. **Rekomenduje się** ustrukturyzowanie treści programowych w sposób konsekwentnie odzwierciedlający dominującą rolę dyscypliny językoznawstwo. Treści kształcenia nie zawierają treści powiązanych z dyscypliną nauką nauki i kulturze i religii.

Zdiagnozowane powyżej niedoskonałości w sposobie konstruowania treści programowych skutkują brakiem ich kompleksowości. Z kolei punktowe treści, koncentrujące się na elementarnych zagadnieniach w kategorii wiedzy, nie zapewniają uzyskania efektów uczenia się w kategoriach umiejętności, szczególnie praktycznych i kompetencji społecznych. Na przykład, treści programowe zajęć *wstęp do językoznawstwa*, uwzględniające wyłącznie wiedzę, nie umożliwią uzyskania przez studentów efektów uczenia się w kategorii umiejętności (np.: „student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze”) i kompetencji społecznych (np.: „student uczestniczy w życiu kulturalnym korzystając z różnych mediów i form”), które umieszczono w karcie tych zajęć. Podobnie, teoretyczne treści zajęć *wstęp do przekładoznawstwa - C1* nie pozwolą w sposób celowy rozwijać umiejętności i kompetencji społecznych studentów i umożliwiać osiąganie efektów uczenia się w tych kategoriach, np. „student potrafi określić priorytety służące realizacji określonego zadania tłumaczeniowego, uwzględniając oczekiwania zleceniodawcy, potrzeby odbiorców docelowych oraz normy tłumaczeniowe” i „student identyfikuje i stara się rozstrzygnąć dylematy związane z wykonywaniem zawodu tłumacza”. Analogiczny problem zdiagnozowano w przypadku wielu innych zajęć, np.: *literatura ze wstępem do literaturoznawstwa - język B i język C, gramatyka i stylistyka języka polskiego, gramatyka opisowa języka C, literatura staroruska/kultura antyczna z elementami łaciny i greki oraz literatura ze wstępem do literaturoznawstwa – język C*. Co więcej, fragmentaryczne treści w kategorii wiedzy nie zawsze zapewnią uzyskanie efektów uczenia się również w tej kategorii, szczególnie w przypadku, gdy efekt uczenia się w karcie zajęć jest tożsamy z efektem kierunkowym, tak jak ma to miejsce, na przykład, w sylabusie *literatury amerykańskiej*. **Rekomenduje się** zatem modyfikację treści kształcenia w sposób zapewniający ich kompleksowość i powiązanie z efektami uczenia się dla poszczególnych zajęć.

Przenoszenie efektów kierunkowych do poziomu kart zajęć powoduje, że treści programowe w zawężone do problematyki poszczególnych zajęć nie umożliwiają ich osiągnięcia. Na przykład na zajęciach *technical writing* pisanie podania o pracę czy CV nie zapewnia tymi treściami uzyskania ogólnych (kierunkowych) efektów uczenia się umieszczonych w sylabusie, np.: „student potrafi przygotować w języku specjalności (bądź także w innym języku z obszaru/rodziny językowej specjalności czy w języku polskim) typowe prace pisemne o charakterze ogólnym”. Zajęcia prowadzą bowiem w założeniu do tworzenia tekstów o charakterze użytkowym (a nie ogólnym) w języku angielskim (a nie w języku specjalności bądź także w inny języku czy w języku polskim).

Treści programowe, jakkolwiek w wielu przypadkach nie odpowiadają przypisanym do przedmiotów efektom uczenia się i nie umożliwiają ich realizacji, to uwzględniają aktualny stan wiedzy językoznawczej i literaturoznawczej, odzwierciedlony w wykazach literatury wybranych zajęć. Umożliwiają też realizację efektów kierunkowych, głównie z uwagi na wadliwe sformułowanie tychże zdiagnozowane w kryterium 1, z wyjątkiem części efektów: K_W02, K_W03, K_U02 odnoszących się do wykorzystania wiedzy w kontekście zawodowym.

Treści programowe specjalizacji nauczycielskiej na studiach pierwszego stopnia nie uwzględniają większości treści kształcenia odpowiadających efektom uczenia się określonych w standardzie kształcenia nauczycieli. Wymogi rozporządzenia spełniają w pełni tylko przedmioty grupy zajęć C (podstawy dydaktyki i emisja głosu). Istotne niezgodności dotyczą grupy zajęć B (przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne), grupy zajęć D (przygotowanie dydaktyczne do nauczania pierwszego przedmiotu lub prowadzenia pierwszych zajęć).

W odniesieniu do przygotowania zakresie psychologii i pedagogiki, treści kształcenia są w zasadzie zgodne ze standardem, z niewielkimi uchybieniami. Problemem w tej grupie zajęć jest natomiast brak

jasnego odniesienia treści do koncepcji kształcenia na kierunku – do przygotowania przyszłych nauczycieli przedszkola i szkoły podstawowej.

Treści programowe dotyczące przygotowania dydaktycznego, tj. zawarte w: *metodyce nauczania języka angielskiego – terminologia*, *metodyce nauczania języka angielskiego – organizacja lekcji*, *współczesnych technologiach w nauczaniu*, *autonomii ucznia – maksymalizacja potencjału ucznia*, *akwizycji języka*, *nauczaniu języka angielskiego w szkole podstawowej i przedszkolu*, *metodyce nauczania języka obcego – inne zagadnienia* oraz w *przedmiocie do wyboru dla specjalizacji nauczycielskiej*, nie zostały określone właściwie. Opisano tutaj głównie cele poszczególnych przedmiotów, w niewielkim stopniu odnosząc się do treści programowych. Na przykład, w przedmiocie *metodyka nauczania języka angielskiego – organizacja lekcji* opisano je następująco: „Podstawowym celem jest zapoznanie studentów z zasadami planowania lekcji j. angielskiego na różnych poziomach zaawansowania, ze szczególnym uwzględnieniem roli nauczyciela na poszczególnych etapach planowania lekcji jak i praktycznej realizacji planu podczas lekcji. Studenci zapoznają się z podstawami teoretycznymi dotyczącymi pracy nauczyciela j. obcego oraz praktycznymi metodami i technikami wprowadzania oraz ćwiczenia nowego materiału. Ważna część kursu jest poświęcona technikom ćwiczenia i rozwijania poszczególnych sprawności językowych.” Po pierwsze, opis ten jest zbyt lapidarny, po drugie, przy pomocy tych treści programowych nie ma możliwości osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się zakładanych dla przedmiotu np.: FA.D1.4.K_W03 „Student zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady ochrony własności intelektualnej oraz prawa autorskiego” (nawiasem mówiąc co najmniej zdziwienie budzi powiązanie planowania lekcji z wiedzą z zakresu prawa autorskiego), FA.D1.4.K_U04 „współdziałać w grupie i działać indywidualnie w planowaniu, konstruowaniu, ocenianiu rozwiązań metodycznych, ceni wkład innych osób w wykonywane zadanie”, w końcu – po trzecie – w programie nie określono jasno czynności, przy pomocy których cele przedmiotu oraz efekty uczenia się będą możliwe do osiągnięcia. Ta sama uwaga dotyczy pozostałych przedmiotów.

W grupie przedmiotów z zakresu dydaktyki treści programowe są niewystarczająco powiązane z koncepcją kształcenia zakładającą przygotowanie absolwenta do nauczania w szkole podstawowej. Treści programowe w kartach, które faktycznie prezentują ogólne cele przedmiotu, są często w sposób luźny powiązane z zagadnieniami/zakresami tematyki dot. kształcenia nauczycieli, a ich opis jest bardzo lakoniczny. W przypadku przedmiotu *metodyka nauczania języka angielskiego – terminologia*, w treściach przedmiotowych znalazły się kierunki i metody nowoczesnej dydaktyki (bez wskazania, jakie to kierunki i jakie metody), rozwój umiejętności niezbędnych do nauczania języka obcego na I etapie edukacyjnym.

We wszystkich kartach przedmiotów specjalizacji nauczycielskiej została zamieszczona klauzula o brzmieniu: „cel przedmiotu został określony w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 25 lipca 2019, w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U.RP, 2.08.2019, poz.1450)”, tymczasem wśród kursów są przedmioty o celach i treściach wykraczających poza wymagania standardu. Należy do nich: *metodyka nauczania języka angielskiego – terminologia*, gdzie jednym z dwóch określonych celów jest wykształcenie innowacyjności oraz umiejętności refleksji nad działaniami w zakresie kształcenia językowego i samokształcenia, *akwizycja języka*, *metodyka nauczania języka obcego – inne zagadnienia*, których celem jest zapoznanie studentów z najważniejszymi dokumentami Radu Europy i pogłębienie rozumienia skutecznego nauczania (bez odniesienia do przedmiotu nauczania). Przy czym przedmiot pn. *akwizycja języka* jest z założenia kursem językoznawczym i nie jest związany z rozwijaniem kompetencji nauczycielskich. Jego celem jest – zgodnie z kartą przedmiotu - wprowadzenie zagadnień

teoretycznych dotyczących procesu akwizycji języka, przegląd najważniejszych teorii akwizycji, zapoznanie studentów z czynnikami społeczno-kulturowymi, a także osobowościowymi warunkującymi przyswajanie języka.

Ponadto, treści programowe trzech przedmiotów kształcenia nauczycieli obejmują zagadnienia nauczania w przedszkolu i klasach I-III szkoły podstawowej, co jest sprzeczne z wymaganiami standardu kształcenia nauczycieli przedmiotu. Są to: *nauczanie języka angielskiego w szkole podstawowej i przedszkolu, metodyka nauczania języka obcego – inne zagadnienia, praktyka zawodowa*.

Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są na ogół poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się (poza efektami w kartach zajęć, które powielają ogólne efekty uczenia się sformułowane dla kierunku i które są możliwe do osiągnięcia po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia). Do wyjątków należą zajęcia: *pragmatyka z elementami semantyki*, które błędnie oszacowano na 1 ECTS, mimo iż sama już liczba godzin kontaktowych (30), wyczerpuje tę wartość, nie pozostawiając miejsca na przewidziany w karcie przedmiotu nakład pracy własnej studenta czy *gramatyka opisowa język B* na specjalności *dwujęzyczne studia dla tłumaczy*, które oszacowano na 0,5 ECTS, przewidując jednocześnie 15 godzin kontaktowych oraz godziny powiązane z nakładem pracy własnej studenta.

Rekomenduje się zatem oszacowanie nakładu pracy w sposób zapewniający osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się sformułowanych dla wszystkich zajęć i grup zajęć.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, poza efektami w kartach zajęć, które powielają ogólne efekty uczenia się sformułowane dla kierunku i które są możliwe do osiągnięcia po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia.

Sekwencja przedmiotów w harmonogramie realizacji programu studiów na ocenianym kierunku jest prawidłowa: przedmioty modułu ogólnego i podstawowego poprzedzają blok treści specjalistycznych, a zajęcia o charakterze propedeutycznym występują w programie przed modułami mającymi na celu pogłębienie wiedzy i umiejętności studentów w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa. Zastrzeżenia budzi natomiast brak rzeczywistego powiązania treści kształcenia z praktycznymi formami zajęć, co w konsekwencji uniemożliwia studentom nabywanie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy tłumaczy i nauczycieli języków obcych. Uczelnia deklaruje co prawda realizację zajęć na kierunku w zróżnicowanych formach: wykładów, ćwiczeń, zajęć praktycznych, warsztatów, seminariów i praktyk zawodowych, i proporcjach mogących zapewnić osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się charakterystycznych dla kierunku o profilu praktycznym (wykłady stanowią ok. 5% ogólnej liczby zajęć), ale deklaracja ta nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistości. Hospitacje wybranych zajęć wykazują bowiem dominację wykładu, czyli formy charakterystycznej dla profilu ogólnoakademickiego, na zajęciach deklarowanych jako ćwiczeniowe, praktyczne czy warsztatowe, np.: *PNJN: grammar; PNJA: phonetics; PNJA: use of English*. Program studiów nie umożliwia wyboru zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, wskazane w nim 36 ECTS stanowi ok. 15% wymaganych przepisami punktów ECTS.

Program studiów specjalności filologia angielska formalnie obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS, ale zajęcia te w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim

w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Do tej grupy nie można zaliczyć następujących zajęć obowiązkowych dla wszystkich studentów:

- 1) *praktyczna nauka języka angielskiego* (64 ECTS) - samo użycie przymiotnika „praktyczna” nie oznacza bowiem, że zajęcia w tym module zapewniają wykonywanie przez studentów czynności powiązanych z przyszłą ścieżką zawodową w adekwatnych warunkach; z jednej strony bowiem, w module tym kształtowane są kompetencje ogólnoakademickie, np. umiejętność transkrypcji fonetycznej; z drugiej strony, zajęcia nakierowane są na rozwijanie umiejętności ogólnych, charakterystycznych dla lektoratu języka obcego czy też zaawansowanego kursu językowego;
- 2) *elementy kultury współczesnej* (1 ECTS),
- 3) *język przekład kultura* (4 ECTS),
- 4) *media w kulturze* (1 ECTS),
- 5) *literatura angielska* (4 ECTS),
- 6) *literatura amerykańska* (2 ECTS),
- 7) *gramatyka opisowa* (4 ECTS),
- 8) *pragmatyka z elementami semantyki* (1 ECTS),
- 9) *socjolingwistyka* (1 ECTS),
- 10) *tłumaczenie (z gramatyką kontrastystyczną)* (4 ECTS),
- 11) *proseminarium* (1 ECTS),
- 12) *seminarium dyplomowe i praca dyplomowa* (15 ECTS).

Wyłącznie tych zajęć z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne skutkuje niespełnieniem wymagań określonych odpowiednimi przepisami.

Analogiczne wyliczenie można zrobić w przypadku programu studiów specjalności *dwujęzyczne studia dla tłumaczy*:

- 1) *praktyczna nauka języka niemieckiego* (66 ECTS),
- 2) *elementy kultury współczesnej* (1 ECTS),
- 3) *język przekład kultura* (4 ECTS),
- 4) *wstęp do przekładoznawstwa* (1 ECTS),
- 5) *gramatyka i stylistyka języka polskiego* (2 ECTS),
- 6) *gramatyka opisowa język B* (1 ECTS),
- 7) *gramatyka opisowa język C* (1 ECTS),
- 8) *literatura ze wstępem do literaturoznawstwa - język B* (3 ECTS),
- 9) *literatura ze wstępem do literaturoznawstwa - język C* (3 ECTS),
- 10) *przedmiot specjalizacyjny do wyboru: historia muzyki amerykańskiej* (2 ECTS)
- 11) *przedmiot specjalizacyjny do wyboru: świat filmu* (2 ECTS),
- 12) *seminarium dyplomowe* (16 ECTS).

Wyłącznie tych zajęć z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne skutkuje niespełnieniem wymagań określonych odpowiednimi przepisami. Podobnie sytuacja rysuje się w zakresie dwóch pozostałych oferowanych na kierunku specjalności, tyle że z nieco różniącą się listą zajęć.

Harmonogram realizacji programu studiów na kierunku filologia teoretycznie umożliwia uzyskanie wymaganych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861, z późn. zm.) co najmniej 5 ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych. W rzeczywistości jednak, treści zajęć umieszczonych w tej kategorii, dotyczące elementów realioznawczych krajów danego obszaru językowego, nie pozwalają spełnić tego wymogu.

Program studiów nie przewiduje zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Prowadzone w semestrach letnim roku akademickiego 2019/2020 i zimowym 2020/2021 zajęcia w wykorzystaniem tych metod prowadzone są na podstawie odrębnych przepisów wydanych w związku z sytuacją epidemiologiczną.

Liczba godzin zajęć oraz punktów ECTS w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela jest o 15 godzin mniejsza niż minimalne wymagania standardu kształcenia nauczycieli dla studiów I i II stopnia łącznie w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Program studiów przewiduje więc – i słusznie, zwłaszcza w przypadku kierunku studiów o profilu praktycznym – znacząco większy niż przewiduje standard wymiar godzin i punktów ECTS, przyjmując, że koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku przewiduje zgodnie ze standardem nabycie przez studentów kompetencji tylko w zakresie szkoły podstawowej.

Standard kształcenia nauczycieli przewiduje, że w grupie zajęć B obejmującej przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne 2/3 godzin jest realizowanych w formie wykładów i ćwiczeń, 1/3 w formie godzin zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych. Tymczasem wszystkie zajęcia ujęte w programie studiów, odpowiadające modułowi B standardu realizowane są w formie wykładów i ćwiczeń. Ani w harmonogramie realizacji programu studiów, ani w kartach przedmiotów odnośnych zajęć nie wyodrębniono godzin zajęć zintegrowanych z realizacją praktyk zawodowych.

Jednocześnie do zajęć odpowiadających standardowi kształcenia – o czym była mowa w kontekście analizy treści programowych – zostały zaliczone przedmioty, których efekty uczenia się i treści programowe nie odpowiadają standardowi, a nawet są z nim sprzeczne. Ścieżka przygotowująca do wykonywania zawodu nauczyciela może zawierać treści poszerzające wymagania standardu, ale bez wskazywania ich jako realizujących jego wymagania.

Metody kształcenia wykorzystywane podczas zajęć przewidzianych programem studiów nie są zróżnicowane i specyficzne dla formy zajęć. W informacjach przedstawionych przez uczelnię wymieniono tylko pracę w parach, prace w grupach oraz prezentację. Dane te zostały w pełni potwierdzone w trakcie hospitacji zajęć, w trakcie których, niezależnie od deklarowanej formy zajęć, zaobserwowano podobne, nieaktywizujące metody kształcenia, w których centralną rolę odgrywa nauczyciel. Monotonne, skupione na prowadzącym metody kształcenia, w których tylko sporadycznie występuje interakcja nauczyciel-student lub student-student, nie umożliwiają realizacji efektów uczenia się, zapowiedzianych w sylabusie, szczególnie w kategoriach umiejętności i kompetencji społecznych. Szereg zajęć na kierunku, np.: *digital media* czy *global understanding*, prowadzonych jest z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Najnowsze środki i narzędzia dydaktyczne wykorzystywane są również w ramach zajęć specjalizacyjnych, np.: *współczesne technologie w nauczaniu*, *global communication*, czy *komputer w pracy tłumacza*. Jednocześnie, w trakcie standardowych zajęć wspieranych technologią informacyjną, np. Platformą Zoom, nie w pełni wykorzystane są jej funkcjonalności, np. możliwość łączenia studentów w pary i grupy, co zaobserwowano w trakcie hospitacji. **Rekomenduje się** zatem poszerzenie katalogu możliwości oferowanych przez narzędzia zdalne w celu aktywizacji studentów.

Powyższe obserwacje, potwierdzone wnioskami z hospitacji, pozwalają na stwierdzenie, że stosowane metody i nowoczesne narzędzia nie zapewniają pełnego osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się w kategoriach umiejętności i kompetencji społecznych i nie w pełni stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. W niewielkim również stopniu, częściowo ze względu na sprofilowanie treści programowych na kompetencje akademickie – przygotowują ich do działalności zawodowej na rynku pracy.

Stosowane metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka angielskiego na poziomie C1.

Metody kształcenia umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia, co znajduje potwierdzenie w opiniach studentów.

Stosowanie na kierunku metod i technik kształcenia na odległość, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne wynika z aktualnej sytuacji epidemicznej.

Program studiów zakłada realizację dwóch rodzajów praktyk: praktyki społecznej i praktyki zawodowej. W odniesieniu do praktyk społecznych nie określono jasno celów ich realizacji, a efekty uczenia się zakładane dla tej praktyki nie są specyficzne dla koncepcji kształcenia i sylwetki absolwenta przyjętej dla kierunku filologia, w szczególności dla profilu zawodowego absolwenta. Efekty uczenia się nie zostały tu bowiem powiązane ani z obszarem tłumaczeń, ani z dydaktyką języka obcego (w szczególności FA.E1.K_K01: „Student potrafi oceniać i selekcjonować informacje”, FA.E1.K_K03: „Student uczestniczy w życiu kulturalnym i różnych jego form. korzystając z różnych mediów oraz kompetencji językowych”, FA.E1.K_K04: „Student rozumie konieczność przestrzegania etyki swojego zawodu i kieruje się jej zasadami”). Ponadto, zgodnie z zapisami w kartach przedmiotów kierunkowych czy ogólnych, takie same efekty uczenia się student osiąga w wyniku zaliczenia kilku innych zajęć przewidzianych programem studiów.

Uczelnia nie przewidziała sprofilowania praktyki zawodowej – przygotowano jedną, wspólną kartę opisu przedmiotu, obejmującą wszystkie oferowane specjalizacje zawodowe, w tym specjalizację nauczycielską. Wprawdzie efekty uczenia się przewidziane dla praktyki zawodowej są zgodne z efektami uczenia określonymi dla pozostałych zajęć w programie, jednak treści dla praktyki nie są wystarczająco specyficzne w kontekście działalności zawodowej, zarówno przyszłych tłumaczy, jak i nauczycieli. Ponadto, w większości, efekty uczenia się nie zostały właściwie dobrane – to głównie wiedza, umiejętności i kompetencje, które student powinien osiągnąć przed rozpoczęciem praktyki (np. FA.E2.K_W02: „Student zna techniki i metody analizy oraz przekładu tekstów lub w przypadku praktyki pedagogicznej rozumienia literatury glottodydaktycznej w języku obcym umie je zastosować w praktyce zawodowej, np. w celu sporządzenia dokumentacji”, FA.E2.K_W03: „Student zna zasady prawa autorskiego oraz własności intelektualnej i przestrzega je, wykonując powierzone zadania w ramach praktyk”, FA.E2.K_W06: „Student potrafi przełożyć tekst pisemny i ustny o charakterze ogólnym na język obcy lub z języka obcego na język polski”, FA.E2.K_U04: „Student wykazuje się praktyczną znajomością języka obcego na poziomie wynikającym z treści kształcenia dla danego języka, aby np. analizować sytuacje zdarzające się lub doświadczone w czasie praktyk, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia” i in.), a nie osiągać te efekty w wyniku jej realizacji. Dodatkowo, dla wszystkich czterech etapów praktyki (w semestrach 2-6), które są oddzielnie zaliczane i oceniane, zostały założone te same efekty uczenia się i treści programowe. Studenci osiągają więc wielokrotnie te same efekty, wykonują te same czynności i są za to wielokrotnie oceniani i, z założenia, komplet efektów osiągają już po zaliczeniu pierwszego etapu praktyki, który ma miejsce w II semestrze studiów. Nie przewidziano żadnego zróżnicowania ani progresu kompetencji związanych z kolejnymi etapami studiów, ani zróżnicowania kompetencji.

Program studiów zakłada realizację dwóch rodzajów praktyk: praktyki społecznej, w wymiarze 20 godzin, a także praktyki zawodowej, w wymiarze 24 tygodni w cyklu kształcenia, dla których nie określono wymiaru godzinowego. Wymiar sumaryczny praktyk zawodowych jest właściwy - wynosi 6 miesięcy. Praktykom tym przypisano odpowiednio 2 ECTS oraz 32 ECTS. Należy jednak wskazać, że

wymiarowi praktyk podanemu w programie studiów nie odpowiada wymiar podany w opracowanych dla praktyk szczegółowych instrukcjach ich realizacji, gdyż wymiar praktyki innej niż pedagogiczna wynosi w instrukcji 15 tygodni, nie 24, a wymiar praktyki pedagogicznej nie jest tam doprecyzowany. Inne są też terminy praktyki (semestry).

Zgodnie z programem studiów praktyka zawodowa przewidziana jest w semestrach 2-6 i podzielona na pięć etapów: 4 tygodnie w semestrze II, 1 tydzień w semestrze III, 4 tygodnie w semestrze IV, 2 tygodnie w semestrze V oraz 13 tygodni w semestrze VI. Plan praktyk w programie studiów nie jest racjonalny – poszczególne etapy są bardzo zróżnicowane pod względem okresu trwania: od 1 tygodnia do 13 tygodni, liczby godzin praktyki na poszczególnych etapach nie zostały określone. Dodatkowo, ostatni etap praktyki zaplanowany został do końca września końcowego semestru studiów, co koliduje z terminami egzaminów dyplomowych i terminami rekrutacji na II stopień studiów. Umieszczenie poszczególnych etapów realizacji praktyki w planie studiów budzi również zastrzeżenia z innego względu - plan zakłada, że punkty ECTS za praktykę odbywaną w semestrze II i III przyznawane są zbiorczo (razem 7 ECTS), tak więc nie można studentowi zaliczyć semestru drugiego i, w konsekwencji, pierwszego roku studiów, dopóki nie zrealizuje on praktyki w semestrze trzecim.

Dobór miejsc odbywania praktyk nie jest właściwy. Uczelnia nie gwarantuje studentom specjalizacji tłumaczeniowej możliwości odbywania praktyki w typowych zakładach pracy i instytucjach zatrudniających tłumaczy, czyli np. w biurach tłumaczeń, agencjach tłumaczeniowych, agencjach lokalizacyjnych, komórkach organizacyjnych dużych przedsiębiorstwach, których przedmiotem działalności są usługi tłumaczeniowe lub lokalizacyjne. Wśród praktykodawców dla kierunku filologia wskazywane są instytucje samorządu terytorialnego, instytucje pozarządowe i podmioty gospodarcze o różnym profilu działalności – na przykład Rafineria Nafty Jedlicze (przedmiotem działalności jest regeneracja olejów odpadowych, produkcja i sprzedaż olejów i rozpuszczalników), PGNiG Technologie Sp. z o.o. (budowa gazociągów i rurociągów), Nowy Styl Group (kompleksowe rozwiązania meblowe), Polskie Biuro Podróży Krosno i in. W zakładach tych nie ma możliwości nabycia przez praktykanta efektów uczenia się określonych dla kierunku, a praktyka nie może być w pełnym wymiarze czasowym poświęcona wykonywaniu zadań ściśle związanych ze specjalizacją zawodową tłumacza, tym bardziej tłumacza dwujęzycznego. Przypadkowy dobór placówek potwierdza opis czynności w dzienniczkach praktyk, które też świadczą, że studenci nie wykorzystują umiejętności językowych podczas praktyki. Zgodnie z regulaminem praktyk, podstawą zaliczenia praktyki jest wypełniony dziennik praktyk oraz uzupełniona karta weryfikacji efektów uczenia się. Zaprojektowane metody weryfikacji umożliwiają ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się.

Narzędzia oceny efektów uczenia się wymienione w programie praktyki zawodowej zostały przyporządkowane do poszczególnych efektów uczenia się, są różnorodne i adekwatne, tak więc prowadzona ocena ma charakter kompleksowy. Z uwagi, jednak, na fakt, że zakładane dla praktyki efekty uczenia się nie są specyficzne dla działalności zawodowej absolwenta kierunku, stosowane, prawidłowe narzędzia nie umożliwiają oceny przygotowania studenta do pracy w danej branży – nie odnoszą się do weryfikacji zakresu poszerzania wiedzy już posiadanej w kontekście wiedzy specjalistycznej dot. miejsca pracy czy kształtowania umiejętności praktycznych niezbędnych na stanowisku pracy.

Konsekwencją niewłaściwego doboru miejsc odbywania praktyk jest przypadkowy dobór opiekunów praktyk, o nieznanym kwalifikacjach i doświadczeniu. To samo spostrzeżenie można odnieść do infrastruktury i wyposażenia miejsc praktyk.

W Uczelni obowiązuje regulamin określający procedurę odbywania praktyki przez studentów wszystkich kierunków studiów, w tym termin ich realizacji i warunki zaliczenia, kwestie dotyczące umów o organizację praktyki, wskazuje osoby odpowiedzialne za nadzór i koordynację, a także ich zadania i odpowiedzialności. Dla praktyk zawodowych przygotowano także „Instrukcję dla studentów odbywających praktyki zawodowe inne niż pedagogiczne, kierunek: filologia, specjalność: filologia angielska” oraz „Instrukcja dla studentów odbywających praktyki zawodowe pedagogiczne, kierunek: filologia, specjalność: filologia angielska”. Pomimo, że Uczelnia na kierunku filologia prowadzi również specjalności z zakresu języka niemieckiego oraz rosyjskiego, w instrukcjach brak odniesienia do tych specjalności i języków. Obie instrukcje, choć uszczegóławiają procedurę, w tym dość szeroko omawiają zakres formalny, w tym obowiązki opiekunów praktyk oraz studenta odbywającego praktykę, nie określają:

- a) kryteriów, jakie muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe,
- b) reguł zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta,
- c) warunków kwalifikowania na praktykę,
- d) reguł przeprowadzania hospitacji praktyk.

Uczelnia przyjęła błędne założenie o możliwości zwolnienia studenta z obowiązku odbycia praktyki zawodowej na podstawie wykonywanej pracy zawodowej. Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) „Uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu”, zatem zapis ten nie wprowadza możliwości potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów w toku studiów.

Uczelnia nie zapewnia właściwych miejsc praktyk dla studentów. W związku z brakiem reguł zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta do odbywania praktyk zatwierdzane są miejsca o przypadkowym charakterze.

Przyjęte w uczelni procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia obejmują analizę zakładanych i osiągniętych efektów uczenia się dla praktyk zawodowych, w tym monitorowanie przebiegu praktyk, ocenę ich organizacji i zaliczania. W świetle stwierdzonych nieprawidłowości system ten na ocenianym kierunku nie działa skutecznie.

Program studiów w zakresie zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, wskazanych przez Uczelnię jako zajęcia odpowiadające standardowi kształcenia nauczycieli, obejmuje praktykę zawodową w wymiarze 6 miesięcy. Ani plan studiów, ani karta przedmiotu nie precyzują jednak liczby godzin, jaką ta praktyka obejmuje. Praktykom w specjalizacji nauczycielskiej przypisano 32 ECTS i odbywają się one w tej samej sekwencji, co pozostałe praktyki zawodowe na kierunku, w tym dla poszczególnych etapów realizacji praktyk liczby te wynoszą: w semestrze II (4 tygodnie) oraz w semestrze III (1 tydzień) – razem 7 ECTS, w semestrze IV (4 tygodnie) – 9 ECTS, w semestrze V (2 tygodnie) – 7 ECTS oraz w semestrze VI (13 tygodni) – 9 ECTS.

Biorąc pod uwagę liczbę punktów ECTS przypisaną praktykom wymiar praktyk jest znacząco większy niż minimalny wymiar określony w standardzie kształcenia nauczycieli dla studiów I i II stopnia łącznie. Zostały one zorganizowane jednak niezgodnie ze standardem, ponieważ nie przewidują odrębnych etapów dla praktyki w zakresie psychologiczno-pedagogicznym i dydaktycznym, gdyż dla wszystkich praktyk został przygotowany jeden wspólny sylabus. Co więcej jest to ten sam sylabus, co dla pozostałych praktyk realizowanych na kierunku. Tak więc efekty uczenia się sformułowane dla praktyk zawodowych nie odpowiadają efektom uczenia się określonym w standardzie kształcenia nauczycieli. Dla praktyk nie określono też wynikających ze standardów treści programowych.

W karcie praktyki zawodowej, w miejscu przeznaczonym na opis sposobu weryfikacji i oceny efektów uczenia się, wymieniono kilka elementów oceny: przykładowe prace (np. scenariusze zajęć lub arkusze obserwacyjne), dziennik praktyk, pozostałą dokumentację praktyk z opisem wykonanych zadań, opinię opiekuna praktyki, hospitację zajęć, samoocenę studenta. Narzędzia te są właściwie dobrane i adekwatne. Ponadto, zauważyć należy, że wśród narzędzi weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się nie wymieniono w sylabusie karty weryfikacji efektów praktyki, która, wg przyjętego w Uczelni regulaminu, w stanowi jeden z podstawowych warunków zaliczenia praktyki. Uczelnia, zakładając przygotowanie studenta do pracy w przedszkolu, nie wykazała żadnych miejsc praktyk w tego typu placówkach.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku filologia, tj. rozplanowanie zajęć oraz harmonogram egzaminów i zaliczeń jest zgodna z higieną pracy i zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się, poza efektami sformułowanymi w sposób tożsamy z efektami kierunkowymi, oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe na kierunku filologia nie są w pełni zgodne z koncepcją kształcenia i efektami uczenia się sformułowanymi dla kierunku, gdyż ograniczają się do opisu elementów wiedзовych, pomijając, w większości przypadków, celowy rozwój umiejętności i kompetencji społecznych studentów. Treści programowe w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo są aktualne, ale nie obejmują zastosowania wiedzy w tych dyscyplinach w sposób określony dla kierunków o profilu praktycznym. Nie dotyczą również norm i zasad oraz aktualnego stanu praktyki tłumaczeniowej. Treści programowe zostały w większości przypadków sformułowane niepoprawnie, charakteryzują się brakiem kompleksowości oraz znacznym poziomem ogólności. Treści programowe nie zapewniają realizacji większości efektów uczenia się umieszczonych w kartach zajęć, również z powodu wadliwego sformułowania tych efektów. W konsekwencji, treści programowe nie umożliwiają pełnej realizacji kierunkowych efektów uczenia się:

K_W02: „Student ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych osiągnięciach w językoznawstwie, nauce o kulturze oraz literaturoznawstwie, a także w naukach pomocniczych i pokrewnych w ramach filologii, potrafi tę wiedzę odnieść do kontekstu współczesnego i zastosować w praktyce zawodowej”.

K_W03: „Student zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji tekstów kultury, wykorzystuje praktycznie w działalności zawodowej zgodnie z wybranym kierunkiem kształcenia”.

K_U02: „Student potrafi wyszukiwać, analizować i użytkować informacje, wykorzystując różne źródła polskie i obcojęzyczne, aby rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania zgodne z wykonywanym zawodem”.

Treści programowe w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie są zgodne ze standardem kształcenia nauczycieli, ponieważ w dużej mierze są niekompletne dla danego przedmiotu i nie

umożliwiają osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Ich wybiórczy charakter uniemożliwia realizację pełnego, kompletnego programu przygotowującego studenta do pełnienia roli nauczyciela w szkole podstawowej. Ponadto, treści programowe nie są wystarczająco jasno powiązane ani z określonymi w standardzie efektami uczenia się, ani z efektami opisanymi dla poszczególnych przedmiotów w programie.

Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są na ogół poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, poza efektami w kartach zajęć, które powielają ogólne efekty uczenia się sformułowane dla kierunku i które są możliwe do osiągnięcia po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, poza efektami w kartach zajęć, które powielają ogólne efekty uczenia się sformułowane dla kierunku i które są możliwe do osiągnięcia po zakończeniu pełnego cyklu kształcenia. Liczba godzin zajęć oraz punktów ECTS w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela odpowiada wymaganiom standardu. Harmonogram realizacji programu studiów a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Stosowane na kierunku formy zajęć nie w pełni umożliwiają studentom nabywanie umiejętności praktycznych. Harmonogram realizacji zajęć w zakresie specjalizacji nauczycielskiej nie jest zgodny z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia określonym w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), gdyż w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego nie zapewnia zajęć prowadzonych w formie warsztatów zintegrowanych z praktyką zawodową oraz praktyki w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego. Program studiów nie umożliwia wyboru zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, i nie obejmuje zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w wymaganym wymiarze punktów ECTS. Nie obejmuje też zajęć z dziedziny nauk społecznych, którym przyporządkowano nie mniej niż 5 ECTS.

Metody kształcenia nie są zorientowane na studentów, nie motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz nie w pełni umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się w kategoriach umiejętności i kompetencji społecznych. Nie w pełni umożliwiają też, również ze względu na akademickie sprofilowanie treści kształcenia, przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy nauczycieli i tłumaczy. Stosowanie na kierunku metod i technik kształcenia na odległość, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne wynika z aktualnej sytuacji epidemicznej.

Program praktyk zawodowych w realizowanych w zakładzie pracy/firmie, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów nie zapewniają prawidłowej realizacji praktyk oraz osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym. Dla wszystkich etapów praktyk został przygotowany ten sam program, nie został on także sprofilowany zgodnie z nazwą specjalności, efekty uczenia się i treści programowe nie są specyficzne dla zakresu działalności zawodowej, a dobór miejsc praktyk i opiekunów praktyk w zakładach pracy jest przypadkowy. Zasady realizacji praktyk umożliwiają zaliczanie ich na podstawie doświadczenia

zawodowego. Program praktyk zawodowych w ramach przygotowania do zawodu nauczyciela, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia ponieważ obejmuje przygotowanie do nauczania na I i II etapie edukacyjnym oraz nie przewiduje praktyki w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1) doboru treści programowych ukierunkowanych na kompetencje akademickie z całkowitym lub częściowym pominięciem wiedzy aplikacyjnej z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz celowego kształtowania umiejętności związanych z jej zastosowaniami w pracy zawodowej 2) doboru treści programowych, który nie zapewnia osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla poszczególnych zajęć oraz dla całego kierunku, 3) zapewnienia wyboru zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS; 4) zapewnienia wszystkim studentom kierunku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze punktów ECTS; 5) zapewnienia w programie studiów co najmniej 5 punktów ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych; 6) doboru form zajęć i metod kształcenia; 7) organizacji i programu praktyk zawodowych; 8) spełniania wymagań standardu kształcenia nauczycieli.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zapewnienie treści programowych odpowiadających praktycznemu profilowi kształcenia ukierunkowanych na aplikacyjną wiedzę z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa, możliwą do zastosowania w pracy nauczyciela i tłumacza.
2. Zapewnienie treści programowych umożliwiających osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku oraz poszczególnych zajęć.
3. Powiązanie treści programowych z formami zajęć umożliwiającymi studentom nabywanie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy nauczyciela lub tłumacza.
4. Umożliwienie wyboru zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie.
5. Zapewnienie wszystkim studentom kierunku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów.
6. Zapewnienie w programie studiów zajęć z dziedziny nauk społecznych, którym przyporządkowano co najmniej 5 punktów ECTS.
7. Wprowadzenie zróżnicowanych i specyficznych dla zajęć metod kształcenia, zorientowanych na studentów i umożliwiającym osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.
8. W zakresie praktyk zawodowych:

- a) określenie godzinowego wymiaru praktyk zawodowych,
 - b) zróżnicowanie efektów uczenia się i treści programowych dla każdej specjalizacji i każdego etapu praktyki,
 - c) rezygnacja z przyznawania punktów ECTS i zaliczania praktyk wspólnie w dwóch różnych semestrach,
 - d) zaplanowanie praktyk zawodowych w sposób, w który nie będą się kończyły w okresie wakacyjnym po semestrze VI,
 - e) zapewnienie miejsc odbywania praktyk umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia się i realizację treści programowych;
 - f) zapewnienie doboru opiekunów praktyk zawodowych o kwalifikacjach umożliwiających osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się;
 - g) sformułowanie wymagań, które muszą spełnić kwalifikowane do odbycia praktyk zakłady pracy oraz opiekunowie praktyk w zakładach pracy;
 - h) nieumożliwianie zaliczania praktyk na podstawie wykonywanej pracy zawodowej.
9. W zakresie spełniania standardów kształcenia nauczycieli:
- a) dostosowanie treści programowych do etapu edukacyjnego właściwego dla przygotowania do zawodu nauczyciela przedmiotu;
 - b) zapewnienie w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego zajęć prowadzonych w formie warsztatów zintegrowanych z praktyką zawodową;
 - c) zapewnienie praktyki w zakresie przygotowanie psychologiczno-pedagogicznego.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia I stopnia na kierunek filologia jest posiadanie świadectwa dojrzałości (stara i nowa matura), dyplomu IB lub równoważnego świadectwa uzyskanego za granicą. Głównym kryterium kwalifikacji na specjalność *filologia angielska* są oceny na świadectwie maturalnym z języka polskiego i z języka angielskiego. W przypadku kandydatów, którzy nie zdawali egzaminu dojrzałości z języka angielskiego lub nie mają oceny na świadectwie (stara matura), a także obcokrajowców, przewidziana jest rozmowa kwalifikacyjna sprawdzająca znajomość tego języka. Z pominięciem postępowania rekrutacyjnego o przyjęcie na studia ubiegać się mogą osoby, które zdały wymienione w zasadach rekrutacji egzaminy Cambridge oraz laureaci i finaliści stopnia centralnego i okręgowego olimpiady języka angielskiego.

Kryteria kwalifikacji na specjalność *filologia germańska ze specjalizacją nauczycielską* obejmują oceny na świadectwie maturalnym z języka polskiego (nowa matura) i na świadectwie ukończenia szkoły (stara matura) oraz dowolnego języka obcego. W przypadku kandydatów, którzy nie zdawali egzaminu dojrzałości z języka niemieckiego lub nie mają oceny na świadectwie (stara matura), a także obcokrajowców, przewidziana jest rozmowa kwalifikacyjna sprawdzająca znajomość tego języka. Z pominięciem postępowania rekrutacyjnego o przyjęcie na studia ubiegać się mogą laureaci i finaliści olimpiady języka niemieckiego stopnia centralnego i okręgowego oraz osoby posiadające certyfikat o znajomości języka niemieckiego na poziomie co najmniej A2.

Na specjalność *język rosyjski i wiedza o Rosji* głównym kryterium są oceny na świadectwie maturalnym (nowa matura) lub świadectwie ukończenia szkoły (stara matura) z języka polskiego i dowolnego języka

obcego. Z pominięciem postępowania rekrutacyjnego na studia ubiegać się mogą laureaci i finaliści olimpiady języka rosyjskiego stopnia centralnego i okręgowego oraz osoby posiadające certyfikat o znajomości języka rosyjskiego co najmniej na poziomie A2.

Na specjalność *dwujęzyczne studia dla tłumaczy* kryterium są oceny na świadectwie maturalnym (nowa matura) z języka angielskiego albo niemieckiego, albo rosyjskiego; w przypadku kandydatów, którzy nie zdawali tych języków oraz legitymujących się starą maturą obowiązuje ocena na świadectwie ukończenia szkoły średniej z jednego z tych języków. Z pominięciem postępowania rekrutacyjnego o przyjęcie na studia ubiegać się mogą osoby, które: 1) zdały jeden z wymienionych w postępowaniu rekrutacyjnym egzamin Cambridge oraz laureaci i finaliści stopnia centralnego i okręgowego olimpiady języka angielskiego; 2) osoby z certyfikatami potwierdzającymi znajomość języka niemieckiego na poziomie co najmniej A2 oraz laureaci i finaliści wojewódzkiej i centralnej olimpiady języka niemieckiego; 3) osoby posiadające certyfikat o znajomości języka rosyjskiego co najmniej na poziomie A2 oraz laureaci i finaliści stopnia centralnego i okręgowego olimpiady języka rosyjskiego. Uchwała reguluje sposób przeliczania wyników egzaminu maturalnego (nowa matura) na punkty oraz przeliczanie wyników ukończenia szkoły średniej.

Zasady rekrutacji są selektywne, nie są jednak przejrzyste, gdyż brak jest informacji dotyczącej zakresu rozmowy kwalifikacyjnej. Ponadto, nie jest jasne jak traktowani są kandydaci na specjalność *filologia germańska ze specjalizacją nauczycielską*, którzy uzyskali wysoki wynik w rankingu świadectw i muszą przejść rozmowę kwalifikacyjną, gdyż nie mają na świadectwach ocen z języka niemieckiego, w stosunku do kandydatów, którzy rozmowy kwalifikacyjnej nie przechodzą. Zasady nie umożliwiają również doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się na specjalności *język rosyjski i wiedza o Rosji*, gdyż o przyjęcie na studia mogą ubiegać się kandydaci, których znajomość języka rosyjskiego nie jest weryfikowana.

Zasady rekrutacji nie są bezstronne i nie zapewniają kandydatom równych szans w podjęciu studiów na kierunku filologia, gdyż preferują osoby dysponujące certyfikatami językowymi. Jest to niezgodne z art. 70 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zgodnie z którym, podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie są wyniki egzaminu maturalnego lub egzaminu dojrzałości. Ponadto, Uczelnia przeprowadza rozmowy kwalifikacyjne, które są swoistą formą egzaminów wstępnych, co jest niezgodne z art. 70 ust. 4 ww. ustawy, zgodnie z którym Uczelnia może przeprowadzić dodatkowo egzaminy wstępne w zakresie przedmiotów nieobjętych egzaminami, o których mowa w ust. 3, oraz w przypadku konieczności sprawdzenia uzdolnień artystycznych lub sprawności fizycznej.

Uczelnia wprowadziła procedury dotyczące potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów dla kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia. Ich weryfikacji dokonuje Instytutowa Komisja ds. weryfikacji efektów uczenia się. Procedury zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Decyzje dotyczące uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni podejmowane są przez kierownika zakładu, który po zapoznaniu się z dokumentacją przesłaną z innej uczelni, proponuje prorektorowi ds. studiów, na który semestr może być przyjęty kandydat oraz wyznacza różnice programowe. Analogiczna procedura obowiązuje w przypadku uznawania efektów uczenia się uzyskanych w uczelni zagranicznej. Osoby będące rodzimymi użytkownikami języka danej filologii zostają na ogół zwolnione z części zajęć bądź z egzaminu z *praktycznej nauki tego języka*. **Rekomenduje się** uściślenie procedur związanych z uznawaniem efektów uczenia się związanych z *praktyczną nauką*

języka w stosunku do rodzimych użytkowników języka, gdyż sam fakt bycia taką osobą nie gwarantuje, że osiągnęła ona efekty uczenia się zakładane dla określonych przedmiotów w ramach modułu *praktycznej nauki języka*.

Zasady i procedury dyplomowania zostały opisane w Regulaminie dyplomowania w Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie. Zgodnie z nim, praca dyplomowa jest dowodem opanowania przez studenta wiedzy związanej z kierunkiem studiów i służyć powinna rozwiązywaniu określonych problemów praktycznych. Powinna świadczyć o umiejętności samodzielnej analizy zagadnienia, przyjęcia poprawnej metodyki, doboru literatury przedmiotu, a także formułowania ocen i wniosków. Ponadto praca dyplomowa musi spełniać następujące kryteria: 1. zgodność tematu z kierunkiem studiów; 2. odpowiedni poziom szczegółowości, w relacji do poziomu studiów; 3. uwzględnienie aspektu praktycznego, rozumianego w szczególności jako samodzielna analiza problemu z propozycją jego rozwiązania przy użyciu właściwych dla kierunku narzędzi i metod.

Według przedstawionej w programie kształcenia na kierunku filologia koncepcji seminarium dyplomowego na studiach pierwszego stopnia, cele przedmiotu *seminarium i praca dyplomowa* są następujące: specjalność *dwujęzyczne studia dla tłumaczy*: zasady konstruowania projektu naukowego, metodologia badań, krytyka źródeł i poprawność prowadzenia dyskursu, praktyczne zastosowanie wiedzy o prawie autorskim, komputerowe przetwarzanie tekstu; specjalność *filologia angielska*: przygotowanie od strony merytorycznej i warsztatowej do napisania samodzielnej pracy licencjackiej, wzbogacenie aparatu pojęciowego i doskonalenie warsztatu badawczego, pobudzenie do refleksji nad wybranym tematem pracy w szerszym kontekście badań naukowych w danej dziedzinie, dostarczenie wiedzy teoretycznej i praktycznej na temat metod badawczych, nauka technik badań empirycznych. Student, zgodnie z sylabusem przedmiotu *seminarium dyplomowe i praca dyplomowa* osiąga następujące efekty uczenia się:

K_W01: Student ma uporządkowaną wiedzę ogólną w zakresie języka specjalności, ma świadomość kompleksowej natury języka i jego złożoności;

K_W02: Student ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych osiągnięciach w językoznawstwie czy kulturoznawstwie w ramach filologii;

K_W03: Student zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji tekstów kultury;

K_W05: Student zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady ochrony własności intelektualnej oraz prawa autorskiego;

K_W07: Student wykorzystuje wiedzę, aby przygotować w specjalności typowe prace pisemne o charakterze ogólnym odnoszące się do różnych dziedzin życia i kultury;

K_U01: Student stosuje specjalistyczny aparat pojęciowo-terminologiczny z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa oraz nauk pomocniczych i pokrewnych w ramach filologii;

K_U02: Student potrafi wyszukiwać, analizować i użytkować informacje, wykorzystując różne źródła polskie i obcojęzyczne w zakresie wybranej specjalności;

K_U03: Student potrafi rozpoznać różne rodzaje tekstów kultury oraz przeprowadzić ich analizę i interpretację z zastosowaniem podstawowych metod, w celu określenia ich znaczeń;

K_U04: Student posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem poglądów innych autorów, oraz formułowania wniosków;

K_U07: Student potrafi określić priorytety przy realizacji określonego zadania;

K_U09: Student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie filologii i specjalności, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego;

K_K01: Student potrafi oceniać i selekcjonować informacje;

K_K02: Jest odpowiedzialny za rzetelność wykonywanej pracy i jej skutki;

do weryfikacji których służy praca dyplomowa. Sylabus przedmiotu wskazuje, że na specjalności *filologia angielska* praca dyplomowa może powstać w dyscyplinie naukowej językoznawstwo (*seminarium językoznawcze i metodyczne*) lub nauki o kulturze i religii (*seminarium kulturoznawcze*), a na *dwujęzycznych studiach dla tłumaczy* w dyscyplinie językoznawstwo (wybrane aspekty tłumaczenia ustnego i pisemnego). Tak określony zakres tematyczny seminarium dyplomowego na specjalności *filologia angielska* jest niezgodny z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin językoznawstwo (wiodąca) oraz literaturoznawstwo. Ponadto efekt w zakresie wiedzy K_W02 odnosi się do językoznawstwa i kulturoznawstwa, natomiast efekt w zakresie umiejętności K_U01 do językoznawstwa i literaturoznawstwa. Student w założeniu osiąga efekty uczenia się dotyczące wiedzy w innych dyscyplinach niż efekty dotyczące umiejętności. Przyjęte zasady dyplomowania nie odpowiadają praktycznemu profilowi studiów. Efekty sformułowane dla przedmiotu *seminarium dyplomowe i praca dyplomowa* nie wskazują na praktyczne zastosowania wiedzy przedmiotowej i metodologicznej dotyczącej wybranej problematyki językoznawstwa i literaturoznawstwa. Odnoszą się one do zastosowania wiedzy w pisaniu pracy dyplomowej, znajomości terminologii z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa i jej stosowania w przygotowaniu pracy dyplomowej, umiejętności wyszukiwania i analizy informacji, analizy i interpretacji tekstów kultury, samodzielnego rozwijania umiejętności badawczych. Żaden z efektów nie odnosi się do rozwiązywania problemów praktycznych, o którym mowa w regulaminie oraz nie odpowiada koncepcji kształcenia, która wskazuje m.in. na przygotowanie do „praktycznego uprawiania zawodu tłumacza, nauczyciela czy pracownika firmy międzynarodowej”. Sformułowane efekty uczenia się nie są adekwatne dla praktycznego profilu studiów, wskazują wyraźnie, że praca dyplomowa na charakter typowy dla badań podstawowych, a nie aplikacyjnych czy prac rozwojowych.

Przyjęte na kierunku zasady oceniania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego nie uwzględniają sprawdzenia kompetencji w zakresie norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Zgodnie z przyjętymi zasadami praca podlega ocenie w zakresie zgodności treści z tematem pracy, precyzyjności i jasności formułowania problemu badawczego, logiki wyводу (formułowanie hipotez, dobór argumentacji, trafność wniosków), poprawności i sprawności kompozycyjnej, sprawności językowej i komunikacyjnej, opanowania warsztatu naukowego i znajomości literatury przedmiotu. W większości kryteria te odnoszą się do prac o charakterze badawczym, nie wskazując na ich praktyczne zastosowanie. Z kolei zgodnie z zasadami przeprowadzania egzaminu dyplomowego student w części pierwszej prezentuje pracę dyplomową i odpowiada na ewentualne pytania dotyczące zastosowanej metodyki oraz uzyskanych wyników lub wniosków, w drugiej części egzaminu odpowiada na trzy pytania, sprawdzające osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się, te zaś zorientowane są na efekty uczenia się związane z wiedzą i rozwinięciem umiejętności badawczych, co nie odpowiada praktycznemu profilowi studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zostały opisane w Regulaminie studiów, który określa prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, składaniem egzaminów, zaliczaniem semestrów, dyplomowaniem, a także kwestie związane ze skreślaniem z listy studentów i wznowienie studiów. Regulamin przewiduje dostosowanie organizacji i realizacji procesu dydaktycznego do szczególnych potrzeb osób z niepełnosprawnością, a osobami bezpośrednio zobowiązanymi do dostosowania organizacji zajęć są dyrektorzy instytutów i kierownicy zakładów.

W Regulaminie studiów określono skalę stosowanych ocen, a także przelicznik w przypadku mobilności międzynarodowej studenta. Warunkiem zaliczenia każdego modułu w danym semestrze jest uzyskanie

pozytywnych ocen ze wszystkich form zajęć prowadzonych w ramach modułu i uzyskanie jednej wspólnej oceny. Regulamin podaje zasady służące wyliczenia oceny ostatecznej. Skuteczność osiągania zakładanych efektów uczenia się weryfikowana jest przez bieżącą ocenę wyników uczenia się (ocena końcowa) oraz ocenę praktyki zawodowej. Efekty końcowe weryfikowane są w procesie dyplomowania i obejmują realizację seminarium dyplomowego, przygotowanie i ocenę pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Praca dyplomowa podlega recenzji przez opiekuna pracy i recenzenta. Wszystkie prace sprawdzane są pod kątem oryginalności systemem antyplagiatowym.

Student ma zapewniony dostęp do informacji zwrotnej i dokumentacji przebiegu studiów w formie elektronicznej poprzez system USOS. Informację dotyczącą wyników zaliczenia lub egzaminu ustnego ogłaszane są bezpośrednio po ich zakończeniu, natomiast w przypadku zaliczenia lub egzaminu pisemnego umieszczane są w systemie USOS w ciągu 7 dni od ich przeprowadzenia.

Regulamin określa ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, wskazuje na procedury, w przypadku braku uzyskania zaliczenia ze wszystkich przedmiotów przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej, konsekwencje wynikające z nieprzystąpienia do egzaminu i nieuzyskania zaliczeń, a także procedury odwoławcze. Regulamin określa też kary dyscyplinarne (upomnienie, nagana, nagana z ostrzeżeniem, zawieszenie w prawach studenta na okres roku, wydalenie z uczelni) w przypadku naruszenia przepisów obowiązujących w Uczelni oraz za czyny uchybiające godności studenta.

Obowiązujące w Uczelni zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów w weryfikacji oceniania efektów uczenia się, pozwalają na adaptację metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Zapewniają bezstronność, rzetelność i transparentność procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen, określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych.

Zasady te jednak nie wypełni przenoszą się na kierunek filologia. Do stosowanych na nim głównych metod weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się należą: w zakresie wiedzy – kolokwium, zadanie do realizacji zdalnej, test zaliczeniowy, test ustny, egzamin, projekt indywidualny, dyskusja, omawianie tekstów/zadań tłumaczeniowych, wykonanie tłumaczeń; w zakresie umiejętności - kolokwium, zadanie do realizacji zdalnej, test zaliczeniowy, zadania problemowe na zajęciach, egzamin, praca na platformie edukacyjnej, prezentacje projektów wykonywanych w zespołach, wykonanie tłumaczeń; w zakresie kompetencji społecznych - projekt grupowy lub zadanie domowe.

Z analizy sylabusów zajęć wynika, że stosowane metody są zróżnicowane i w wielu przypadkach zapewniają możliwość weryfikacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w przypadku zajęć skoncentrowanych na umiejętnościach językowych umożliwiają sprawdzenie opanowania języka na poziomie C1 ESOKJ na specjalności *język angielski z językiem hiszpańskim* oraz *dwujęzycznych studiach dla tłumaczy*, lecz nie na pozostałych specjalnościach. Na specjalności nauczycielskiej w większości przypadków pozwalają zweryfikować efekty uczenia się związane z umiejętnościami i kompetencjami społecznymi określonymi w standardach kształcenia nauczycieli. Jednakże w przypadku przedmiotu *podstawy dydaktyki* nie określono sposobu weryfikacji efektu C.U.5 potrafi „zaplanować pracę z uczniem zdolnym przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym lub współzawodnictwie sportowym”; natomiast efekty typowo praktyczne, takie jak C.U.2 potrafi „zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej” oraz C.U.3 „dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów; wybrać model lekcji i zaprojektować jej

strukturę” weryfikowane są metodami nie projektowymi: kolokwium, dyskusja, referat. Również na przedmiocie *pedagogika*, nie określono sposobu weryfikacji efektu dla efektu B.2.U4. „potrafi nawiązywać współpracę z innymi nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym”.

W części sylabusów jako metodę weryfikacji efektów uczenia się podano m.in. udział w zajęciach (np. *gramatyka opisowa – język C*, efekt K_K03 „Korzysta z różnych mediów, włączając w to media z obszaru języka C”; *praktyka przekładu – język C*, efekt K_K04 „Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu tłumacza, postępując zgodnie z zasadami etyki zawodowej”; *warsztat tłumaczenia konsekutywnego – język C*, efekt K_K04 „Jest odpowiedzialny za rzetelność wykonywanej pracy. Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu tłumacza, postępując zgodnie z zasadami etyki zawodowej”). Odpowiednia frekwencja może być, a nawet powinna być warunkiem dopuszczenia do zaliczenia, ale nie może stanowić podstawy do odpowiedzi na pytanie: czy student nabył przekazywaną wiedzę czy daną umiejętność? Obecność na zajęciach nie służy także do oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się. W kilku przypadkach wszystkie efekty weryfikowane są za pomocą tych samych metod, co sprawia, że wskazane w sylabusach metody weryfikacji efektów uczenia się są nieadekwatne do specyfiki danego efektu, np.

1. na przedmiocie *notatki w tłumaczeniu konsekutywnym*, wszystkie efekty weryfikowane są w formie oceny wykonywanych notatek, co uniemożliwia zweryfikowanie następujących efektów: K_W01 „Ma świadomość kompleksowej natury języka i jego złożoności. Zna w aspekcie konfrontatywnym zasady komunikacji i językowo-stylistycznej organizacji tekstu oraz reguły komunikacji międzykulturowej i językowej grzeczności”; K_W02 „Student ma wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych osiągnięciach związanych z warsztatem pracy nowoczesnego tłumacza (wspomagające ją programy i zasoby internetowe, formy jego działania w przestrzeni medialnej i publicznej – tłumaczenie konsekutywne)”;
2. na przedmiocie *gramatyka opisowa – język B*, wszystkie efekty weryfikowane są poprzez testy cząstkowe i test końcowy; forma testowa jest nieadekwatna do zweryfikowania efektów: K_U09 „Student rozumie konieczność i potrzebę uczenia się języka angielskiego przez całe życie, będąc świadomym zmian, które zachodzą w językach” oraz K_K02 „Student jest odpowiedzialny, samodzielny i świadomy społecznego znaczenia swojej pracy”;
3. na przedmiocie *kultura antyczna z elementami łaciny i greki*, wszystkie efekty weryfikowane są poprzez test zaliczeniowy; ta forma weryfikacji nie jest adekwatna dla efektu K_K01 „Student rozumie wpływ kultury na kształt języków, jest świadomy roli elementów kultury w procesie nauki języków, rozumie potrzebę znajomości procesów społecznych, historii starożytnej, ma świadomość znaczenia dziedzictwa literackiego i odpowiedzialności jednostki za podtrzymanie tradycji, literatury i kultury”;
4. na przedmiocie *literatura ze wstępem do literaturoznawstwa – język B*, jedyną formą weryfikacji efektów jest analiza utworu literackiego, która jest nieadekwatna dla efektu K_W01 i K_W02 „Ma uporządkowaną podstawową wiedzę o historii literatury angielskiej i amerykańskiej. Zna wybrane dzieła autorów należących do kanonu literatury angielskiej i amerykańskiej, będące reprezentatywnymi przykładami gatunków, nurtów i form literackich”.

Ponadto zdarzają się przypadki, gdy jedna forma ma weryfikować niemal wszystkie efekty, a przy tym nie sprecyzowano na czym dokładnie forma ta ma polegać, np. na przedmiocie *digital media* efekty weryfikowane są poprzez projekt indywidualny, w sylabusie brak jednak informacji, jakiego typu ma to być projekt; na przedmiocie *komunikacja w biznesie* większość efektów weryfikowana jest przez bieżącą kontrolę na zajęciach, a na przedmiotach *technical writing* oraz *autoprezentacja i wystąpienie*

publiczne, wszystkie efekty, brak jednak precyzyjnych informacji, co podlega kontroli; na przedmiocie *elementy kultury współczesnej*, większość efektów weryfikowana jest poprzez informację zwrotną w czasie zajęć, przy czym nie sprecyzowano na czym informacja ta polega.

W kilku przypadkach metody weryfikacji są nieadekwatne do zakładanych efektów, np. efekty związane z tworzeniem prac pisemnych czy przekładowych:

1. na przedmiocie do wyboru: *Australia*, efekt _W07 „Student potrafi przygotować w języku specjalności typowe prace pisemne o charakterze ogólnym odnoszące się do różnych dziedzin życia i kultury (np. prezentację dotyczącą wybranego aspektu wiedzy o Australii)”, weryfikowany jest w formie prezentacji; w tym przypadku wynika to z samego sformułowania efektu; prezentacja nie jest typową pracą pisemną;
2. na przedmiotach *komputer w pracy tłumacza* oraz *wprowadzenie do tłumaczenia symultanicznego (język B)*, efekt K_W07 „Student wykorzystuje wiedzę, aby przygotować w języku specjalności (bądź także w innym języku z obszaru/ rodziny językowej specjalności czy w języku polskim) typowe prace pisemne o charakterze ogólnym odnoszące się do różnych dziedzin życia i kultury” weryfikowany jest poprzez bieżącą kontrolę na zajęciach, aktywność, dyskusję, okresowe testy i prace kontrolne; a na przedmiocie *wprowadzenie do tłumaczenia symultanicznego*, efekt ten weryfikowany jest poprzez zaliczenie i aktywność na zajęciach;
3. na przedmiocie *warsztat tłumaczenia konsekwentnego (język B)*, efekt K_W08 „Student wykorzystuje wiedzę aby dokonać poprawnego przekładu tekstu pisemnego i ustnego o charakterze ogólnym z języka polskiego na język specjalności lub na inny wybrany język w zakresie wybranej specjalności; potrafi także dokonać poprawnego przekładu tekstu pisemnego i ustnego o charakterze ogólnym z języka specjalności lub z innego języka w zakresie wybranej specjalności na język polski”, weryfikowany jest poprzez: bieżącą kontrolę na zajęciach, aktywność, dyskusję, okresowe testy i prace kontrolne, egzamin.

Metody weryfikacji efektów uczenia się związanych z kompetencjami społecznymi nie zawsze umożliwiają rzeczywistą ich weryfikację lub są sprzeczne z zakładanym efektem, np. na przedmiocie *język, przekład, kultura* (angielski, hiszpański, niemiecki, rosyjski) efekt K_K03 „Student uczestniczy w życiu kulturalnym w obrębie różnych jego form, korzystając z różnych mediów oraz kompetencji językowych” weryfikowany jest poprzez obserwację podczas zajęć. Trudno obserwując studenta w czasie zajęć stwierdzić, czy uczestniczy on w życiu kulturalnym. Na przedmiocie *elementy kultury współczesnej*, efekt K_K03 „student stara się uczestniczyć w życiu kulturalnym, korzystając z różnych mediów i form” weryfikowany jest poprzez dowód uczestnictwa w wydarzeniu kulturalnym. Skoro efekt zakłada staranie się, nie może być weryfikowany poprzez dowód. W przypadku przedmiotu *historia USA*, efekt K_K05 „Student rozumie potrzebę znajomości historii krajów anglosaskich oraz potrafi współdziałać w grupie, wykazując inicjatywę w przygotowaniu projektów z zakresu historii USA” weryfikowany jest poprzez ocenę eksperta zewnętrznego, bieżącą kontrolę na zajęciach, ocenę postawy. Nie jest sprecyzowane kim jest ekspert zewnętrzny i w jaki sposób ma dokonać weryfikacji. Metody weryfikacji zidentyfikowane w sylabusach nie zawsze są adekwatne do zakładanych efektów uczenia się i nie są dla nich specyficzne.

W przypadku opanowania umiejętności praktycznych, metody weryfikacji zorientowane są na zadania praktyczne (wykonywanie zadań tłumaczeniowych, prowadzenie lekcji w trakcie praktyk, micro-teaching, projekty), co w większości przypadków umożliwia sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych związanych z wykonywaniem zawodu nauczyciela i tłumacza.

Przyjęte na rok akademicki 2020/2021 zasady prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość związku z sytuacją epidemiczną przewidują, że zajęcia zdalne powinny

prorowadzić do osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się zapisanych w karcie przedmiotu. Dla okresu *lockdownu* w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 sprecyzowano, że metody weryfikacji efektów kształcenia prowadzące do zaliczenia przedmiotów obejmowały projekty, raporty, sprawozdania przesyłane drogą elektroniczną poprzez przyjęte w uczelni źródła komunikacji elektronicznej oraz testy i egzaminy pisemne przeprowadzane z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, np. test z ograniczeniem czasowym. Egzaminy ustne i dyplomowe odbywały się za pośrednictwem komunikatorów internetowych (Zoom meeting) umożliwiających kontakt audiowizualny. Przyjęte metody weryfikacji - zwłaszcza w odniesieniu do prac przesyłanych drogą elektroniczną – nie gwarantowały w pełni, że studenci wykonali je samodzielnie i w zasadzie umożliwiały weryfikację efektów uczenia się z w kategorii wiedza i umiejętności. W tym kontekście **zwraca się uwagę na konieczność** takiego doboru metod weryfikacji efektów uczenia się, by zapewnić weryfikację efektów we wszystkich kategoriach, tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w sposób gwarantujący, że zostały one osiągnięte w wyniku samodzielnej pracy bez korzystania z niedozwolonych pomocy.

Metody weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się w zakresie przedmiotów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela są różnorodne i obejmują w zakresie wiedzy egzamin pisemny oraz następujące metody: projekt, aktywność podczas zajęć, test pisemny, dyskusja, referat, debata, kolokwium, ocena zadań domowych, bieżąca kontrola na zajęciach, zadania praktyczne, pisemny projekt w parach, rozmowa, studium przypadku, okresowe testy. W zakresie umiejętności metody weryfikacji obejmują: bezpośrednią obserwację studenta w trakcie praktyk przez nauczyciela-opiekuna praktyk, oraz metodyka z Uczelni, wykonywanie zajęć praktycznych oraz projekt, aktywność podczas zajęć, kolokwium, dyskusja, referat, ocena zadań domowych, bieżąca kontrola na zajęciach, praca pisemna, egzamin. Różnorodność metod weryfikacji efektów uczenia się nie gwarantuje spełnienia reguł i wymagań zawartych w standardach kształcenia, zgodnie z którymi efekty w zakresie wiedzy weryfikowane są za pomocą egzaminu (pisemnego lub ustnego), natomiast efekty związane z umiejętnościami wymagają bezpośredniej obserwacji studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego. W przypadku niektórych przedmiotów efekty związane z wiedzą nie są weryfikowane za pomocą egzaminu (np.: *psychologia*, *metodyka nauczania języka angielskiego* – *terminologia*, *podstawy dydaktyki*), a efekty związane z umiejętnościami nie są weryfikowane poprzez obserwację studenta w czasie wykonywania zadań (np.: *podstawy dydaktyki* – efekty weryfikowane poprzez kolokwium, dyskusję i referat, *pedagogika* – efekty weryfikowane poprzez pracę pisemną, rozmowę i egzamin).

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, prac dyplomowych i dzienników praktyk. Potwierdzają one słuszność wyżej sformułowanych zastrzeżeń dotyczących doboru metod weryfikacji efektów uczenia się. Narzędzia wykorzystywane w procesie oceniania obejmują: testy wielokrotnego wyboru, uzupełnianie luk, transformacje gramatyczne (w przypadku praktycznej nauki języka), zadania tłumaczeniowe, testy wymagające udzielenia krótkiej odpowiedzi z zakresu wiedzy. Nie zawsze narzędzie jest dobrane adekwatnie lub weryfikuje wszystkie zakładane efekty. W większości analizowanych prac etapowych zastosowana metoda weryfikacji uczenia się pozwala na weryfikację efektów uczenia się w zakresie wiedzy akademickiej powiązanej z przedmiotem (choć czasem w ograniczonym zakresie) oraz wiedzy językowej. Na przykład egzamin końcowy z zakresu podstawowych pojęć językoznawczych, zbudowany ze zdań z lukami, w które należy wstawić słowo lub krótką frazę skutecznie weryfikuje efekty uczenia się w zakresie podstawowej wiedzy językoznawczej o charakterze ogólnoakademickim, które powiązano z przedmiotem wstęp do językoznawstwa.

Natomiast przedstawione prace etapowe w wielu przypadkach nie stanowią skutecznego narzędzia, które umożliwiałoby weryfikację efektów uczenia się w zakresie specyficznych umiejętności powiązanych z danym przedmiotem, oraz kompetencji społecznych. Na przykład test zaliczeniowy na przedmiocie *metodyka nauczania języka angielskiego – terminologia*, obejmujący zadania otwarte i półotwarte powiązane z podstawową wiedzą glottodydaktyczną, weryfikuje efekty związane z wiedzą glottodydaktyczną, natomiast nie umożliwia weryfikacji efektów związanych z umiejętnościami praktycznymi niezbędnymi do nauczania języka obcego, w tym kreatywności, innowacyjności, oraz refleksji nad działaniami w zakresie kształcenia językowego. Z kolei praca kontrolna w formie testu wykorzystywana na przedmiocie *literatura ze wstępem do literaturoznawstwa - język C* weryfikuje w formie szczątkowej efekty uczenia się z zakresu wiedzy i nie uwzględnia praktycznego profilu kształcenia. Nie są weryfikowane umiejętności samodzielnej analizy tekstu literackiego oraz zastosowanie aparatu pojęciowego z zakresu literaturoznawstwa do analizy czy rozwiązywania problemów interpretacyjnych, a literatura i literaturoznawstwo sprowadzone są do faktów, tytułów i pojęć. Bardziej adekwatnie dobrane są metody weryfikacji efektów na przedmiotach *literatura angielska ze wstępem do literaturoznawstwa* czy *literatura amerykańska*, które uwzględniają samodzielną analizę tekstu, nie weryfikują one jednak w pełni wszystkich przypisanych tym przedmiotom efektów uczenia się, zwłaszcza w kategorii kompetencji społecznych, co wynika wprost z braku zawężenia efektów uczenia się w odniesieniu do konkretnego przedmiotu. Prace etapowe polegające na wykonywaniu tłumaczeń na przedmiocie *tłumaczenie z gramatyką kontrastywną* często ograniczają się do tłumaczenia pojedynczych zdań, co uniemożliwia weryfikację opanowania umiejętności redagowania tekstów pisanych w języku polskim i angielskim, a zwłaszcza umiejętności zaplanowania i realizacji w terminie projektu tłumaczeniowego oraz poszukiwania rozwiązań problemów tłumaczeniowych w grupie. Projekty tłumaczeniowe wykonywane są na *dwujęzycznych studiach dla tłumaczy*, natomiast na filologii angielskiej prace okresowe nie potwierdzają osiągnięcia efektów, które związane są z pracą projektową.

Głównym dowodem na odbycie praktyk jest dziennik praktyk zawierający szereg kart, które wypełnia student, a potwierdza zakład pracy oraz koordynator praktyk w Uczelni. Student powinien zamieścić szczegóły dotyczące organizacji praktyki i jej przebiegu, w tym dzienny opis czynności oraz swoje spostrzeżenia czy uwagi dotyczące wykonywanych zadań. Dziennikowi towarzyszą karty potwierdzające kompetencje uzyskane podczas praktyk. Do dziennika praktyk nie załącza się innych dowodów, np. w postaci konspektów lekcji, pomocy naukowych przygotowanych przez studenta (w przypadku specjalizacji nauczycielskiej dokumentacja zawiera jedynie spis tematów zajęć lekcyjnych), czy sporządzonych przez niego tłumaczeń, które nie tylko potwierdzałyby wykonanie określonych czynności, ale też pozwalały na ocenę ze strony opiekuna z ramienia Uczelni. W tej sytuacji opiekun praktyki z ramienia uczelni w sposób formalny potwierdza osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, przepisując oceny proponowane przez opiekuna praktyk w zakładzie pracy, przy czym wszystkie oceny na podstawie dzienników oraz kart potwierdzających osiągnięcie efektów uczenia się to oceny bardzo dobre pomimo uchybień formalnych, takich jak: niezatwierdzenie przez zakład pracy pieczęcią i podpisem tygodnie praktyki czy oceny podsumowujące oraz brak rzetelnego opisu wykonywanych czynności powiązanych z efektami uczenia się zakładanymi dla praktyk. **Rekomenduje się** rozszerzenie dokumentacji praktyk o załączniki do dziennika praktyk związane z wykonywanymi przez studentów zadaniami.

Większość prac dyplomowych nie odpowiada koncepcji kształcenia lub sformułowanym na kierunku zasadom dyplomowania. Widać pozytywną tendencję, by problematykę prac łączyć z obszarami zawodowymi, do których zgodnie z koncepcją kształcenia przygotowuje kierunek: np. zawód

nauczyciela (np. „Teaching pronunciation to primary learners”, „Using fairytales as a method of teaching English grammar to early primary learners”, „Technology infrastructure and the implementation of modern technologies in teaching foreign languages in chosen schools in the region of Krosno”) czy pracą tłumacza (np. „Swearwords in Audiovisual Translation Based on the Series Russian Doll”, „How to Translate Slang? Translation Strategies Based on TV Series Skins”, „Translation of Children's Literature Based on the Fairy Tales of the Brothers Grimm in Three Language Versions”), jednocześnie jednak prace te mają w większości przypadków charakter badań podstawowych, nawet jeśli opierają się na materiale empirycznym, czy na projekcie tłumaczeniowym. Ponadto część prac dyplomowych przygotowywana jest w innych dyscyplinach naukowych niż językoznawstwo lub literaturoznawstwo, lecz w dyscyplinach w dziedzinie nauk społecznych (np. „Cultural impact of the Kardashian family on Polish college students”, „Interracial relations in the United States seen through the eyes of modern Americans) oraz w dyscyplinie historia (np. „The colonial policy of Spain and Great Britain in their overseas territories”, „Auf den Spuren der Karpaten-Dukliner Operation in Polen und in der Slowakei), z wykorzystaniem właściwych dla nauk społecznych metod badawczych (głównie kwestionariusz ankiety ilościowej). Powstają też prace o charakterze interdyscyplinarnym, łączącym językoznawstwo z psychologią (np. „Researching Multiple Intelligences in Primary School Learners”), nie umożliwiając one jednak weryfikacji efektów uczenia się dla kierunku. Należy podkreślić, że zdarzają się pojedyncze przypadki dobrze zaprojektowanych prac aplikacyjnych, w których wiedza zastosowana jest do wskazania konkretnych rozwiązań lub opracowania możliwych do realizacji modeli działania (np. ścieżek prowadzenia nauczania zindywidualizowanego na lekcjach języka angielskiego) oraz prace o charakterze teoretyczno-empirycznym czy opisowo-analitycznym głównie z zakresu translatoryki, które nie mają w pełni charakteru aplikacyjnego, ale częściowo spełniają wymagania stawiane pracom pisany na kierunku o profilu praktycznym oraz pozwalają zweryfikować przedmiotowe i kierunkowe efekty uczenia się. Większość z ocenionych prac dyplomowych nie jest zgodna z koncepcją kształcenia, ponieważ realizuje model pracy badawczej właściwy dla badań podstawowych, a niektóre prace dyplomowe nie potwierdzają osiągnięcia przez studentów kompetencji we właściwym dla 6 poziomu PRK stopniu zaawansowanym, ponieważ mają charakter ilustracyjny (opisowy, referujący piśmiennictwo na dany temat).

Ponadto zdarzają się prace dyplomowe, które są wewnętrznie niespójne: część teoretyczna związana z dyscypliną językoznawstwo nie ma odzwierciedlenia w części analitycznej związanej z dziedziną nauk społecznych. W pracach zdarzają się liczne błędy językowe i stylistyczne, nie potwierdzając osiągnięcia przez studentów kompetencji językowych na poziomie C1 ESOKJ oraz usterki redakcyjne. W niektórych pracach uwidacznia się brak zrozumienia narzędzi metodologicznych, co skutkuje błędnymi analizami i wskazuje na brak osiągnięcia efektów uczenia się związanych z opanowaniem warsztatu badawczego. Niewłaściwy dla kategorii efektów uczenia się dobór metod weryfikacji implikuje – mimo przyjętych w uczelni reguł – że w procesie weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się nie jest faktycznie zapewniona wiarygodność ocen. Analiza prac etapowych wskazuje na brak jasno określonych kryteriów oceny, natomiast analiza prac dyplomowych, że nie jest w pełni zapewniona bezstronność, rzetelność, przejrzystość procesu weryfikacji oraz i porównywalność ocen. Oceny prac dyplomowych bywają zawyżone. Okazjonalnie pytania na egzaminie dyplomowym nie są zgodne z przyjętymi zasadami oraz dotyczą innych dyscyplin naukowych niż językoznawstwo i literaturoznawstwo (np. historia). W przypadku prac dyplomowych przygotowywanych w innych dyscyplinach niż językoznawstwo i literaturoznawstwo (np. historia, psychologia) nie jest zapewniona rzetelność procesu weryfikacji, ponieważ oceny dokonuje osoba (recenzent), nie posiadająca dorobku naukowego ani praktycznego doświadczenia zawodowego odpowiadającego tym dyscyplinom.

Działalność kół naukowych (Koło Naukowe Anglistów, Koło Naukowe Tłumaczy „Przekładania”) koncentruje się na działalności animującej życie studenckie i wydarzeniach popularyzatorskich. Studenci kierunku mają osiągnięcia w wybranych obszarach działalności zawodowej właściwej dla kierunku. Są autorami tłumaczeń na rzecz Uczelni, co wzbogaca ich doświadczenie praktyczne związane z kierunkiem studiów i służy gromadzeniu portfolio prac przekładowych pomagających w wejściu na rynek zawodowy. Pojedynczy studenci są także autorami tłumaczeń na rzecz interesariuszy zewnętrznych (zarówno pisemnych, jak i ustnych w formie oprowadzania gości i turystów po wystawach organizowanych np. przez BWA). **Rekomenduje się** w związku z tym przesunięcie punktu ciężkości w działalności kół naukowych z obszaru działań popularyzatorskich i animujących życie studenckie w kierunku badań aplikacyjnych lub prac rozwojowych prowadzonych we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym i włączenie w takie działania większej liczby studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, z wyjątkiem specjalności rosyjskojęzycznej. Warunki te nie są jednak przejrzyste i nie zapewniają równych szans kandydatom, nie określają zakresu przewidywanych rozmów kwalifikacyjnych i preferują kandydatów posiadających certyfikaty językowe. Przede wszystkim jednak warunki rekrutacji nie są zgodne z wymaganiami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ponieważ w procesie rekrutacji uwzględniają inne niż świadectwo maturalne lub jego odpowiednik dokumenty (certyfikaty językowe) oraz zakładają możliwość przeprowadzania rodzaju egzaminu wstępnego, czyli rozmowy kwalifikacyjnej.

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Przyjęte dla kierunku zasady dyplomowania nie są jednak w pełni zgodne z ogólnouczelnianymi regulacjami i nie uwzględniają praktycznego profilu studiów nie wskazując na praktyczne zastosowania wiedzy przedmiotowej i metodologicznej dotyczącej wybranej problematyki językoznawstwa i literaturoznawstwa, zakładają też możliwość przygotowania pracy dyplomowej w dyscyplinie naukowej, do której nie został przyporządkowany kierunek, a więc nie odgrywającej istotnej roli w koncepcji kształcenia. Przyjęte na kierunku zasady oceniania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego nie uwzględniają sprawdzenia kompetencji w zakresie norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej lub gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

System weryfikacji efektów uczenia się choć umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się, to nie zawsze zapewnia rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Stosowane metody weryfikacji i oceny umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się w ograniczonym zakresie i często nadmiernie koncentrują się na zakresie opanowanej przez studenta wiedzy, przez co nie pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich

efektów uczenia się, w szczególności w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych. Weryfikacja opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku nie jest jednorodna. W dużo większym stopniu weryfikowane są umiejętności praktyczne na dwujęzycznych studiach dla tłumaczy poprzez projekty tłumaczeniowe, niż na filologii angielskiej. Ponadto metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie są w pełni zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach.

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia związane z wykonywaniem tłumaczeń na rzecz interesariuszy zewnętrznych i Uczelni potwierdzają częściowe i ograniczone osiągnięcie efektów uczenia się zaprojektowanych dla oceniającego kierunku.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Na ocenę kryterium spełnione częściowo zaważyły następujące nieprawidłowości: 1) niezgodne z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zasady rekrutacji, które jednocześnie nie zapewniają przejrzystości i bezstronności procesu rekrutacji, 2) niepowiązane z praktycznym profilem studiów zasady dyplomowania na kierunku, dopuszczające także przygotowanie pracy w subsydialnej dla koncepcji kształcenia dyscyplinie naukowej, 3) niespecyficzne dla określonych efektów uczenia się metody weryfikacji ich osiągnięcia, 4) niezgodne ze standardem metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku przedmiotów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, 5) brak zapewnienia wiarygodności i porównywalności ocen.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Sformułowanie przejrzystych i bezstronnych, zgodnych z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zasad rekrutacji, zapewniających dobór kandydatów, posiadających niezbędną wiedzę do osiągnięcia zakładanych na kierunku efektów uczenia się.
2. Opracowanie merytorycznych zasad dyplomowania z uwzględnieniem specyfiki studiów o profilu praktycznym z wyraźnym wskazaniem na prowadzenie prac rozwojowych lub badań aplikacyjnych, a także powiązanie tematyki seminarium z wiodącą dyscypliną, do której przyporządkowany został kierunek studiów.
3. Rzeczywiste powiązanie metod weryfikacji efektów uczenia się z kategoriami wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych skutkujące wiarygodnością i porównywalnością ocen.
4. Opracowanie zgodnych ze standardem kształcenia metod weryfikacji w odniesieniu do przedmiotów przygotowujących do zawodu nauczyciela.
5. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Proces dydaktyczny na kierunku filologia jest realizowany przez 31 filologów, w tym 20 anglistów (3 osoby ze stopniem doktora habilitowanego, 9 – ze stopniem doktora, 8 – z tytułem magistra – 2 z otwartym przewodem doktorskim), 4 germanistów (2 osoby ze stopniem doktora, 2 – z tytułem magistra), 1 ibersytę (z tytułem magistra), 4 rusycystów (1 osoba z tytułem profesora, 2 – ze stopniem doktora, 1 z tytułem magistra) oraz 2 polonistów (ze stopniem doktora).

Nauczyciele akademicy posiadają udokumentowany dorobek naukowy w następujących dyscyplinach: językoznawstwo (11), literaturoznawstwo (9), nauki o kulturze i religii (5), historia (1). Kilko pracowników ma dorobek naukowy w dwóch dyscyplinach. Wśród kadry dydaktycznej wielu pracowników ma doświadczenie poza pracą na uczelni jako tłumacze pisemni i ustni, w tym 3 to tłumacze przysięgli, a także nauczyciele języków obcych w szkołach państwowych oraz nauczyciele języka na różnego rodzaju kursach.

Zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela z metodyki nauczania języka angielskiego prowadzą nauczyciele akademicy posiadający praktyczne doświadczenie zawodowe odnoszące się do nauczania języka – metodyk i absolwent studiów podyplomowych z metodyki nauczania języków obcych. Ponadto w procesie dydaktycznym na kierunku filologia uczestniczą nauczyciele akademicy, którzy posiadają udokumentowany dorobek w zakresie psychologii i pedagogiki oraz kwalifikacje do prowadzenia zajęć z emisji głosu, co spełnia wymagania standardów kształcenia nauczycieli.

Stabilność zatrudnienia, struktura kwalifikacji oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów, a także doświadczenie praktyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela i tłumacza umożliwiają prawidłową realizację zajęć.

Nauczyciele akademicy posiadają kompetencje dydaktyczne i udokumentowany dorobek dydaktyczny umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Część wykładowców posiada praktyczne zawodowe doświadczenie jako nauczyciele w szkołach państwowych i w szkołach językowych. Są oni autorami materiałów dydaktyczno-metodycznych oraz kursów e-learningowych. Jak wykazały hospitacje zajęć nauczyciele są dobrze przygotowani merytorycznie i językowo do ich prowadzenia. Z wyjątkiem jednego przypadku treści i materiały dostosowane są do typu zajęć i poziomu grupy. Jednak w wielu przypadkach zajęcia o charakterze warsztatowym i konwersatoryjnym prowadzone są w formie klasycznych ćwiczeń, które nie aktywizują studentów do pracy w parach i grupach, co utrudnia nabywanie przez nich kompetencji społecznych i umiejętności związanych z pracą w grupie.

Rekomenduje się doskonalenie warsztatu i kompetencji dydaktycznych nauczycieli prowadzących zajęcia o charakterze warsztatowym i konwersatoryjnym o różne formy aktywizujące studentów.

Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia w większości przypadków prawidłową realizację zajęć. Nauczyciele akademicy nie są nadmiernie obciążani nadgodzinami. Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami. Ponad 50% zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Uczelnia udostępniła pracownikom i studentom możliwość bezpłatnego korzystania z najnowszej wersji pakietu biurowego Office 365, w ramach którego mają dostęp do najnowszych wersji aplikacji: Word, Excel, PowerPoint, OneNote, Outlook, Skype dla firm, Publisher oraz Access. Na stronie internetowej uczelni znajduje się zakładka E-Student, na której oferowane są instrukcje dla studentów

i dla nauczycieli akademickich dotyczące korzystania z tego pakietu. Nauczyciele przygotowani są do realizacji zajęć z wykorzystaniem platformy e-learningowej, na której umieszczane są materiały dla studentów, a także z wykorzystaniem komunikatorów. Nauczyciele prowadzący zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie w pełni wykorzystują możliwości funkcjonalne dostępnych narzędzi. **Rekomenduje się** przeprowadzenie szkoleń w zakresie funkcjonalności narzędzi do pracy z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Zatrudnienie w Uczelni następuje w drodze konkursu, którego procedurę reguluje Statut Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie. Obsada zajęć co do zasady dobierana jest w sposób uwzględniający: 1) udokumentowany, zgodny z kierunkiem i programem studiów profil wykształcenia nauczyciela - dziedzinę i dyscyplinę nauk zgodną z modułem/przedmiotem, 2) dorobek naukowy i/lub doświadczenie praktyczne pozauczelniane, zgodne z modułem/przedmiotem. Akceptacji obsady zajęć dokonuje Dyrektor Instytutu.

Można jednak wskazać przypadki, w których ani dorobek naukowy, ani doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią nie odpowiadają zakresowi określonemu w nazwie przedmiotów i wyznaczonym im celom. Przedmiot *literatura staroruska na dwujęzycznych studiach dla tłumaczy* prowadzony jest przez osobę posiadającą dorobek naukowy w zakresie językoznawstwa oraz przekładu literackiego, natomiast przedmioty *historia języka (C)* i *gramatyka opisowa (C)* przez literaturoznawcę, którego dorobek naukowy związany jest z literaturą rosyjską XIX wieku, przekładem literackim oraz kulturą popularną. Przedmiot *literatura ze wstępem do literaturoznawstwa – język C* prowadzony jest przez germanistę, który ma stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia, a dorobek naukowy nie jest związany z literaturą i literaturoznawstwem. Sytuacja taka ma miejsce pomimo tego, że w Uczelni zatrudniona jest i prowadzi zajęcia na kierunku filologia germanistka ze stopniem doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo. Wspomniany doktor historii prowadzi także przedmiot *kultura antyczna z elementami łaciny i greki*, na którym omawiane są zjawiska językowe występujące w językach nowożytnych oraz terminologia oparta na językach klasycznych, natomiast jego dorobek naukowy oscyluje wokół historii współczesnej. W tym kontekście należy także zwrócić wagę na nieadekwatność kwalifikacji nauczycieli akademickich włączonych w proces dyplomowania w charakterze opiekunów prac dyplomowych i recenzentów do problematyki tych prac. Niejednokrotnie odnotowywany jest brak koherencji między dyscypliną naukową reprezentowaną przez te osoby, a dyscypliną, w której powstają prace. Opiekunami większości prac dyplomowych są pracownicy ze stopniem naukowym doktora, którzy mają odpowiednie kwalifikacje, potwierdzone publikacjami, aby być opiekunami prac o charakterze przeglądowym, analitycznym, systematyzującym lub projektowym. Zdarza się jednak, że dorobek publikacyjny pracownika nie jest zgodny z tematyką prowadzonego seminarium. Pracownik z dorobkiem w zakresie dyscypliny nauki o kulturze i religii prowadzi seminarium z zakresu metodyki nauczania języka, co prawda ukończył on studia podyplomowe z zakresu glottodydaktyki, nie ma jednak ani dorobku naukowego w tym zakresie, ani doświadczenia zawodowego. Przekazanie wiedzy i umiejętności adekwatnej do stopnia zaawansowanego właściwego dla 6 poziomu PRK, wymaga adekwatnych kompetencji, które uzyskiwane są zwykle w drodze osiągnięcia kolejnych etapów rozwoju naukowego nauczyciela akademickiego i w przypadku kształcenia na profilu praktycznym adekwatne kompetencje mogą być uzyskane w drodze gromadzenia doświadczenia zawodowego poza uczelnią. Ukończenie studiów podyplomowych jest dopiero zapowiedzią możliwego rozwoju w ramach dwóch lub jednej ze wskazanych wyżej ścieżek. Należy tu przy tym podkreślić, że kompetencje glottodydaktyczne, są kluczowe dla sylwetki absolwenta kierunku. SeminaRIA dyplomowe przydzielane są osobom, które nie posiadają dorobku naukowego w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek. Dotyczy to przydzielania prowadzenia seminariów pracownikom posiadającym dorobek naukowy w dyscyplinach historia oraz nauki o kulturze i religii. W jednostkowej sytuacji opiekunem

pracy był pracownik, który nie ma udokumentowanego dorobku naukowego w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek studiów i posiada tytuł zawodowy magistra, co jest niezgodne z regulaminem dyplomowania, według którego za zgodą dyrektora, osoba z tytułem zawodowym magistra może być opiekunem pracy dyplomowej pod warunkiem posiadania znaczącego dorobku naukowego lub zawodowego. Zdarzają się również sytuacje, kiedy na recenzenta pracy, której opiekunem jest niesamodzielny pracownik badawczo-dydaktyczny powoływany jest pracownik z tytułem zawodowym magistra, który nie posiada udokumentowanego dorobku naukowego oraz zawodowego. **Rekomenduje się** właściwsze wykorzystanie potencjału kadrowego kierunku w obsadzie zajęć, w tym wyeliminowanie takich sytuacji, w których zarówno opiekunem, jak i recenzentem jest niesamodzielny pracownik, przy czym recenzent ma niższe kwalifikacje naukowe niż opiekun pracy oraz powierzanie opieki nad pracą dyplomową pracownikom, którzy mają udokumentowany i aktualny dorobek naukowy lub zawodowy w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek studiów.

W przeważającej części nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku filologia systematycznie pomnażają dorobek naukowy i posiadają bieżące publikacje w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo. Część pracowników ma bieżący dorobek naukowy w subsydialnych dla koncepcji kształcenia dyscyplinach (historia oraz nauki o kulturze i religii). W jednym przypadku dorobek datowany jest na początek drugiej dekady XXI wieku. W przeważającej części pracownicy pogłębiają swoje doświadczenie praktyczne, szczególnie w zakresie wykonywania tłumaczeń. W pojedynczym przypadku brak jest informacji na temat publikacji naukowych oraz pogłębiania doświadczenia praktycznego i rozwijania kompetencji dydaktycznych.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem poprzez prowadzoną w Uczelni ankietyzację w formie elektronicznej oraz przez hospitację zajęć. Wszyscy pracownicy kierunku podlegają bieżącej ocenie prowadzonej przez bezpośredniego przełożonego, który weryfikuje jakość realizacji zajęć podczas hospitacji i na podstawie ankiet studentów oraz ocenie okresowej. Zgodnie ze statutem Uczelni ocena okresowa dokonywana jest nie rzadziej niż co cztery lata zgodnie z kryteriami i zasadami określonymi przez Rektora w drodze zarządzenia. W ocenie okresowej uwzględniane są wyniki ankiet studenckich i hospitacji. Ocena okresowa może być pozytywna lub negatywna. Wyniki oceny mają wpływ na politykę kadrową i mogą skutkować rozwiązaniem stosunku pracy. Rektor rozwiązuje za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania dwóch negatywnych ocen okresowych.

Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych nauczycieli akademickich i planowania ich ścieżek rozwojowych, co ma głównie wyraz w rozwoju naukowym (uzyskiwanie stopnia doktora) wspieranym przez władze Uczelni oraz w uświadamianiu nauczycielom konieczności budowania zainteresowania wokół prowadzonego przez nich przedmiotu. W polityce kadrowej nie nastąpiły wyraźne zmiany ze względu na prowadzenie kształcenia na profilu praktycznym. **Rekomenduje się** zwrócenie większej uwagi przy okresowych przeglądach kadry na umiejętności dydaktyczne prowadzące do realizacji efektów uczenia się związanych z praktycznym profilem studiów oraz ich doskonalenie w planowaniu indywidualnych ścieżek pracowników.

Dbając o rozwój kadry w zakresie pracy dydaktycznej i naukowej Uczelnia oferuje pracownikom finansowanie udziału w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, wyjazdach stypendialnych i studyjnych, szkoleniach oraz w finansowaniu publikacji. Nauczyciele mogą ubiegać się o środki z Funduszu im. Stanisława Pigonia w drodze wewnętrznego konkursu. Uzyskane środki mogą być przeznaczone na realizację indywidualnych projektów naukowo-badawczych.

Realizowana polityka kadrowa i przydział środków na badania naukowe oraz wyjazdy szkoleniowe i studyjne umożliwiają dobór kadry zapewniający prawidłową realizację zajęć i sprzyjają rozwojowi nauczycieli akademickich. Ma to wyraz w strukturze awansów. W latach 2014-2020 7 pracowników wskazujących Uczelnię jako podstawowe miejsce pracy uzyskało stopień doktora, a 2 otworzyło przewody doktorskie.

W Instytucie Humanistycznym wprowadzono standard antydyskryminacyjny, który dostępny jest na stronie internetowej. Zgodnie z tym standardem Instytut zobowiązuje się do: 1) zapobiegania dyskryminacji i przemocy, w tym przemocy motywowanej uprzedzeniami; 2) reagowania na wszelkie ich formy; 3) promowania i prowadzenia działań systemowych na rzecz równego traktowania, adresowanych do całej społeczności Uczelni. Realizowana w Instytucie Humanistycznym polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów oraz przypadki zagrożenia czy mobbingu. Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku filologia podkreślają bardzo dobrą współpracę z władzami oraz atmosferę w zespole i brak sytuacji konfliktowych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na kierunku filologia zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ww. ustawy. Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia na ocenianym kierunku odbywają się w Collegium Pigionianum. Obiekt został poddany kapitalnemu remontowi w latach 2003-2005. Baza edukacyjna pozostająca do dyspozycji studentów kierunku filologia obejmuje 18 sal dydaktycznych o zróżnicowanej wielkości od 15 do 32 miejsc przeznaczonych do odbywania ćwiczeń.

Sale dydaktyczne przeznaczone do prowadzenia zajęć z nauczania języka obcego wyposażone są w tablicę suchościeralną, rzutnik i system nagłaśniający, umożliwiając prezentowanie materiałów audio-wideo. W kilku salach zainstalowano tablice multimedialne.

Wszystkie sale wykorzystywane do zajęć dydaktycznych mają dostęp do szerokopasmowego Internetu 1Gbit z łączem zapasowym, a znaczna ich część jest także objęta siecią uczelnianą WiFi. Na potrzeby doskonalenia umiejętności językowych zainstalowane jest wielostanowiskowe laboratorium SANAKO Lab 100 z jednostką centralną, umożliwiające zindywidualizowaną rejestrację dźwięku i jego odtwarzanie. Pozwala to na osiągnięcie efektów uczenia się związanych z fonetyką języków obcych. Ponadto Collegium dysponuje specjalistyczną kabiną do tłumaczenia symultanicznego. W programie studiów przewidziane są następujące przedmioty, które przygotowują mają do wykonywania tłumaczeń w warunkach konferencyjnych: *wprowadzenie do tłumaczenia symultanicznego język B* oraz *wprowadzenie do tłumaczenia symultanicznego - język C*. W ramach tych przedmiotów (każdy kurs 45 godz.) studenci mają pracować w warunkach zbliżonych do rzeczywistych warunków podczas konferencji z udziałem tłumaczy. Jedna kabina do tłumaczenia symultanicznego nie zapewnia odpowiedniego zaplecza, żeby umożliwić studentom rzeczywistą pracę w warunkach konferencyjnych, a zatem realizacja treści programowych przewidzianych dla tych kursów nie jest w pełni możliwa.

Rekomenduje się zwiększenie liczby kabin do tłumaczenia symultanicznego, aby w optymalny sposób zapewnić studentom możliwość kształcenia umiejętności tłumacza symultanicznego. Studenci mogą korzystać z pracowni komputerowej wyposażonej w 21 komputerów stacjonarnych, projektor multimedialny i głośnik, z zainstalowanym niezbędnym oprogramowaniem do przeszukiwania zasobów bibliotecznych online, a także edycji tekstu oraz narzędzia CAT (Trados Studio). Narzędzia te wspomagają kształcenie i doskonalenie umiejętności w zakresie tłumaczenia pisemnego. Ponadto zajęcia językowe oraz z zakresu komunikacji międzykulturowej prowadzone mogą być w pełni wyposażonej sali videokonferencyjnej, mieszczącej się w budynku Biblioteki KPU w Krośnie przy Rynku 1. Sala wyposażona jest w terminal videokonferencyjny, kamerę, punkt dostępowy WiFi, 11 laptopów, telewizor do videokonferencji, głośnik przenośny oraz projektor.

Kierunek filologia nie dysponuje natomiast pracownią dydaktyczną, która byłaby szczególnie przydatna dla studentów realizujących specjalizację nauczycielską, w której zgromadzone byłyby podręczniki i pomoce szkolne. **Rekomenduje się** wyodrębnienie pracowni dydaktycznej.

Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk w pracowniach dydaktycznych, komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie są – poza pojedynczą kabiną do tłumaczeń symultanicznych – dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności praktycznych przez studentów.

Kilkaset metrów od Collegium Pigionianum znajduje się Biblioteka Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie, funkcjonująca w wybudowanym w 2010 roku gmachu.

Biblioteka dysponuje strefą wolnego dostępu, czytelnią główną, czytelnią internetową oraz czytelniami instytutowymi. W roku 2015 otwarto czytelnię im. Pika Mirandoli, stanowiącą specjalnie wydzieloną przestrzeń w pomieszczeniach biblioteki, dedykowaną humanistom i studentom języków obcych.

W magazynach wypożyczalni wdrożony jest system identyfikacji radiowej RFID, umożliwiający zastosowanie urządzeń, dzięki którym czytelnik może sam dokonywać wypożyczeń i zwrotów

dokumentów. W wypożyczalni znajduje się 20 stanowisk komputerowych z dostępem do bibliotecznego katalogu i Internetu. System biblioteczny czynny jest przez sześć dni w tygodniu: Wypożyczalnia od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00–18.00, w soboty w godzinach 10.00–16.00, natomiast Czytelnia Główna od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00–20.00 i w soboty w godzinach 10.00–16.00.

W Czytelni Główniej mieści się księgozbiór podręczny (około 8 tysięcy woluminów), magazyn gazet i czasopism, czytelnia internetowa i czytelnia multimedialna, w której można korzystać ze zbiorów specjalnych (np. obejrzyć DVD czy przesłuchać CD). Znajdują się w niej też stanowiska komputerowe: 40 komputerów z dostępem do Internetu i zbiorów Wirtualnej Biblioteki Nauki. Ponadto w czytelni jest 105 miejsc przeznaczonych do pracy indywidualnej i pracy w grupie, wyposażonych w stoliki z fotelami stwarzającymi komfortowe warunki lektury, a także w miejsca dla użytkowników, którzy zechcą pozostawić w bibliotece swoje materiały. Godziny otwarcia, liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliotecznych, ich wyposażenie techniczne w komputery, liczba miejsc w czytelniach zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna zapewnia bezpieczeństwo pod względem higieny pracy, a zasady korzystania z niej są zgodne z przepisami BHP.

Studenci mają zapewniony dostęp do sieci bezprzewodowej poza godzinami zajęć w celu wykonywania zadań i realizacji projektów.

Zarówno budynek Collegium Pigionianum, jak i budynek biblioteki przystosowane są dla osób z niepełnosprawnością ruchu, w tym poruszających się na wózku inwalidzkim i posiadają odpowiednie zaplecze sanitarne. W salach dydaktycznych ławki są łączone w jeden ciąg, co utrudnia osobom poruszającym się na wózku swobodne zajęcie miejsca za pulpitem. Sale są jednak duże, co umożliwia wygospodarowanie specjalnego miejsca z pulpitem dla takiej osoby, również w sali wyposażonej w wielostanowiskowe laboratorium SANAKO, gdzie jest możliwość korzystania z dodatkowego stanowiska. Biblioteka wyposażona jest w odpowiedni sprzęt umożliwiający optymalne korzystanie z zasobów przez osoby niedowidzące (powiększalnik, lupy, klawiatura z dużymi literami), a także z innymi niepełnosprawnościami (np. klawiatura dla osób jednoręcznych).

W programie studiów przewiduje się część zajęć w ramach przedmiotu *Global Understanding* oraz *praktyka komunikacji międzykulturowej*, które odbywa się w formie wideokonferencji. Uczelnia dysponuje w tym zakresie odpowiednio wyposażoną salą do wideokonferencji.

Na kierunku filologia kształcenie w formie tradycyjnej wspierane jest przez platformę Moodle. W związku z sytuacją epidemiczną nauczyciele akademicy mogli wykorzystywać narzędzia wskazane na stronie MNiSW, wewnętrzne narzędzia uczelni, a także inne powszechnie dostępne kanały komunikacyjne, w szczególności zapewniające dwukierunkowy kontakt audio-wizualny. W warunkach *lockdownu* do prowadzenia zajęć zdalnych można było wykorzystywać kilka systemów informatycznych umożliwiających prowadzenie zajęć zdalnych i weryfikację osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. W praktyce, na kierunku filologia korzystano z platformy e-learningowej (Moodle do przesyłania materiałów, prac domowych, zdań i testowania) oraz komunikatora Zoom. Przyjęte rozwiązanie, umożliwiało prowadzenie procesu kształcenia i podtrzymanie kontaktu między nauczycielami akademickimi i studentami, przy wykorzystaniu dwóch narzędzi, przy czym studenci już wcześniej korzystali z platformy e-learningowej. W przyjętych na rok akademicki 2020/2021 zasadach prowadzenia zajęć zdalnych Uczelnia rekomenduje do wykorzystania w trybie asynchronicznym platformę Moodle, a w trybie synchronicznym platformę Microsoft Teams lub Zoom.

Obecnie zbiór biblioteczny liczy 83 tys. woluminów i prawie 6 tys. zbiorów specjalnych. Prenumerata obejmuje 140 tytułów gazet i czasopism (także obcojęzycznych). W bibliotece można korzystać z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki, której zakres obejmuje: bazę ScienceDirect, zawierającą czasopisma wydawane przez Elsevier Science, w tym spisy treści, dane bibliograficzne, abstrakty oraz pełne teksty artykułów wraz z grafiką; bazę Springer, zawierającą czasopisma naukowe i branżowe, książki i opracowania wydawane przez wydawnictwo Springer; bazę EBSCO, gromadzącą abstrakty z książek, czasopism naukowych czy sprawozdań z badań; bazę SciVerse Scopus, zawierającą abstrakty i cytowania z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych, technicznych, medycznych i humanistycznych; a także bazę Willey–Blackwell, dysponującą czasopismami z zakresu nauk ścisłych, humanistycznych i społecznych wraz z archiwami od 1997 r. Korzystanie z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki w ramach krajowej licencji akademickiej, którą uczelnia posiada od 2010 r., jest możliwe z każdego komputera podłączonego do uczelnianej sieci komputerowej. Ponadto biblioteka oferuje czasowy dostęp do kilku baz danych, zwykle dwa razy w roku. IBUKLibra, z której bazy użytkownicy biblioteki mogą korzystać od 2015 r., umożliwia dostęp do wybranych (obecnie ponad 1000 publikacji, w tym 105 wybranych przez pracowników naukowo-dydaktycznych publikacji naukowych i specjalistycznych oraz 1425 darmowych) książek elektronicznych. Dzięki dostępowi online czytelnicy mogą korzystać z serwisu przez całą dobę, z dowolnego miejsca. Platforma umożliwia nie tylko czytanie książek, lecz także zaawansowaną pracę z tekstem, m.in. zaznaczanie fragmentów czy tworzenie notatek.

W Czytelni Głównej można także korzystać z cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej ACADEMICA, która pozwala na dostęp do ponad pół miliona pełnotekstowych publikacji – monografii, podręczników, skryptów, artykułów oraz całych numerów czasopism. Wśród czasopism prenumerowanych w 2020 r. przez Bibliotekę KPU w Krośnie znajdują się m.in.: „Argumenty i Fakty”, „Der Spiegel”, „English Matters”, „Horyzonty Anglistyki”, „Literatura na Świecie”, „Nauczycielka Szkoły Podstawowej”, „Pamiętnik Literacki”, „Poradnik Językowy”, „Języki Obce w Szkole” (z daru), „Nowa Szkoła”, „Teksty Drugie”, „The Spectator”, „Życie Szkoły”, „Nowa Europa Wschodnia”, „Przegląd Rusycystyczny”, a także wiele czasopism w wersji elektronicznej. Brakuje wśród nich czasopism z zakresu dyscypliny językoznawstwo, a zwłaszcza przekładoznawstwo, które byłyby szczególnie przydatne dla studentów dwujęzycznych studiów dla tłumaczy, a także czasopism dedykowanych dla nauczycieli języków obcych, w szczególności języka angielskiego. **Rekomenduje się** uzupełnienie prenumeraty o czasopisma wspierające kształcenie tłumaczy.

W księgozbiorze filologicznym biblioteka posiada wydawnictwa z zakresu lingwistyki, metodyki nauczania języków obcych, teorii i praktyki przekładu, historii i teorii literatury, historii, literatury i kultury krajów anglojęzycznych, niemieckojęzycznych i Rosji). Księgozbiór anglojęzyczny obejmuje 9900 woluminów książek oraz 1490 jednostek zbiorów specjalnych; niemieckojęzyczny: 9143 woluminów książek oraz 1406 jednostek zbiorów specjalnych; rosyjskojęzyczny: 4130 woluminów książek oraz 260 jednostek zbiorów specjalnych. Ponadto z zakresu translatoryki biblioteka dysponuje 400 woluminami, a także posiada 835 słowników i 71 jednostek zbiorów specjalnych. W bibliotece funkcjonuje także usługa wypożyczeń międzybibliotecznych, dzięki której realizować można bezpłatnie zamówienia na materiały niedostępne w bibliotece uczelnianej. Zasoby biblioteczne związane z dyscypliną naukową językoznawstwo, w szczególności przekładoznawstwo i glottodydaktyka, oraz literaturoznawstwo umożliwiają prowadzenie badań aplikacyjnych w tych dyscyplinach. System biblioteczny posiada także odpowiednie dla kształcenia nauczycieli języka obcego zbiory z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej. Zasoby biblioteczne są wystarczające, aby

przygotować studentów do wykonywania zawodu tłumacza (w zakresie tłumaczenia pisemnego, ustnego, audiowizualnego) oraz nauczyciela języka obcego.

Biblioteka nie zapewnia wskazanej w sylabusach zajęć literatury, m.in. (zapis literatury zgodnie z kartami przedmiotów): *technologie informacyjne* (Howil W., Moodle. *Stwórz własny serwis e-learningowy*. Wyd. Helion, Gliwice 2011), *praktyczna nauka języka angielskiego (rozumienie tekstu pisanego)* (Barr, P., Clegg, J., Wallace, C. 1981. *Advanced Reading Skills*. Harlow: Longman; Bell J., Gower R. 2005 *Advanced Expert*. London: Longman; Capel, A. and W. Sharp. 2002. *Objective Proficiency*. CUP; Grellet, F. 1981. *Developing Reading Skills*. Cambridge: Cambridge University Press), *praktyczna nauka języka angielskiego – pisanie* (Oshima A., Hogue A. *Writing academic English*. Pearson Longman 2006), *fonetyka praktyczna z fonologią* (Ponsonby, M. 1981. *How Now, Brown Cow?* Prentice Hall), *historia, kultura i instytucje Wielkiej Brytanii* (S. Scharma, *A History of Britain* (vols 1-3); R. Blocklehurst, *The Usborne History of Britain*; D. Coleman, J. Salt, *The British Population: Patterns, Trends and Processes*); *historia, kultura i instytucje USA* (Tindall & Shi, *America: A Narrative History*, vol. 1 & 2), *literatura angielska (ze wstępem do literaturoznawstwa)* (Michael Alexander, *A History of English Literature*; Anthony Burgess, *English Literature*; David Daiches, *A Critical History of English Literature*, vol. I; Emile Legouis, Emile Cazamian, *English Literature*; Derek Brewer, *The World of Chaucer*; J.A. Burrow, *Medieval Writers and Their Work. Middle English Literature and its Backgrounds 1100-1500*; *The Cambridge Companion to Old English Literature*, ed. Malcolm Godden and Michael Lapidge; S. S. Hussey, *Chaucer: An Introduction*. 2nd ed.; Derek, Pearsall, *Old English and Middle English Poetry. The Routledge History of English Poetry*; *The Cambridge Companion to Shakespeare Study*, ed. Stanley Wells); *literatura amerykańska* (N. Baym (ed.), *The Norton Anthology of American Literature*, t. I, II; Serafin, S., Bendrixen, A., ed., *Encyclopedia of American Literature*); *sociolingwistyka* (Coulmas, F. 2000 *The Handbook of Sociolinguistics*. Blackwell Publishers Ltd.: Oxford; Coupland, N. 2004 *Sociolinguistics: A Reader and Coursebook*. Palgrave Modern Linguistics.: Basingstoke); *tłumaczenie z gramatyką kontrastywną* (E. Willim, E. Mańczak-Wohlfeld, *A Contrastive Approach to Problems with English*, Wydawnictwo Naukowe PWN 1997); *global understanding* (Milton Bennet: *Developmental Model of Intercultural Sensitivity*; Geert Hofstede: *The Hofstede Dimensions by country*; William Gudykunst and Young Kim: *Communicating With Strangers*; Michael Byram: *Teaching and Assessing Intercultural Communication Competence*), *metodyka nauczania języka angielskiego – terminologia* (Harmer, J.J. *The Practice of English Language Teaching*. Longman; Krashen, S.D. *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon); *nowoczesne technologie w nauczaniu języka angielskiego* (Krajka Jarosław, *English Language Teaching In the Internet Assisted environment*, Maria Curie-Skłodowska University Press, 2007; Teeler Dede, Gray Peta, *How to use the Internet in ELT*, Longman, 2000); *autonomia w nauce języka –maksymalizacja potencjału poznawczego* (Crozier, R. *Individual Learners*; Dornyei, Z. *The Psychology of Second Language Acquisition*), *akwizycja języka* (Lightbown, P.M & Spada. 2000. *How languages are learned*. Oxford: OUP; Mitchell, R. & F. Myles. 2004. *Second Language Learning Theories*. London: Hodder Education; Williams, M. & R.L. Burden. 2004. *Psychology for Language Teachers*, CUP), *metodyka nauczania języka obcego inne zagadnienia* (Szabo, A., Scharle A. *Learner Autonomy*), *historia i kultura krajów hiszpańskojęzycznych* (Malena Castro, Daniel Cortés, Rita Hanna El-Daher y otros, *Cultura en el mundo hispanohablante (A2-B1)* Nueva edición, En clave Ele, Madrid, 2018), *global communication* (Crystal, D. (2003). *English as a Global Language* (Second Edition). Cambridge, UK: Cambridge; Shearman, S. M. (2019). *Communication Across Cultures*. Dubuque, IA: Great River Learning), *odmiany j. angielskiego (z elementami j. hiszpańskiego)* (Upton, Clive, J. D. A. Widdowson. 2006. *An Atlas of English Dialects*. London: Routledge), *komunikacja międzykulturowa* (Hall, Bradford J. 2002. *Among Cultures: The*

Challenge of Communication. Forth Worth: Harcourt College Publishers), technical writing (Alred, Gerald J. i in 1992. *The Professional Writer. A Guide for Advanced Technical Writing*. New York: St Martin's Press; Pearsal, Thomas E. 1997. *The Elements of Technical Writing*. Boston: Allyn and Bacon), kultura współczesna (Z. Bauman, *Kultura w płynnej nowoczesności*, Warszawa 2011; W.J. Burszta, W. Kuligowski, *Sequel. Dalsze przygody kultury w globalnym świecie*, Warszawa 2005), przedmiot do wyboru – Australia (Broome, R. 2010. *Aboriginal Australians: A History Since 1878*. Crows Nest: Allen&Unwin; Bryson, B. 2001 *Down Under*. London: Black Swan; Macintyre, S. 2009 *A Concise History of Australia*, Cambridge: CUP; West, B. 2019. *A Brief History of Australia*, NY: Infobase Publishing), przedmiot do wyboru: kultura i literatura amerykańskiego Południowego Zachodu (Enrique Krauze, *Mexico: Biography of Power, A History of Modern Mexico, 1810-1996*; David Montejano, *Anglos and Mexicanos in the Making of Texas, 1836-1986*); przedmiot do wyboru: mniejszości etniczne w brytyjskim systemie edukacji (Hall, D., *Assessing the Needs of Bilingual Pupils*, Taylor and Francis, 2001; Smyth, G., *Helping Bilingual Pupils to Access the Curriculum*, Fulton, 2003). W przypadku niektórych przedmiotów w zasobach bibliotecznych nie ma żadnej z pozycji z literatury wymienionej w kartach przedmiotów. Uniemożliwia to skuteczną realizację treści programowych. Biorąc pod uwagę zasoby biblioteczne w formie tradycyjnej i cyfrowej możliwy jest taki dobór literatury zalecanej w sylabusach, by była ona dostępna w ramach księgozbioru Biblioteki PTU. **Rekomenduje się** skorelowanie wykazu literatury zalecanej w sylabusach z zasobami bibliotecznymi Uczelni i uzupełnienie zasobów o rzeczywiście brakujące materiały.

Zasoby biblioteczne są dostępne tradycyjnie oraz z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, w tym umożliwiających dostęp do światowych zasobów informacji naukowej i profesjonalnej. Zasoby dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnością, dzięki czemu osoby te mogą z nich w pełni korzystać.

W związku z wprowadzoną sytuacją epidemiczną oraz prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość materiały dydaktyczne w formie elektronicznej zamieszczane są dla studentów na platformie Moodle. Ponadto, biblioteka wykonuje na zamówienie pracowników skany niezbędnych materiałów dydaktycznych, którzy przekazują je studentom.

Przyjęte w uczelni procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia obejmują ocenę warunków studiowania, w tym w szczególności systematycznej kontroli zasobów służących procesowi dydaktycznemu, na które składają się infrastruktura dydaktyczna (w tym laboratoria komputerowe, wyposażenie w środki audiowizualne), pomoce dydaktyczne oraz zasoby biblioteczne. Nauczyciele akademicki mają zapewniony udział w ocenie infrastruktury poprzez uczestnictwo w pracach Instytutowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, a studenci poprzez badanie ankietowe dotyczące oceny pracy biblioteki i księgozbioru. Ankietowej ocenie studentów nie jest poddana ocena innej, służącej kształceniu, infrastruktury. **Rekomenduje się** w związku z tym poddanie kompleksowej ocenie studentów infrastruktury służącej kształceniu oraz wykorzystanie wyników tych przeglądów w doskonaleniu infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ww. ustawy.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Na kierunku prowadzi się współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Interesariusze Uczelni to instytucje samorządu terytorialnego, instytucje kultury, instytucje pozarządowe, a także przedsiębiorstwa reprezentujące różne branże i profile działalności oraz zróżnicowany zasięg funkcjonowania. Konsultacje programowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym dotyczyły programu studiów, głównie praktyki zawodowej – z uwagi na jej wydłużenie do okresu 24 tygodni. Program praktyk omawiany był z wieloma podmiotami: Prezydentem Miasta Krosna, samorządem lokalnym Kołaczyc, Fundacją „Dobre życie”, firmami marketingowymi z zakresu usług pozycjonowania oraz content marketingu, przedsiębiorstwem z zakresu HR oraz employer branding, przedstawicielami spółki świadczącej usługi finansowo-księgowe dla oddziałów koncernu technologicznego Hitachi, firmą zajmującą się dostawą usług finansowych (State Street Banking GmbH), a także z centrum biznesowym Grupy Shell, wspierającym operacje w zakresie finansów, logistyki i obsługi klienta. Biorąc pod uwagę nieprawidłowości wskazane w kryterium 2, w tym faktyczny brak programu praktyk, należy stwierdzić, że prowadzone konsultacje były nieskuteczne. W tym kontekście nie bez znaczenia jest, że rodzaj i zakres działalności instytucji, które mają wpływ na realizację i doskonalenie programu studiów nie są właściwe – branże usług finansowych, logistycznych, marketingowych, branża technologiczna czy

organizacja pozarządowa zajmująca się kształtowaniem kompetencji społecznych i postaw obywatelskich, a także instytucje samorządowe nie są wprost i bezpośrednio powiązane z sektorem rynku pracy dedykowanym dla absolwentów ścieżki tłumaczeniowej lub tłumaczeniowej dwujęzycznej, czy ścieżki *język rosyjski i wiedza o Rosji*. Usługi tłumaczeniowe, lokalizacyjne czy językowe (np. dotyczące content marketingu w języku obcym) nie są głównym przedmiotem działalności tych instytucji, a same instytucje nie posiadają wydzielonych komórek organizacyjnych zajmujących się tłumaczeniem. W organizacjach tego typu tłumaczenia, w szczególności wysokospecjalistyczne, zlecane są zazwyczaj na zewnątrz agencjom tłumaczeniowym zatrudniającym doświadczonych tłumaczy w danej branży, często działającym w przestrzeni wirtualnego światowego rynku pracy, ze względu na potrzebę łączenia unikatowych kompetencji tłumaczeniowych, w szczególności z wykorzystaniem języków rzadszych.

Wprawdzie Uczelnia deklaruje współpracę z ponad 40 firmami i instytucjami m.in. biurami tłumaczeniowymi, jednakże nie wskazuje z nazwy żadnej tego typu organizacji, z którą dyskutowana byłaby koncepcja kształcenia i/lub jej wdrażanie.

Grupa interesariuszy dla kierunku filologia, zaprezentowana przez Uczelnię, jest dość różnorodna – to przedsiębiorstwa różnego rozmiaru, zasięgu funkcjonowania, branż, jednakże nie są to organizacje, w których znajdują zatrudnienie absolwenci kierunku filologia, posiadający wiedzę, umiejętności oraz kompetencje określone w programie studiów. W branżach, które reprezentują te organizacje mogą oczywiście znaleźć zatrudnienie także absolwenci filologii, jednakże pod warunkiem posiadania przez nich również innych kompetencji, zgodnych z branżą/profitem działalności instytucji lub pod warunkiem zyskania tych kompetencji podczas zatrudnienia, co z góry plasuje absolwenta filologii na niższych stanowiskach.

Dodatkowo, zasięg działalności za granicą i/lub współpracy międzynarodowej interesariuszy nie potwierdza możliwości konsultowania z nimi programu studiów w specjalności *język rosyjski i wiedza o Rosji*, czy też *język angielski z językiem hiszpańskim*.

Pośród interesariuszy kształtujących program studiów zabrakło szkół podstawowych i/lub ich organów prowadzących.

Dobór współpracujących instytucji nie jest więc zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwymi dla kierunku.

Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi dotyczy przede wszystkim organizacji praktyk zawodowych. Program studiów – co potwierdziło spotkanie z pracodawcami – nie jest z pracodawcami konsultowany ani nie uczestniczą oni w jego realizacji. Wprawdzie niektóre z przedmiotów prowadzone są przez osoby, które równolegle zajmują się np. nauczaniem w szkole czy działalnością tłumaczeniową, jednak nie mają one istotnego wpływu na koncepcję kształcenia i wdrażanie tej koncepcji w życie.

Ponadto, na kierunku podejmowane są inne inicjatywy wspierające realizację programu, jego praktyczny profil i interkulturowe aspekty, w których mogą brać udział studenci. Są to np. wykłady otwarte w cyklach „Śladami Pika Mirandoli” (dot. ścieżki angielskiej, niemieckiej i rosyjskiej) oraz, od 2013 roku, „Polska i jej sąsiedzi” – cykl odczytów, wykładów i spotkań o interdyscyplinarnym charakterze, dotyczących kultury, języka, historii i polityki krajów europejskich, których celem jest upowszechnianie wiedzy na temat stosunków Polski z państwami sąsiadującymi. Uczelnia prowadzi także program pn. Szkoły Partnerskie, w ramach którego współpracuje ze szkołami ponadpodstawowymi i popularyzuje w ten sposób naukę języków obcych oraz studia filologiczne.

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi odbywa się w różnorodnych formach – opiera się nie tylko na relacjach instytucjonalnych, lecz także na kontaktach absolwentów kierunku oraz przy udziale wykładowców-praktyków, pełniących różne funkcje w instytucjach i przedsiębiorstwach. Dodatkowo, w Uczelni organizowane są spotkania z pracodawcami oraz przedstawicielami rynku pracy – praktykami podczas np. Warsztatów Przekładowych czy Targów Pracy.

Przyjęte w uczelni procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia przewidują monitorowanie udziału otoczenia społeczno-gospodarczego w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programów studiów oraz wpływu współpracy na rozwój kierunku. Instytutowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, w skład której wchodzi przedstawiciel studentów kierunków prowadzonych w Instytucie ma za zadanie konsultowanie i opiniowanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Ponadto, ankieta oceny procesu kształcenia zawiera jedno ogólne pytanie dotyczące oceny praktykodawcy. Przyjęty system oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jak wskazują nieprawidłowości zdiagnozowane w zakresie doboru miejsc praktyk w kryterium 2 oraz w ogóle doboru współpracujących z kierunkiem organizacji, nie jest wystarczająco skuteczny.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Uczelnia prowadzi w m.in. powiązaniu z kierunkiem studiów filologia współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, ale dotyczy ona wyłącznie inicjatyw mających na celu wspieranie kształcenia na kierunku, w których mogą uczestniczyć chętni studenci oraz organizacji praktyk, przy czym w tym drugim zakresie współpraca ta ma charakter przypadkowy. Dobór partnerów do współpracy w dużej mierze nie odpowiada koncepcji kształcenia na kierunku filologia ani rolom zawodowym w tej koncepcji wskazywanym: nauczycieli języka angielskiego w zakresie kompetencji do nauczania w szkole podstawowej i tłumaczy. Zwłaszcza wyraźny jest brak przedstawicieli branży tłumaczeniowej. Współpracujący z uczelnią organizacje nie mają przy tym wpływu ani na koncepcję kształcenia, a nie na doskonalenie programu studiów i – poza praktykami zawodowymi – jego realizację.

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację nie podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen nie są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Na propozycję oceny kryterium spełnione częściowo zaważyły: 1) dobór współpracujących z jednostką instytucji, których profil działania nie w pełni odpowiada koncepcji kształcenia na kierunku filologia, 2) brak wpływu otoczenia społeczno-gospodarczego na koncepcję kształcenia, doskonalenie programu studiów i jego realizację, oraz 3) brak rzeczywistej oceny zakresu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym i doboru włączonych do tej współpracy podmiotów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Wypracowanie takich sposobów oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, by zapewniały na kierunku partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego odpowiadających zakładanej sylwetce absolwenta.
2. Podjęcie systematycznej współpracy z przedstawicielami lokalnych pracodawców w zakresie opracowywania koncepcji kształcenia na kierunku, a także wdrażania tej koncepcji poprzez udział pracodawców w doskonaleniu programu studiów i jego realizację.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Proces umiędzynarodowienia na kierunku filologia realizowany jest poprzez staże dydaktyczne dla nauczycieli akademickich w ramach programu Erasmus+, jedno- lub dwusemestralne studia zagraniczne oraz praktyki dla studentów w ramach programu Erasmus+, organizację i udział w międzynarodowych konferencjach naukowych, udział studentów w programie Global Understanding, a także w wideokonferencjach z partnerskimi szkołami i uniwersytetami zagranicznymi. Uczelnia podpisała 75 umów z zagranicznymi uczelniami z 20 krajów w ramach programu Erasmus+, z czego oferta dedykowana dla studentów i nauczycieli kierunku filologia obejmuje 44 uniwersytety w 16 krajach. Umowy te umożliwiają zarówno wyjazdy, jak i przyjazdy studentów studiów pierwszego stopnia oraz pracowników. Ponadto uczelnia podpisała 4 umowy z uniwersytetami z krajów spoza Unii Europejskiej (USA, Kazachstan i Rosja) umożliwiające wymianę międzynarodową dla studentów języków obcych (j. angielski i j. rosyjski), a także 5 umów z uczelniami w USA (University of Northern Iowa, Simpson College, Westfield State College, East Carolina University, Troy University), które dotyczą współpracy w ramach specjalności filologia angielska. Obecnie studenci kierunku filologia mają możliwość wyjazdów na semestralne stypendia do dwóch amerykańskich uczelni: East Carolina University, Greenville, North Carolina oraz Westfield State College, Westfield, Massachusetts.

Zakład Filologii Angielskiej prowadzący kierunek filologia proponuje również studentom zagranicznym studiującym w ramach programu Erasmus+ uczestnictwo w zajęciach.

Od roku 2013 wykładowcy i studenci mogą uczestniczyć w organizowanych cyklicznie interdyscyplinarnych wykładach „Polska i jej sąsiedzi”, poświęconym kulturze, językowi, historii i polityce krajów europejskich. W wymiarze globalnym, korzystne dla studentów kierunku filologia jest uzyskanie przez KPU w Krośnie certyfikatu United Nations Academic Impact (UNAI), i tym samym włączenie do programu globalnej, międzynarodowej organizacji łączącej uczelnie wyższe i organizacje pozarządowe na świecie wspierające realizację agendy programowej ONZ, w zakresie jej globalnych priorytetowych problemów współczesnego świata. Również działania społeczno-kulturalne Uczelni w postaci organizowanego od 2010 roku „Międzynarodowego Festiwalu Młodzieży”, którego

założeniem jest integracja społeczności akademickiej zagranicznych krajów partnerskich oraz wymiana dorobku kulturalnego studentów, są cennym przejawem współpracy z szeroko rozumianym międzynarodowym otoczeniem Uczelni.

Umieędzynarodowienie procesu kształcenia ma także formę obowiązkowych zajęć, w ramach których studenci rozwijają umiejętności komunikacji międzykulturowej oraz komunikacji w języku angielskim podczas wideokonferencji oraz poprzez wspólne projekty z partnerami z różnych krajów. Zajęcia realizowane są w ramach programu Global Understanding. Jego organizatorem jest międzynarodowe konsorcjum Global Partners in Education, działające przy East Carolina University, do którego należy KPU w Krośnie. W ramach obowiązkowych zajęć studenci uczestniczą także w wideokonferencjach ze szkołą średnią Entel w Hangzhou w Chinach (studenci I roku filologii angielskiej). Program współpracy na odległość poprzez kursy e-learningowe realizowany jest we współpracy w partnerskim uniwersytecie w Walencji w Hiszpanii (Centro Específico de Educación a Distancia). Biorą w nim udział studenci II roku specjalizacji język angielski z językiem hiszpańskim. Na spotkaniach telekonferencyjnych opiera się współpraca z uniwersytecie Shimane w Japonii w ramach programu „Intercult 2020”, który opracowany został przez koło naukowe anglistów, a także zajęcia obowiązkowe w ramach przedmiotu praktyka komunikacji międzykulturowej, polegające na cotygodniowych połączeniach wideokonferencyjnych ze studentami z Ural State Pedagogical University. Zajęcia takie zapoczątkowane zostały w roku 2013 w ramach projektu „Dialog Międzykulturowy po rosyjsku”. Wspólne zajęcia ze studentami i uczniami z zagranicznych uniwersytetów i szkół umożliwiają studentom kierunku filologia praktyczne wykorzystanie swoich umiejętności językowych oraz kompetencji w zakresie komunikacji międzykulturowej.

Ważnym wymiarem współpracy międzynarodowej są organizowane cyklicznie międzynarodowe konferencje: Across Borders: International Conferences on Culture, Language and Literature (8 edycji), International Communication Styles Conference (4 edycje), Global Issues Conference (5 edycji, organizowana we współpracy z East Carolina University, USA). Uczestniczą w nich naukowcy z licznych uniwersytetów zagranicznych.

Umieędzynarodowienie procesu kształcenia ma również formę zajęć i wykładów prowadzonych przez zagranicznych naukowców. Są to zarówno pojedyncze wykłady wygłaszane przez zagranicznych gości, jak i kursy prowadzone przez profesorów wizytujących, np. w roku akademickim 2018/2019 zajęcia na kierunku filologia prowadził profesor wizytujący ze School of Communication w East Carolina University. Umieędzynarodowienie umożliwia także mobilność kadry. W roku akademickim 2019/2020 dwoje nauczycieli Instytutu Humanistycznego prowadziło zajęcia w East Carolina University (USA).

Przyjęte w uczelni procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia obejmują ocenę umieędzynarodowienia studiów i mobilności studentów oraz nauczycieli akademickich, prowadzenia zajęć w językach obcych. Nauczyciele akademicy i mają zapewniony udział w ocenie umieędzynarodowienia poprzez uczestnictwo w pracach Instytutowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Członkiem tego zespołu jest jeden student reprezentujący wszystkie kierunki studiów, za które odpowiada Instytut, tak więc możliwy udział w ocenie umieędzynarodowienia procesu kształcenia ma jeden student jednego kierunku. **Rekomenduje się** przyjęcie takiego sposobu oceny tego aspektu, by włączyć do niego studentów wszystkich kierunków.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Uczelni zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry. Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uczelnia posiada zróżnicowane i wszechstronne formy wsparcia studentów w zakresie uzyskiwania efektów uczenia się, które pozwalają im na rozwijanie indywidualnych zainteresowań niezwiązanych bezpośrednio z realizowanym programem studiów. Mocną stroną w tym zakresie jest niewątpliwie otwartość oraz doświadczenie zawodowe kadry dydaktycznej, która motywuje studentów do pogłębiania wiedzy oraz zdobywania umiejętności, oraz możliwość zdobycia cennego doświadczenia, które z ich perspektywy może pozwolić im na odpowiednie przygotowanie do pracy w roli nauczyciela lub tłumacza.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość nieustannego kontaktu z nauczycielami akademickimi w formie cyklicznych oraz stałych konsultacji, które odbywają się zgodnie z wyznaczonym harmonogramem. Pozwalają one na wspieranie studentów w procesie uzyskiwania efektów uczenia się, nie tylko dzięki kompleksowemu wsparciu kadry odpowiadającej za funkcjonowanie i rozwój kierunku, lecz również ze względu na partnerskie podejście oraz indywidualne podejście do potrzeb każdego studenta. Dodatkowo, każdy kierunek oraz rocznik studiów posiada dedykowanego opiekuna, wyznaczonego spośród pracowników wydziału, który jest odpowiedzialny za wspieranie studentów w procesie uczenia się, informowanie o najważniejszych wydarzeniach oraz aspektach wpływających na cykl kształcenia, jak również za rozwiązywanie skarg i wniosków otrzymywanych od studentów. Na celowość jego działań ma również wpływ bieżący kontakt ze starostą kierunku, który oprócz reprezentowania przedstawicieli kierunku oraz rocznika, jest osobą odpowiedzialną za kontakt z nauczycielami akademickimi w sprawach bieżących związanych z realizacją treści kształcenia, organizacją sesji egzaminacyjnej oraz inicjatyw koordynowanych przez uczelnię, których beneficjentami mogą być studenci.

Uczelnia oferuje również różnorodne programy wsparcia materialnego, do których można zaliczyć stypendium socjalne, stypendium rektora, stypendium dla osób z niepełnosprawnościami, zapomogę oraz dedykowany Fundusz stypendialny im. Stanisława Pigonia, z którego przyznawane są stypendia za wysokie wyniki w nauce. Wszystkie niezbędne informacje dotyczące wymagań, terminów oraz organów odpowiedzialnych za koordynowanie procesu stypendialnego są na bieżąco aktualizowane i publikowane na stronie internetowej Karpackiej Państwowej Uczelni w Krośnie.

Istotną rolę w procesie formowania losów zawodowych studentów jest niewątpliwie Biuro Karier. Do głównych działań Biura zaliczyć można promowanie uczelni wśród pracodawców, przygotowywanie studentów do poszukiwania pracy, dzięki konsultacjom życiorysu oraz listu motywacyjnego, prowadzeniu doradztwa zawodowego, cyklicznych szkoleń oraz spotkań z pracodawcami, jak również specjalnych targów pracy. Każdy ze studentów może uzyskać pomoc Biura dzięki wyznaczonym konsultacjom oraz bieżąco aktualizowanej stronie internetowej, na której publikowane są oferty zatrudnienia oraz wszystkie inicjatywy pracowników dotyczące rozwijania kompetencji, wiedzy i umiejętności studentów.

Dodatkowo studenci mają możliwość udziału w organizowanych wykładach dotyczących przedsiębiorczości, które prowadzone są przez przedstawicieli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub osoby zajmujące wysokie stanowiska administracyjne w Krośnie.

Uczelnia, oprócz wcześniej wspomnianych form wsparcia, jak stypendium rektora, czy dedykowany fundusz stypendialny, posiada również dodatkowe formy wspierania studentów wybitnych. Każdy ze studentów posiadający ponadprzeciętne wyniki w nauce, ma możliwość udziału w dofinansowywanych konferencjach naukowych oraz projektach zarówno w kraju, jak i zagranicą. Dodatkowo, uczelnia posiada również specjalne programy i wydarzenia skierowane do studentów ocenianego kierunku, takie jak warsztaty przekładowe, możliwość udziału w praktykach oraz projektach edukacyjnych organizowanych przykładowo przez Global Partners in Education. Ważnym elementem wsparcia uczelni w zakresie motywowania studentów wybitnych do udziału w programach mobilnościowych jest organizacja cyklicznych spotkań ze studentami programu Erasmus+, które mogą wpływać zarazem na chęć skorzystania z możliwości wyjazdu na jedną z uczelni, która podpisała umowę z Karpacką Państwową Uczelnią w Krośnie.

Uczelnia uwzględnia również różnorodne formy aktywności studentów, która obejmuje przede wszystkim aktywności naukowe, sportowe, artystyczne i organizacyjne. Studenci mogą angażować się w działania jednego z dwudziestu pięciu studenckich kół naukowych, które odzwierciedlają zróżnicowanie kierunków studiów oferowanych przez uczelnię. Wśród nich istnieją również dwa koła naukowe: Koło Naukowe Anglistów oraz Koło Naukowe Tłumaczy „Przekładnia”, których działania skupiają się jedynie na animowaniu środowiska akademickiego, dzięki organizacji dedykowanych wydarzeń kulturalnych. Dodatkową formą aktywności dla studentów jest zarazem istniejący od niemal dziesięciu lat Zespół Pieśni i Tańca składający się z grupy wokalne i tanecznej. Jego celem jest działanie w zakresie promowania i pielęgnowania polskiej kultury oraz tożsamości naszego kraju. Zespół bierze udział w różnych wydarzeniach oraz festiwalach, dzięki czemu, staje się on coraz bardziej rozpoznawalnym zespołem tańca zarówno w Polsce, jak i zagranicą. Uczelnia kładzie również duży nacisk na rozwój sportowy studentów dzięki istnjącemu oddziałowi Akademickiego Związku Sportowego, dzięki któremu mogą oni nie tylko rozwijać swoje umiejętności w zakresie lekkiej atletyki czy siatkówki, lecz przede wszystkim reprezentować uczelnię na licznych konkursach i mistrzostwach. Na wniosek studenta, który ukończył co najmniej pierwszy semestr studiów i uzyskał dobre wyniki w nauce, a także posiada szczególne zainteresowania i uzdolnienia, lub znajduje się w szczególnej sytuacji osobistej, prorektor ds. studiów może zezwolić studentowi na odbywanie studiów według

indywidualnej organizacji studiów. Do takich przypadków można zaliczyć studiowanie na więcej niż jednym kierunku studiów, odbywanie części studiów w innych uczelniach krajowych lub zagranicznych, posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, pełnienie opieki nad osobami niepełnosprawnymi lub poważnie chorymi, ciężę, samodzielne wychowywanie dzieci, pracę w systemie zmianowym. Należy dodać, że w przypadku szczególnych przypadków studenci mogą ubiegać się o indywidualną organizację studiów już od pierwszego semestru studiów. Do elementów wsparcia w tym zakresie można zaliczyć również dostosowanie programów studiów do osób aktywnych zawodowo, które mogą studiować na ocenianym kierunku bez konieczności rezygnacji ze swoich dotychczasowych obowiązków. Spotkanie ze studentami ujawniło jednak budzącą zastrzeżenia praktykę wyboru specjalizacji. Studenci kierunku filologia są zaskakiwani koniecznością podejmowania decyzji w krótkim jednodniowym terminie, nie posiadając pełnego zakresu informacji o zakresie kształcenia zawodowego i uzyskiwanych kwalifikacjach, co nie pozwala na racjonalne i odpowiedzialne podjęcie decyzji. **Rekomenduje się** przekazywanie studentom pełnej informacji o oferowanych specjalizacjach i określenie dłuższego terminu na podjęcie decyzji co do ich wyboru.

W uczelni działa również Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, które oferuje szeroką gamę pomocy dla studentów. Do takich form należy zaliczyć, możliwość wypożyczenia specjalistycznego sprzętu (zestaw FM, mikrofon Oticon, laptop, tablet, dyktafon, lupa przenośna, klawiatura specjalistyczna), zapewnienie pomocy asystenta, konsultacje psychologiczne, specjalne zajęcia mające na celu podniesienie sprawności fizycznej i psychicznej, możliwość zakupu specjalistycznej i naukowej literatury, finansowanie transportu, organizację wyjazdów szkoleniowych oraz pomoc w rozwiązywaniu wszelkich problemów związanych z procesem kształcenia.

Studenci uczelni posiadają liczne możliwości zgłaszania skarg i wniosków. Podstawową drogą rozwiązania lub zasygnalizowania pewnego problemu, jest bezpośredni kontakt starosty roku z opiekunem roku, który pełni rolę łącznika między studentami a pracownikami uczelni. Dodatkowo, każdy student ma prawo zgłosić się do przedstawicieli Rady Samorządu Studentów, pozostających w ciągłym kontakcie z Dyrektorem Instytutu Humanistycznego lub przedstawicielami grona rektorskiego Uczelni, którzy z zaangażowaniem włączają się w proces rozwiązania każdego z przypadków. Studenci zwrócili również uwagę na brak dostatecznych informacji o sposobach rozwiązywania problemów oraz informowania ich o przysługujących im prawach. W związku z tym, **rekomenduje się**, by władze uczelni wzmacniały świadomość studentów o ich prawach i obowiązkach, uwzględniając przy tym w sposób szczególny studentów rozpoczynających naukę w uczelni. Takie działanie uświadomi studentów o istniejących możliwościach związanych ze zgłaszaniem problemów oraz wniosków, wzmacniając ich relację z osobami zarządzającymi kierunkiem lub uczelnią.

Dodatkowym elementem badania poziomu zadowolenia oraz ewentualnego zgłaszania skarg i wniosków są również cyklicznie przeprowadzane ankiety ewaluacyjne, które mogą sygnalizować problemy związane z poziomem kształcenia lub innymi czynnikami wpływającymi na poziom zadowolenia studentów z uczelni. Istotnym problemem w tym zakresie jest brak działań uczelni związanych z analizą oraz wypracowywaniem wniosków we współpracy ze studentami po każdym z przeprowadzonych badań. W tym miejscu, **rekomendowanym rozwiązaniem** jest cykliczne upublicznianie oraz angażowanie różnych grup interesariuszy w dyskusję na temat wyników badania oraz opracowywania działań naprawczych lub wzmacniających określone sektory działania uczelni.

Uczelnia podejmuje również działania promujące politykę dostępności, wyrównywania szans oraz zapobiegania dyskryminacji. Do takich możliwości można zaliczyć stworzenie dedykowanego Standardu antydyskryminacyjnego, a Statut Uczelni umożliwia powołanie Rzecznika Akademickiego. Standard antydyskryminacyjny zawiera informacje oraz rekomendacje dotyczące przeciwdziałaniu

nierównemu, gorszemu oraz niesprawiedliwemu traktowaniu osób ze względu na płeć, tożsamość płciową, kolor skóry, pochodzenie rasowe i etniczne, religię, wyznanie lub bezwyznaniowość, światopogląd, stan zdrowia, wiek, orientację psychoseksualną, status społeczny i ekonomiczny. Autorzy zwracają jednocześnie uwagę, że przyjęty katalog działań nie jest zamknięty i może zostać rozszerzony o kolejne formy dyskryminacji. Analizując ten dokument, można dodać, że władze Instytutu Humanistycznego zobowiązują się do zapobiegania dyskryminacji i przemocy, reagowania na ich eskalację oraz do promowania i prowadzenia działań na rzecz równego traktowania na rzecz całej społeczności akademickiej.

W realizacji programu studiów przewiduje się pomocnicze wykorzystanie metod i technik kształcenia na odległość. Sytuacja epidemiczna zmusiła Uczelnię do prowadzenia wszystkich zajęć w formie zdalnej, do czego jednak nie byli przygotowani wszyscy studenci kierunku. Uczelnia nie podjęła wystarczających działań zmierzających do przygotowania studentów do uczestnictwa w takich zajęciach. Ma to swoje odzwierciedlenie w braku dedykowanych szkoleń dotyczących obsługi takich platform jak ZOOM, Microsoft Teams, czy Moodle. **Rekomenduje się** organizację cyklicznych szkoleń dla studentów w zakresie korzystania z technologii umożliwiających kształcenie na odległość oraz zamieszczenie odpowiednich kursów (instrukcji) na stronach internetowych. Studenci posiadają jednak możliwość kontaktu z wyznaczonym pracownikiem uczelni, który pomaga im w przypadku problemów związanych z obsługą wcześniej wymienionych platform. Dodatkowo każdy z nauczycieli akademickich jest dostępny dla studentów w trakcie cotygodniowych konsultacji przeprowadzanych właśnie za pomocą oprogramowania wspierającego kształcenie zdalne.

Niestety jedną z barier oddziałujących na studentów kierunku jest brak dedykowanych projektów badawczych o charakterze aplikacyjnym oraz działań zmierzających do uzyskiwania grantów na różnego rodzaju inicjatywy w tym zakresie, co ogranicza w sposób istotny studentów o szerokich horyzontach naukowych. Istotną **rekomendacją** w tym zakresie, jest podjęcie działań zmierzających do angażowania studentów do różnego typu projektów oraz wykorzystywanie ich potencjału, wiedzy i umiejętności w dedykowanych konkursach, które mogą skutecznie wzmacniać pozycję uczelni oraz studentów ocenianego kierunku.

Istotnym elementem wsparcia studentów jest również obsługa administracyjna uczelni, która odpowiada za rozwiązywanie bieżących spraw związanych z cyklem kształcenia oraz pomocą materialną. Pracownicy administracyjni uczelni cechują się przy tym otwartością oraz odpowiednim przygotowaniem merytorycznym, które pozwala realizować im wszystkie delegowane obowiązki. Każdy ze studentów może skontaktować się z uczelnią bezpośrednio, obecnie z uwzględnieniem reżimu sanitarno-epidemiologicznego, jak również za pomocą kontaktu telefonicznego lub mailowego.

Podstawową jednostką reprezentującą studentów uczelni jest Rada Samorządu Uczelni, w której skład wchodzi kilkunastu reprezentantów z różnych jednostek. Przedstawiciele Samorządu biorąc udział w pracach najważniejszych gremiów uczelnianych odpowiedzialnych za funkcjonowanie uczelni oraz animują społeczność akademicką dzięki różnym projektom, konkursom oraz działaniom społecznym. Przedstawiciele Samorządu Studentów mogą liczyć również na odpowiednie wsparcie merytoryczne, infrastrukturalne oraz materialne, które pozwala im na wspieranie studentów zarówno z perspektywy animowania, jak również rozwiązywania spraw bieżących i indywidualnych.

Przyjęte w uczelni procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia nie są kompleksowe, bo nie obejmują monitorowania wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy. Monitorowaniu nie podlegają także warunki panujące w domach studenckich i innych obiektach udostępnianych studentom, w tym samorządowi studenckiemu. Okresowej ocenie podlegają natomiast pracownicy administracji i obsługi

(sekretariatów instytutu, portierni, szatni i bufetu) w zakresie poziomu obsługi. Ocenie podlega także jakość współpracy z opiekunem roku. Ocena tych aspektów odbywa się w formie badań ankietowych.

Rekomenduje się rozszerzenie monitorowania wsparcia studentów o ocenę warunków socjalnych, wsparcia w rozwoju zawodowym i społecznym, w tym wsparcia udzielanego osobom z niepełnosprawnościami oraz upublicznianie raportów studentów oraz interesariuszom mającym wpływ na rozwój kierunku oraz samej uczelni.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Na pozytywną ocenę spełniania kryterium nie mają wpływu nieprzenoszące się w sposób istotny na system wsparcia studentów uchybienia wskazane w analizie stanu faktycznego, odośnie do których zostały sformułowane rekomendacje.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

W październiku i listopadzie 2020 roku w związku ze zmianą nazwy Uczelni były prowadzone prace nad nową stroną internetową. W okresie przygotowawczym do wizytacji, jak i podczas jej trwania sukcesywnie pojawiały się nowe zakładki i materiały. Poniższa analiza odnosi się do dnia poprzedzającego wizytację, diagnozuje braki, ale – mając na uwadze dynamiczną sytuację – nie skutkuje rekomendacjami.

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do aktualnych informacji o kształceniu dla szerokiego grona odbiorców, przy czym rozlokowanie treści na stronach internetowych i sposób nawigowania są jasne i umożliwiają intuicyjne wyszukiwanie odpowiednich informacji. Możliwe jest korzystanie ze stron internetowych z urządzeń mobilnych z wykorzystaniem różnych systemów operacyjnych. Strony internetowe KPU w Krośnie nie są dostosowane do potrzeb osób niedowidzących.

Informacje dla kandydatów zamieszczone są na stronie głównej Uczelni w zakładce „kandydaci”. Zawierają one zasady rekrutacji, charakterystykę studiów z sylwetką absolwenta, informacje o nadawanych kwalifikacjach. Na stronach Uczelni nie ma informacji o możliwości lub jej braku przyjęcia na studia w ramach procedury uznawania efektów uczenia się osiągniętych poza systemem studiów, choć odpowiednie procedury są przygotowane.

Na stronie głównej Uczelni znajduje się zakładka „studenci”, pod którą znajdują się m.in. organizacja roku akademickiego, informacje o sprawach bytowych, systemie stypendialnym, programie Erasmus+ i biurze karier oraz regulacje oraz informacje o kierunkach studiów. Zamieszczone tam informacje zawierają harmonogram realizacji programów studiów oraz karty przedmiotów wraz efektami uczenia się dla poszczególnych zajęć, nie uwzględniają one jednak efektów kierunkowych zamieszczonych przez Uczelnię w Raporcie samooceny. Opublikowane przez Uczelnię programy studiów są ponadto niekompletne. Zarówno w zakładce studia, jak i w BIP nie zostały upublicznione programy dla specjalności *filologia germańska ze specjalizacją nauczycielską* oraz *język rosyjski i wiedza o Rosji* wraz z pełnymi sylabusami. Poza tym na stronach uczelni prowadzone na kierunku filologia specjalności są przedstawiane jako odrębne kierunki studiów. Ma to swoje konsekwencje także w polityce informacyjnej dotyczącej różnych aspektów studiowania, np. praktyk zawodowych. W zakładce praktyki dla specjalności *filologia angielska* znajdują się regulamin praktyk, karty praktyk, instrukcje oraz listy instytucji, w których mogą odbywać się praktyki, a dla specjalności *dwujęzyczne studia dla tłumaczy* są regulamin praktyk, karta praktyk oraz poradniki wydane przez MNiSW dotyczące organizacji i odbywania praktyk zawodowych. Dla kierunku nie opublikowano specyficznych dla niego, odnoszących się do wymagań merytorycznych zasad dyplomowania, zamieszczając tylko obowiązujące procedury i uczelniany regulamin dyplomowania.

Strona internetowa Uczelni zawiera wykaz nauczycieli akademickich z charakterystyką ich dorobku, adresami e-mailowymi i godzinami konsultacji.

Uczelnia zamieszcza na stronach internetowych nieaktualne, dotyczące roku akademickiego 2014/15 i lat wcześniejszych wyniki ankiety ewaluacyjnej i wyniki badania losów absolwentów.

Zakres dostępnych informacji (możliwych do odnalezienia) związanych z procesem kształcenia zamieszczonych na stronach internetowych PWSTE w Jarosławiu ilustruje poniższa tabela. Odrębny serwis poświęcony wsparciu udzielanemu osobom z niepełnosprawnościami.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	Tak
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	Tak
3.	Zasady rekrutacji	Tak
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	NIE
5.	Zasady uznawania efektów uczenia się uzyskanych w szkolnictwie wyższym	TAK
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	NIE
7.	Aktualne programy studiów	CZĘŚCIOWO
8.	Sylabusy	CZĘŚCIOWO
9.	Kompletność sylabusów	NIE

10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	CZĘŚCIOWO
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	NIE
12.	Erasmus	TAK
13.	Most	NIE
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	TAK
15.	Harmonogram zajęć	TAK
16.	Regulamin studiów	TAK
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	TAK
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	TAK
19.	Biuro Karier	TAK
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	NIE
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	CZĘŚCIOWO

Przyjęte w uczelni procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia obejmują monitorowanie dostępu do informacji o programie studiów i procesie kształcenia oraz jego wynikach. Nauczyciele akademicki mają zapewniony udział w ocenie dostępu do informacji poprzez uczestnictwo w pracach Instytutowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, w których uczestniczy jeden przedstawiciel studentów dla wszystkich kierunków studiów, za które odpowiada Instytut. Ocena dostępu do informacji jest objęta badaniem ankietowym.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

W KPU w Krośnie na poziomie centralnym działa Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, do zadań której należy m.in. monitorowanie jakości kształcenia na kierunkach studiów oraz przedstawianie rekomendacji dotyczących kierunku i programów studiów. Ponadto w każdym instytucie powoływana jest Instytutowa Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, do zadań której należy:

- monitorowanie jakości kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych w Instytucie,
- podejmowanie inicjatyw zmierzających do doskonalenia procesu realizacji praktyk zawodowych, prac dyplomowych oraz egzaminów dyplomowych,
- konsultowanie i opiniowanie literatury i materiałów kształcenia dla poszczególnych kierunków;
- przedstawianie rekomendacji dotyczących kierunku i programów studiów,
- konsultowanie i opiniowanie projektów programów studiów planowanych do uruchomienia oraz zmian w programach studiów przedstawianie rekomendacji dotyczących organizacji procesu dydaktycznego.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury. W przypadku zmian programowych rolę inicjującą odgrywa Instytutowa Komisja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia lub władze Instytutu i formalnie są one przyjmowane przez senat.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów przyjmowane uchwałą senatu.

Przyjęte w uczelni procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia przeprowadzanie okresowych przeglądów programów studiów, które dotyczą m.in.

- weryfikacji zgodności treści kształcenia z założonymi efektami uczenia się;
- sprawdzaniu zgodności merytorycznej treści przedmiotów z programem studiów;
- monitorowania wymagań stawianych studentom,
- monitorowanie przebiegu praktyk,
- nadzór nad realizacją systemu punktowego ECTS
- monitorowaniu procesu dyplomowania i wymagań stawianych dyplomantom, w tym wymagań dotyczących prac dyplomowych i zakresu egzaminu dyplomowego
- analizie czytelności, przejrzystości i obiektywności procedur stosowanych w procesie kształcenia.

Zgodnie z przyjętymi procedurami ocena programów studiów odbywa się o weryfikację pisemnych prac etapowych i końcowych oraz statystyki dotyczące wyników studiowania w systemie USOS; analizę ocen osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się ze strony opiekuna praktyk w zakładzie pracy, weryfikację jakości oceny prac dyplomowych i egzaminu dyplomowego oraz samooceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów kończących studia oraz opinie nauczycieli akademickich. Dodatkowymi narzędziami w ocenie programu studiów są ankiety oceny procesu kształcenia dla studentów poszczególnych lat, umożliwiające m.in. diagnozę niezrealizowanych treści programowych. Studenci mają zapewniony udział w ocenie programów studiów kształcenia poprzez uwzględnienie wniosków samooceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów kończących studia oraz swojego przedstawiciela w Instytutowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, przy czym system przewiduje jednego studenta, mimo że Instytut odpowiada za prowadzenie kilku kierunków studiów.

Wzór sprawozdania z realizacji zakładanych efektów uczenia się zakłada sformułowanie wniosków na podstawie opinii nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku oraz wniosków wynikających ze współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. USZJK umożliwia także udział w posiedzeniach Instytutowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

Udostępnione sprawozdania z „realizacji zakładanych efektów kształcenia i jakości procesu kształcenia” dotyczą procesu kształcenia realizowanego w poszczególnych zakładach i nie odnoszą się kompleksowo do kierunku, przy czym niejasne jest, czy odnoszą się do konkretnej specjalności, zwłaszcza, że wskazuje się w nich na spory kompetencyjne między zakładami. **Rekomenduje się** więc przeprowadzanie oceny programu studiów w odniesieniu do kierunku jako całości z uwzględnieniem odrębności poszczególnych specjalności. Sprawozdania wskazują jednak na wykorzystanie wskazanych wyżej danych i informacji, tyle że czasem wynikające z nich wnioski nie są formułowane w odniesieniu do realizacji programu studiów, lecz np. kompetencji studentów. Na przykład wysokie i wyrównane oceny uzyskiwane przez studentów, stały się podstawą do wniosku, że rocznik jest uzdolniony, nie wzbudzając np. wątpliwości co do rzetelności procesu oceniania. Tego typu wnioskowi towarzyszą także i bardziej pogłębione refleksje, z których wynikają obserwacje i rekomendacje zgodne z rekomendacjami i zaleceniami sformułowanymi w raporcie z bieżącej wizytacji. Zdiagnozowane w kryteriach 1-3 nieprawidłowości skutkujące sformułowaniem zaleceń wyraźnie wskazują na to, że wnioski z opracowywanych na kierunku sprawozdań nie są wykorzystywane do doskonalenia programu studiów i jego realizacji.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym ocenom Polskiej Komisji Akredytacyjnej, jednak ich wyniki nie są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku, ponieważ zakres zdiagnozowanych nieprawidłowości w kryteriach 1-3 w znaczącym stopniu pokrywa się z diagnozą zawartą w raporcie powizytacyjnym z 2012, w którym kryteria odnoszące się do koncepcji kształcenia, efektów uczenia się w pierwotnej propozycji zespołu oceniającego otrzymały ocenę znacząco, kryterium dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia - ocenę częściowo.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W KPU w Krośnie zostały formalnie przyjęte zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz zasady oceny programów studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów. Nie został jednak zapewniony w sposób skuteczny udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w ocenie programów studiów i ich realizacji. Na kierunku filologia nie zostały w pełni wprowadzone przyjęte w Uczelni zasady wynikające z uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, a rekomendowane w wyniku oceny programów studiów zmiany nie zawsze służyły doskonaleniu tych programów jak i procesu kształcenia o czym świadczą zdiagnozowane w ocenie spełniania kryteriów 1-3 nieprawidłowości i wynikające z nich zalecenia.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej, ale ich wyniki nie są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na

kierunku. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Na ocenę kryterium spełnione częściowo zaważyło niepełne wdrożenie na kierunku uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Pełne i efektywne wdrożenie na kierunku zasad uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia implikujące wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i jego realizacji.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

Nie zdefiniowano zaleceń w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

W raporcie z poprzedniej oceny programowej kryteria odnoszące się do koncepcji kształcenia, efektów uczenia się w pierwotnej propozycji zespołu oceniającego otrzymały ocenę znacząco, kryterium dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia - ocenę częściowo. Po odpowiedzi Uczelni oceny te zostały podniesione i kierunek uzyskał ocenę pozytywną Prezydium PKA. Jak wskazują wyniki bieżącej oceny programowej wskazane w odpowiedzi uczelni w 2012 roku działania naprawcze miały w znaczącej części charakter incydentalnym lub deklaracyjny i nie przyniosły w rezultacie trwałych zmian w zakresie zdiagnozowanych wówczas nieprawidłowości.

Przewodniczący zespołu oceniającego

prof. dr hab. Dariusz Dolański

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226);
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861, z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218);
7. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 1450 z późn. zm.).
8. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
9. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej**Profil praktyczny****Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się****Standard jakości kształcenia 1.1**

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się**Standard jakości kształcenia 2.1**

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i

zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl